If you have issues viewing or accessing this file contact us at NCJRS.gov.

National Criminal Justice Reference Service

ncjrs

This microfiche was produced from documents received for inclusion in the NCJRS data base. Since NCJRS cannot exercise control over the physical condition of the documents submitted, the individual frame quality will vary. The resolution chart on this frame may be used to evaluate the document quality.

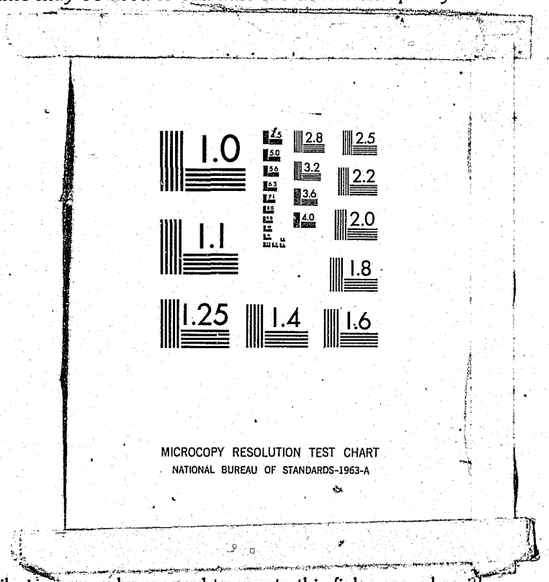

Microfilming procedures used to create this fiche comply with the standards set forth in 41CFR 101-11.504.

Points of view or opinions stated in this document are those of the author(s) and do not represent the official position or policies of the U. S. Department of Justice.

National Institute of Justice
United States Department of Justice
Washington, D.C. 20531

DATE FILMED
12/28/81

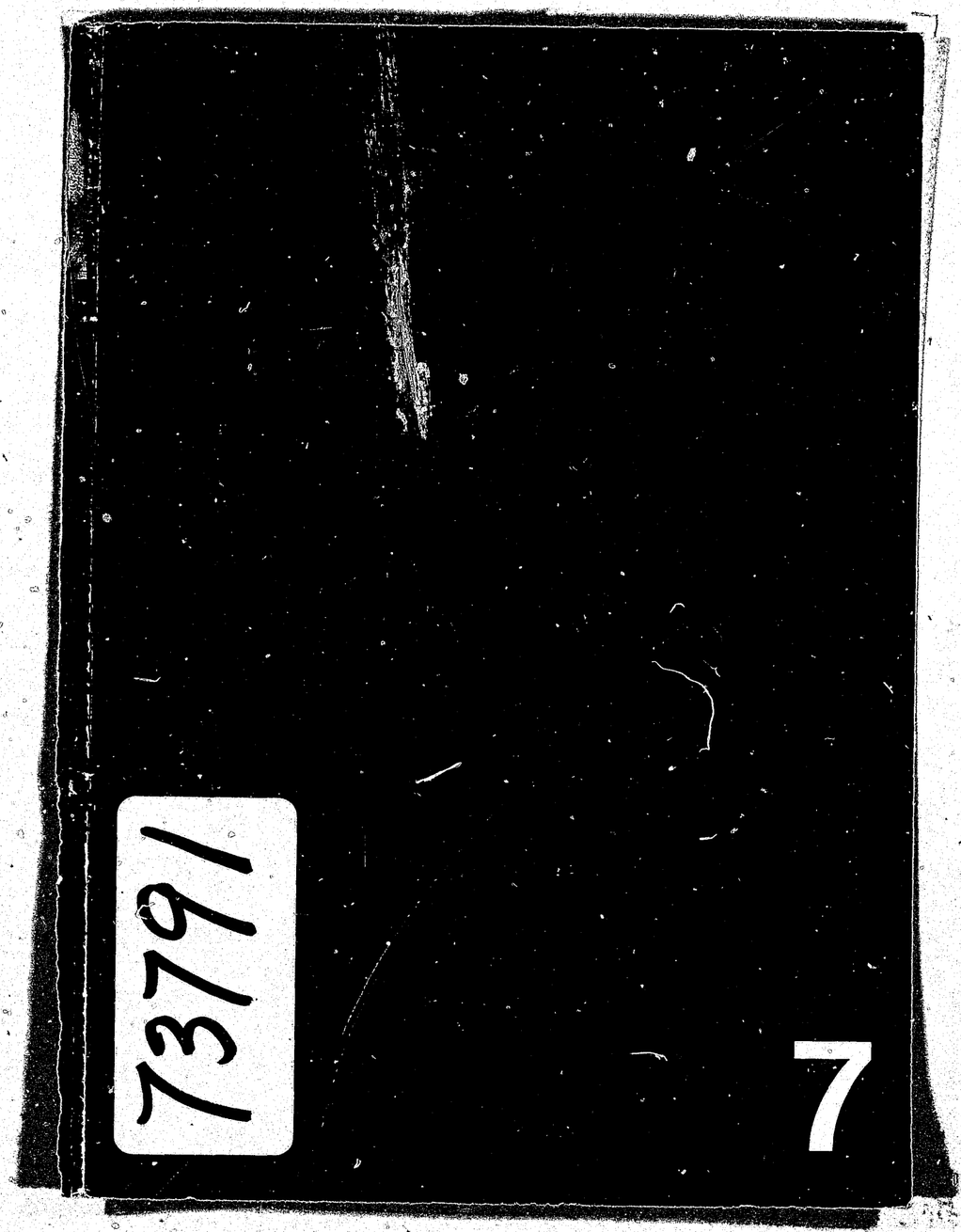

U.S. Department of Justice
National Institute of Justice

This document has been reproduced exactly as received from the person or organization originating it. Points of view or opinions stated in this document are those of the authors and do not necessarily represent the official position or policies of the National Institute of Justice.

Permission to reproduce this copyrighted material has been granted by
Ministerie Van Justitie

to the National Criminal Justice Reference Service (NCJRS).

Further reproduction outside of the NCJRS system requires permission of the copyright owner.

Onderzoek en beleid

Deze reeks omvat de rapporten van door het WODC verricht onderzoek. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie weergeeft.

Drs. L. C. M. Tigges

wetenschappelijk
onderzoek-en
documentatie
centrum

De organisatie van de vroeghulp

Eerste interimrapport van het onderzoek naar het functioneren van de vroeghulp

NCJRS

SEP 16 1980

ACQUISITIONS

Ministerie van Justitie

1978

Staatsuitgeverij
's-Gravenhage

7

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	1
2	**Achtergronden van de vroeghulp**	2
3	**Het onderzoek 'functioneren van de vroeghulp'**	4
3.1	Aanleiding tot het onderzoek	4
3.2	Vooronderzoek	4
3.3	Onderzoeksvoorstel	4
3.4	Slotopmerking	6
4	**Het eerste deelonderzoek: de organisatie van de vroeghulp**	7
4.1	Inleiding	7
4.2	De onderzoeksinstrumenten	7
4.3	Inhoud van de vragenlijst	7
4.4	Beantwoording van de vragenlijst en het interview	8
4.5	Verdere inhoud van het rapport	8
5	**Beschrijving van de organisatievormen**	9
5.1	Inleiding	9
5.2	De procedure van het hulpaanbod	9
5.3	De wijze van melding aan de Reclasseringsraad	10
5.4	Verdeling van de meldingen over de reclasseringsinstellingen	11
5.5	Avond- en weekenddienst	13
5.6	Organisatieverschillen binnen de arrondissementen	14
5.7	Samenvatting van de verschillende organisatorische aspecten	14
5.8	Recente ontwikkelingen in de vroeghulporganisatie	16
6	**Kwantitatieve gegevens over de vroeghulp**	17
6.1	De bezoeken op het politiebureau	17
6.2	De vroeghulprapportage	18
7	**Verband tussen de organisatievormen en kwantitatieve gegevens over de vroeghulp**	20
7.1	Organisatievormen	20
7.2	Werkbelasting	21
8	**Het hulpaanbod bij de voorgeleiding**	25
8.1	Oude wortels	25
8.2	Tijdstip van contact met de verdachte	25
8.3	Cijfers	26
9	**Politie en reclassering in de vroeghulpfase**	27
9.1	Afspraken en regelingen tussen de reclassering en de politie	27
9.2	Slotopmerkingen	29
10	**Slotbeschouwing**	30
	Bijlagen 1 t/m 12	33

1 Inleiding

Per 1 januari 1974 werden twee artikelen aan het Wetboek van Strafvordering toegevoegd. Het eerste artikel bepaalt dat de secretaris van de Reclasseringsraad onverwijld van ieder bevel tot inverzekeringstelling in kennis wordt gesteld (art. 59.5) en het tweede dat, indien naar aanleiding van deze mededeling een rapport is opgesteld, de Officier van Justitie van dit rapport kennis neemt alvorens een vordering tot bewaring te doen (art. 62.4). Deze wetswijziging legde de wettelijke basis voor een reeds bestaande ontwikkeling die erop gericht was het contact van de verdachte met de reclassering te verleggen naar een vroeger stadium in de procesgang dan voorheen gebruikelijk was. Het hulpaanbod van de reclassering aan de inverzekering- of bewaringgestelde verdachten alsmede de activiteiten die uit dit hulpaanbod voortvloeien, werd meer en meer aangeduid met de term 'vroeghulp'.

Twee jaar geleden werd door de Directie TBR en Reclassering van het Ministerie van Justitie aan het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, van hetzelfde ministerie, de opdracht verstrekt tot het doen van een onderzoek naar het functioneren van de vroeghulp. De aanleiding tot deze opdracht was dat bij genoemde directie, mede op basis van de resultaten van een inventariserend onderzoek [1]), de indruk bestond dat de vroeghulp zich in den lande verschillend ontwikkelde. Vooral van belang was de vraag hoe deze ontwikkelingen beoordeeld moesten worden en in welke richting het beleid t.a.v. de vroeghulp zich zou moeten bewegen.

Besloten werd om het onderzoek in drie delen te laten geschieden (zie voor de opzet en uitvoering hoofdstuk 3).

In dit rapport zal verslag worden gedaan van het eerste deelonderzoek, dat zich richtte op de organisatie van de vroeghulp in den lande (hoofdstuk 4 en verder). Voorafgaand hieraan zal eerst nog worden ingegaan op de achtergronden van de vroeghulp (hoofdstuk 2).

1) *Verslag inventariserend onderzoek onder secretarissen van de Reclasseringsraden betreffende artikelen 59.5 en 62.4 W.v.Sv.*, Stafbureau Wetenschappelijke Adviezen van de Directie TBR en Reclassering, oktober 1975.

2 Achtergronden van de vroeghulp

Voor een beeld van de vroeghulp is kennis van de voorgeschiedenis ervan onontbeerlijk. Deze begint eigenlijk bij het wetsontwerp tot wijzigingen van enige bepalingen in het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering (W.v.Sv.).In juni 1973 werd dit wetsontwerp behandeld, dat bedoeld was om de positie van de verdachte te verbeteren en de voorlopige hechtenis in duur en frequentie te beperken. In dit kader stelde het Kamerlid Roethof twee amendementen voor, hetgeen resulteerde in de in hoofdstuk 1 genoemde wetswijzigingen.

De bedoeling van Roethof was duidelijk. De reclassering zou in een zeer vroeg stadium informatie kunnen verzamelen om een tweetal rapporten uit te brengen: het vroeghulprapport, dat bestemd is voor de Officier van Justitie om een meer gefundeerde beslissing te nemen die volgt op de inverzekeringstelling, en het voorlichtingsrapport ten behoeve van de berechting. Het is zeer belangrijk, zo redeneerde het Kamerlid, dat de reclassering tijdig kan beginnen met het schrijven van het voorlichtingsrapport, daar in vele gevallen de hechtenis uit kan lopen, doordat het rapport van de reclassering nog niet binnen is. [1])

Ondanks de ernstige bezwaren van de Minister tegen de amendementen — hij redeneerde dat op deze wijze reclasseringsbijstand opgedrongen zou worden, terwijl sommige verdachten deze niet zouden wensen — nam de Kamer deze amendementen aan.

Genoemde wetswijzigingen zijn wel eens van reclasseringswege getypeerd als 'een godsgeschenk'. [2]) De wetsartikelen legden namelijk de juridische basis voor een reeds op gang gekomen ontwikkeling die erop gericht was het contact van de verdachte met de reclassering te verleggen naar een vroeger stadium in de procesgang dan voorheen gebruikelijk was. Wat was de achtergrond van deze ontwikkeling?

Door de reclassering is in de laatste jaren vóór de bovengenoemde wetswijziging herhaaldelijk de klacht geuit, dat ze te laat ingeschakeld werd bij het contact tussen Justitie en de justitiabele en dat ze te zeer van anderen, met name het Openbaar Ministerie afhankelijk was voor de selectie van de cliënten. In het algemeen kwam de reclassering pas geruime tijd na het opmaken van het proces-verbaal in contact met de verdachte, namelijk als de Officier van Justitie of de Rechter-Commissaris het nodig vond om een voorlichtingsrapport over hem te ontvangen. Wel kon de reclassering op eigen initiatief ertoe besluiten een voorlichtingsrapport samen te stellen, maar hiervan werd spaarzaam gebruik gemaakt, o.a. doordat zij niet de mogelijkheid had om systematisch en t.a.v. elke verdachte te bezien of de noodzaak of wenselijkheid van een voorlichtingsrapport of een hulpaanbod aanwezig was. Indien de reclassering in staat zou zijn in een vroeg stadium van de procesgang in contact te treden met de verdachte, zou dat kunnen leiden tot een verruiming van de selectie van cliënten. Het zou immers heel goed mogelijk zijn, dat de noodzaak tot het uitbrengen van een voorlichtingsrapport of het op gang brengen

1) *Handelingen van de Tweede Kamer,* Herziening bepalingen W.v.Sv. betreffende toevoeging van een raadsman, enz., 44ste t/m 47ste vergadering; zitting 1972-1973, blz. 1710-1823.
2) Reclasseringsraad Breda, *Verslag over de jaren 1971-1975,* blz. 17.

van een hulpverleningsproces in meer of andere gevallen aanwezig is dan door het Openbaar Ministerie wordt onderkend. [3])

Voorts kleefden een aantal nadelen aan de omstandigheid dat de reclassering in het algemeen haar cliënten pas ontmoette, wanneer de vervolging al in een vergevorderd stadium verkeerde.

Ten *eerste* betekende de late inschakeling van de reclassering dat vele belangrijke beslissingen al lang genomen waren door de Officier van Justitie. Beslissingen die de toekomst van de verdachten in hoge mate bepaalden en wellicht anders hadden kunnen uitvallen wanneer de Officier van Justitie en de Rechter-Commissaris op de hoogte waren geweest van de psychische gesteldheid en sociale situatie van de verdachte, alsmede van eventuele, op de cliënt toegesneden alternatieven voor de vervolging c.q. de voorlopige hechtenis.

Ten *tweede* zou de cliënt de maatschappelijk werker veel harder nodig hebben op het politiebureau en bij de voorgeleiding voor de Rechter-Commissaris dan op een later tijdstip. Niet alleen omdat de reclasseringsmaatschappelijk werker door zijn activiteiten verdere beslissingen van de Officier van Justitie en de Rechter-Commissaris kan beïnvloeden, maar vooral omdat de cliënt in de eerste fase van de vervolging mede als gevolg van die vervolging, acute problemen zou hebben en het meest kwetsbaar is. Daardoor zou hij een grote behoefte aan hulp hebben.

Het *derde* punt hangt nauw samen met het voorafgaande. Doordat de cliënt de maatschappelijk werker pas ontmoette wanneer de procesgang al in een vergevorderd stadium was en de Officier van Justitie eventueel een opdracht tot voorlichting had doen uitgaan, zou de cliënt de reclassering zien als een verlengstuk van Justitie. Daardoor zou de cliënt de maatschappelijk werker met wantrouwen tegemoet treden. Dit zou de opbouw van een hulpverleningsrelatie (met name met het oog op de begeleiding na de detentie), bemoeilijken. Daarnaast zouden eventuele problemen die mogelijk met de delictsituatie in verband staan, in een later stadium moeilijker te behandelen zijn.

Bij de reclassering bestond derhalve al langer de behoefte het contact met de verdachte te verleggen naar een zo vroeg mogelijk stadium. In deze richting zijn, voordat de vroeghulp formeel een feit werd, verschillende experimenten uitgevoerd. De meeste gingen echter niet verder dan pogingen om tijdens de bewaringsfase contact te leggen met de verdachte en het Openbaar Ministerie, of de verdachte op de hoogte te stellen van de mogelijkheid van reclasseringscontact wanneer hij, in afwachting van de berechting in vrijheid was gesteld. In enkele gevallen echter werden ook al op het politiebureau contacten met de verdachte gelegd. [4])

Door de wetswijzigingen werden deze pogingen als het ware geformaliseerd. Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat het doel van de vroeghulp drieledig is, te weten:

1 voorlichting te geven aan de justitiële autoriteiten, teneinde een bijdrage te leveren aan het justitiële beslissingsproces;
2 de inverzekeringgestelde bij te staan inzake acute problemen;
3 indien wenselijk, een start te maken met een hulpverleningsproces.

3) Scholten, Th. W., *Het selecteren van potentiële reclassenten: een experiment.* In: Nederlands tijdschrift voor criminologie, 14e jaargang, oktober 1972, blz. 200-210.
4) Zie hiervoor bv.:
— A. van der Feen, *Breda laat het er niet bij zitten,* Proces, no. 6, Juni 1972, blz. 125-128
— P. Verberne, *Het experiment 'reclasseringsconsulentschap Amsterdam',* Proces, no. 6, Juni 1972, blz. 128-132.

3 Het onderzoek 'functioneren van de vroeghulp'

3.1 Aanleiding tot het onderzoek

De artikelen 59.5 en 62.4 W.v.Sv. (verder aangeduid als de vroeghulpartikelen) zijn vrij plotseling in de wet opgenomen. De Directie TBR en Reclassering en de particuliere reclasseringsinstellingen waren dan ook enigszins verrast door deze gebeurtenis. De amendementen waren immers zonder overleg met de beleidsafdelingen van genoemde instanties ingediend, met het gevolg dat een van te voren vastgesteld kader waarbinnen de ontwikkeling van de vroeghulp zou kunnen plaatsvinden, ontbrak. Dit had tot gevolg dat die ontwikkeling tamelijk ongecoördineerd is verlopen. Om voor de toekomst wel een deugdelijk kader te kunnen aangeven, is het van belang te weten hoe de vroeghulpartikelen in de verschillende arrondissementen zijn uitgewerkt; of zij inderdaad geleid hebben tot een grotere mate van vroeghulp en of de huidige praktijk bijdraagt tot de realisering van de doelstellingen zoals deze hierboven omschreven werden. Op basis van een evaluatie van het huidig functioneren van de vroeghulp zouden eventuele knelpunten opgespoord kunnen worden en zou een bijdrage aan de beleidsvorming inzake de ontwikkeling van de vroeghulp verwacht mogen worden.

Uit de benaming van het onderzoek blijkt, dat de Directie TBR en Reclassering aan het WODC een zeer ruime opdracht heeft verstrekt. De uiteindelijke vraagstelling en opzet van het onderzoek zijn zoekenderwijs en in overleg met de genoemde Directie en de VVRI tot stand gekomen.

3.2 Vooronderzoek

Aan het ontwerpen van het onderzoeksvoorstel is een vooronderzoek voorafgegaan. De onderzoeker heeft gedurende enige tijd de literatuur op het onderhavige gebied bestudeerd, gesprekken gevoerd met betrokkenen op het departement en binnen de reclassering en tevens gedurende een maand observaties verricht in het arrondissement Alkmaar. In twee reclasseringsteams in dat arrondissement was hij zoveel mogelijk aanwezig, voerde gesprekken met de secretaris van de Reclasseringsraad, met vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, met de Rechter-Commissaris en enige politiefunctionarissen. Daarnaast interviewde hij enige inverzekeringgestelde verdachten op het politiebureau.

Dit vooronderzoek, alsmede het overleg met de reclasseringsinstellingen en de Directie TBR en Reclassering, mondde uit in een *onderzoeksvoorstel* waarvan de kernpunten hieronder worden weergegeven.

3.3 Onderzoeksvoorstel

In het onderzoeksvoorstel werd o.m. de probleemstelling uitgewerkt (3.3.1) en werd beschreven in welke fasen het onderzoek verricht zou worden (3.3.2).

3.3.1 Probleemstelling

De algemene vraag: hoe functioneert de vroeghulp?, kan men splitsen in een aantal deelvragen.

1 *Hoe is de vroeghulp in de diverse arrondissementen uitgewerkt?*
De indruk bestaat dat de vroeghulp zich in den lande verschillend ontwikkeld heeft. Daar het van belang is eerst een beeld te verkrijgen van het feitelijk

functioneren van de vroeghulp alvorens tot meer kwalitatieve aspecten over te gaan, wordt nagegaan hoeveel inverzekeringgestelden door de reclassering worden bezocht, hoeveel vroeghulprapporten er worden uitgebracht en hoe een en ander geregistreerd wordt. Tevens wordt de aandacht gericht op de regelingen die tussen en binnen verschillende instanties (reclasseringsinstellingen, politie, reclasseringsraad) in het leven geroepen zijn om de vroeghulp vorm te geven.

2 *Welke factoren spelen een rol bij het verschillend functioneren van de vroeghulp in de arrondissementen?*
Zoals reeds werd vermeld, wijzen de eerste indrukken op basis van enige voorlopige verkenningen erop dat de vroeghulp in de verschillende arrondissementen een verschillende vorm heeft gekregen en dat variaties in het kwantitatief functioneren zich voordoen. Dit komt tot uiting in verschillen in percentage bezochte inverzekeringgestelden en uitgebrachte rapporten.

Waar hangen deze verschillen mee samen? Het antwoord op deze vraag kan mede aangeven op welke knelpunten en belemmeringen het beleid zich moet richten, wanneer men van mening is dat de ontwikkeling van de vroeghulp over het gehele land meer gestimuleerd moet worden. Verwacht mag worden dat de verschillen in vorm tussen de diverse arrondissementen onder meer bepaald zullen worden door factoren van praktische aard (bv. mankracht, tijd, toegang tot politiebureau), factoren van relationele aard (bv. onderlinge verstandhouding tussen diverse betrokkenen) en de taakopvattingen van de betrokkenen over hun eigen en andermans taken. Nagegaan zal worden in hoeverre deze factoren inderdaad een rol spelen bij het verschillend functioneren van de vroeghulp in den lande.

3 *Worden de doelstellingen van de vroeghulp gerealiseerd?* Hierboven (hoofdstuk 2) werd reeds aangegeven welke drie doelstellingen aan de vroeghulp worden toegekend, te weten 1. spoedige voorlichting aan de justitiële functionarissen; 2. steun inzake acute problemen en 3. start hulpverleningsproces.

Nagegaan zal worden in hoeverre de vroeghulp deze doelstellingen inderdaad realiseert en hoe een en ander door de betrokkenen (inverzekeringgestelden, reclasseringsmaatschappelijk werkers, politie en justitiële functionarissen) wordt gewaardeerd.

4 *Welke wensen zijn er t.a.v. het functioneren van de vroeghulp?* Wanneer de voorgaande vragen (samengevat: hoe functioneert de vroeghulp in kwantitatief en kwalitatief opzicht?) beantwoord kunnen worden, dringen twee vragen zich op, namelijk welke behoeften en wensen bestaan er bij diegenen die zeer direct bij de vroeghulp betrokken zijn (te weten: de cliënt, de reclasseringsmaatschappelijk werker, de politie en de justitiële autoriteiten) en welke van deze wensen kunnen op dit moment al dan niet gehonoreerd worden? Informatie hierover kan het beleid helpen om tot een zo goed mogelijke afstemming op de praktijk te komen.

3.3.2 De fasen van het hoofdonderzoek

Teneinde bovengenoemde vragen te beantwoorden is besloten het onderzoek gefaseerd op te zetten.

Fase I:
In een enquête, onder de secretarissen van de reclasseringsraden, waarvan in dit rapport verslag wordt gedaan, is de *eerste* deelvraag, hoe de vroeghulp in de verschillende arrondissementen organisatorisch is uitgewerkt, aan de orde gesteld. Voorts is ook in deze eerste fase ingegaan op enkele aspecten van de *tweede* deelvraag (welke factoren spelen een rol bij het verschillend functioneren van de vroeghulp in de arrondissementen?) zoals toegang tot de politiebureaus en enkele indicaties voor de werkbelasting.

Fase II:
In een landelijke steekproef van reclasseringsteams zullen d.m.v. een enquête enige aanvullende vragen over de organisatie van de vroeghulp (deelvraag één) gesteld worden. Voorts zal ingegaan worden op factoren die een rol kunnen spelen bij het verschillend functioneren van de vroeghulp (deelvraag twee). Ook zullen de leden van het Openbaar Ministerie en de Rechters-Commissarissen geënquêteerd worden. Daarbij zal vooral aandacht besteed worden aan de vroeghulprapportage. Waar mogelijk zullen ook de politiefunctionarissen in het onderzoek betrokken worden.

Fase III:
In deze fase zullen de deelvragen drie en vier bestudeerd worden. Het ligt daarbij in de bedoeling aan de hand van concrete gevallen na te gaan wat de resultaten zijn van de vroeghulpcontacten. Daarbij kan aandacht worden besteed aan de wensen en behoeften van de inverzekeringgestelden, de meningen van de maatschappelijk werkers over het vroeghulpcontact, de ondernomen acties en de waardering van het vroeghulpcontact. Voorts kan een vergelijking worden gemaakt tusen de hulpverleningsprocessen die voortvloeien uit een vroeghulpcontact en de hulpverleningsprocessen die pas van start gaan na een verzoek tot voorlichtingsrapportage. Teneinde de derde fase van het onderzoek zoveel mogelijk te laten aansluiten op actuele vraagstellingen, zal de definitieve opzet daarvan later worden vastgesteld.

3.4 Slotopmerkingen

Het hierboven beknopt beschreven onderzoeksvoorstel werd aangeboden aan de Directie TBR en Reclassering en de Vereniging van Reclasseringsinstellingen. Beide instanties stemden in met het onderzoeksplan.[1]) Daarna werd in gezamenlijk overleg een werkgroep ter begeleiding van het onderzoek geformeerd (zie bijlage 1 voor leden van de werkgroep). De resultaten van de verschillende deelonderzoeken zullen in interimrapporten gepubliceerd worden.

1) Naast het hierboven beschreven *landelijk* onderzoek, wordt op *plaatselijk* niveau door het WODC op verzoek van de begeleidingscommissie van het vroeghulpteam te 's-Gravenhage een onderzoek verricht naar het functioneren van dit vroeghulpteam. Ook in de arrondissementen Breda (Katholieke Hogeschool Tilburg) en Amsterdam (Vrije Universiteit) wordt de vroeghulp wetenschappelijk geëvalueerd.

4 Het eerste deelonderzoek: De organisatie van de vroeghulp

4.1 Inleiding

Verwacht werd dat de organisatie van de vroeghulp in den lande op efficiënte wijze onderzocht kon worden door gegevens te verzamelen via de secretarissen van de Reclasseringsraden.

De Raad is voornamelijk een overlegorgaan, bedoeld om de ontwikkeling van het reclasseringswerk te coördineren en te stimuleren.

Het bureau van de Raad, aan het hoofd waarvan de secretaris staat, is tevens het administratieve knooppunt waarlangs de verschillende door de reclassering te verrichten rapportages worden aangevraagd en uitgebracht. Voorts heeft de Staatssecretaris van Justitie de Reclasseringsraden aangewezen om als bemiddelende en coördinerende organen voor de vroeghulpactiviteiten op te treden. [1]) Het moge duidelijk zijn dat de secretaris uit hoofde van zijn functie goed op de hoogte is van het reclasseringswerk in zijn arrondissement en dus ook van de vroeghulp.

4.2 De onderzoeksinstrumenten

Het materiaal over de organisatie van de vroeghulp is grotendeels verzameld d.m.v. een *gestandaardiseerde vragenlijst* die door de secretarissen werd ingevuld. Voor een dergelijk instrument is gekozen om te garanderen dat de in de vragenlijst opgenomen onderwerpen bij elke secretaris op dezelfde wijze aan de orde konden worden gesteld. Deze werkwijze komt de vergelijkbaarheid van de te verzamelen gegevens ten goede.

Gezien de ingewikkeldheid en de differentiatie van de vroeghulporganisatie werd besloten een *interview* te laten plaatsvinden met elke secretaris n.a.v. de ingevulde vragenlijst.

Tenslotte werd gebruik gemaakt van cijfermatige gegevens, ter beschikking gesteld door het Strafbureau Wetenschappelijke Adviezen van de Directie TBR en Reclassering en door een functionaris van de Vereniging van Reclasserings Instellingen.

4.3 Inhoud van de vragenlijst

De inhoud van de vragenlijst is in nauw overleg met de werkgroep samengesteld. Op grond van de verwachting dat de organisatie van de vroeghulp in bijna elk arrondissement verschillend zou zijn, is veel aandacht besteed aan de inhoud en structuur van de vragenlijst, opdat elk 'vroeghulpsysteem' goed tot uiting kon komen.

Beknopt weergegeven werden de volgende onderwerpen in de enquête opgenomen: [2])

1 Ontwikkeling van de vroeghulp vóór en na het van kracht worden van de wetswijziging (1 januari 1974).
2 Te verwachten wijzigingen in de vroeghulporganisatie.
3 De organisatie van de vroeghulp op 1 juni 1977 t.a.v.

1) Circulaire van de Staatssecretaris van Justitie, kenmerk TBR en Reclassering, nr. 425 C 274, 17 oktober 1974.
2) Bijlage 12 geeft de inhoud weer van de vragenlijst.

a de procedure van het hulpaanbod;
b de wijze waarop de berichtgeving van een inverzekeringstelling aan de Reclasseringsraad plaatsvindt en de tijdsduur die verloopt tussen het plaatsvinden van een inverzekeringstelling en de genoemde berichtgeving (verder te noemen de snelheid van de melding);
c de criteria voor verdeling van de bij de Raad ontvangen meldingen over de reclasseringsinstellingen;
d de participatie van de reclasseringsinstellingen.
4 Cijfermatige gegevens over:
a het aantal bij de Reclasseringsraad ontvangen meldingen tot inverzekeringstelling van meer- en minderjarigen;
b het aantal op het politiebureau door de reclassering bezochte inverzekeringgestelden (meer- en minderjarigen);
c de uitgebrachte vroeghulprapportage (mondeling en/of schriftelijk);
5 Registratie.

4.4 Beantwoording van de vragenlijst en het interview

De *vragenlijst* werd eind juni 1977 verstuurd aan de secretarissen, met het verzoek deze vóór eind juli 1977 terug te zenden. Geconstateerd werd dat in een behoorlijk aantal van de teruggezonden vragenlijsten de cijfermatige gegevens ontbraken, een en ander als gevolg van de wijze waarop de registratie van deze gegevens plaatsvindt (zie hiervoor bijlage 5). Vanwege het belang van dergelijke gegevens heeft de onderzoeker er echter op aangedrongen de cijfers alsnog te verzamelen.

Dit is in een aantal gevallen gelukt. Een en ander leidde er wel toe, dat het te analyseren materiaal pas eind december volledig was. Dit had een vertraging van de presentatie van de resultaten tot gevolg, waardoor de gegevens op het moment van publikatie enigszins verouderd zijn. Daarom zijn begin 1978 alle Reclasseringsraden telefonisch benaderd met de vraag of rond juni 1977 belangrijke wijzigingen in de vroeghulporganisatie zijn opgetreden. Deze wijzigingen zullen apart in bijlage 11 vermeld worden.

Bij ongeveer een derde van de *interviews* waren ook de aan de Reclasseringsraad verbonden rijksreclasseringsambtenaren aanwezig. Aan deze gesprekken namen soms ook vertegenwoordigers van het particulier initiatief deel.

4.5 Verdere inhoud van het rapport

Hierna zullen de resultaten van het eerste deelonderzoek gepresenteerd worden. In hoofdstuk 5 zullen de organisatievormen van de vroeghulp beschreven worden. In hoofdstuk 6 zullen vervolgens kwantitatieve gegevens gerapporteerd worden. Daarna zullen in hoofdstuk 7 de verschillende organisaties in verband gebracht worden met de cijfermatige gegevens. In hoofdstuk 8 zal voorts aandacht worden besteed aan het hulpaanbod bij de voorgeleiding. In hoofdstuk 9 zal worden ingegaan op het onderwerp: de politie en de reclassering in de vroeghulpfase. Het laatste hoofdstuk bevat een samenvatting en een slotbeschouwing. Tenslotte moet vermeld worden dat voor zover mogelijk in dit rapport getracht zal worden alleen algemene lijnen aan te geven. Gedetailleerde informatie per arrondissement zal te vinden zijn in bijlage 11. Ook op de onderwerpen participatie van reclasseringsinstellingen aan de vroeghulp, vroeghulp aan minderjarigen en de registratie van de vroeghulp, zal in de bijlagen worden ingegaan.

5 Beschrijving van de organisatievormen

5.1 Inleiding

De organisatie van de vroeghulp vertoont een grote verscheidenheid. Niet alleen zijn er duidelijke verschillen van arrondissement tot arrondissement te bespeuren, maar ook binnen de arrondissementen worden hier en daar verschillende vroeghulpsystemen gehanteerd.

In het onderstaande zullen enige belangrijke aspecten waarop de organisaties verschillen, besproken worden. Tevens zal aangegeven worden in hoeveel en in welke arrondissementen de genoemde aspecten voorkomen.

5.2 De procedure van het hulpaanbod

Twee verschillende procedures kunnen gehanteerd worden door middel waarvan de inverzekeringgestelde geïnformeerd wordt over het hulpaanbod van de reclassering. De procedures verschillen in de mate van directheid waarmee het hulpaanbod plaatsvindt. In de *indirecte procedure* maakt de reclassering gebruik van een folder, die door de politiefunctionarissen aan de verdachte wordt uitgereikt. De verdachte kan dan d.m.v. het invullen van een aan de folder gehechte strook, kenbaar maken of hij contact met de reclassering wil. In de *directe procedure* vindt het hulpaanbod plaats d.m.v. een gesprek tussen een reclasseringsmedewerker en de inverzekeringgestelde, zonder dat derden, afgezien van het doorgeven van de inverzekeringstellingen aan de Reclasseringsraad, een intermediërende rol spelen. In het volgende overzicht is weergegeven hoe de twee beschreven procedures verdeeld zijn over de arrondissementen.

Overzicht hantering procedures van het hulpaanbod per arrondissement (op 1 juni 1977)

	direct bezoek	*folder*
1	Alkmaar - platteland	Alkmaar - grote steden
2	Almelo	
3	Amsterdam - 't Gooi	Amsterdam
	Amsterdam - bureau IJ-tunnel	- bureau Leyenberghlaan
4	Arnhem	
5	Assen	
6	Breda	
7	Dordrecht	
8	's-Gravenhage	
9	Groningen - platteland	Groningen - stad
10	Haarlem - platteland	Haarlem - grote steden
11	's-Hertogenbosch	
12	Leeuwarden	
13	Maastricht	
14	Middelburg	
15	Roermond	
16	Rotterdam - platteland	Rotterdam - stad
17		Utrecht
18		Zutphen
19	Zwolle	

1) Uit dit overzicht mag niet afgeleid worden dat in elk arrondissement of in het hele arrondissement vroeghulp plaatsvindt.

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in 13 arrondissementen hoofdzakelijk gebruik wordt gemaakt van de directe procedure, terwijl in 6 arrondissementen de indirecte procedure gehanteerd wordt. Tevens blijkt uit het overzicht dat binnen de arrondissementen Amsterdam en Groningen de twee systemen naast elkaar gehanteerd worden. Hierop wordt later nog teruggekomen (5.6).

Nadere beschouwing
Over het gebruik van de hierboven beschreven procedures kunnen nog enkele opmerkingen gemaakt worden. Uit de gesprekken met de Secretarissen uit de arrondissementen waar met een folder gewerkt wordt, zijn een aantal factoren die een rol gespeeld hebben bij de keuze van de folder naar voren gekomen. Niet helemaal duidelijk is geworden in hoeverre de verschillende factoren los van elkaar stonden of elkaar versterkten. De volgende overwegingen kunnen genoemd worden:

1 *Privacy-overwegingen.* Met name bij de reclassering leefde in enkele arrondissementen de gedachte dat een te grote inbreuk op de privacy gemaakt zou worden, wanneer de reclassering onaangekondigd en zonder uitdrukkelijk verzoek van de verdachte de laatste op het politiebureau zou bezoeken.
2 *Uitdrukkelijke wens of voorwaarde van de politie.* In zeker twee arrondissementen heeft de politie als uitdrukkelijke wens naar voren gebracht dat gewerkt zou worden met een folder. De politie zou een te grote belasting voor haar werkzaamheden gevreesd kunnen hebben, wanneer niet d.m.v. de folder een beperking van vroeghulpcontacten zou plaatsvinden.
3 *Personeelstechnische bezwaren.* Bij de reclassering heeft soms ook een rol gespeeld dat te grote werkvermeerdering verwacht werd, wanneer elke inverzekeringgestelde direct bezocht zou worden. Deze werkvermeerdering kon negatieve gevolgen hebben voor de overige reclasseringstaken.

Het gebruik van een folder blijkt — zie b.v. de opmerkingen die de Adviescommissie Vroeghulp erover maakte [2]) — binnen de reclassering nog steeds een punt van discussie te vormen. Vooral het veronderstelde geringe effect van de folder wordt daarbij ter sprake gebracht. Een van de redenen hiervoor is dat bij gebruik van de folder de garantie ontbreekt dat elke inverzekeringgestelde geattendeerd wordt op de mogelijkheid tot reclasseringscontact. Zo gaven twee secretarissen als hun stellige indruk dat in hun arrondissement (b.v. als gevolg van een vergissing) de folder niet altijd of zelden wordt uitgereikt.

Tenslotte zij vermeld dat in het arrondissement Zutphen gestreefd wordt naar het algeheel overgaan tot de directe procedure en dat dit in de arrondissementen Utrecht en Rotterdam eveneens overwogen wordt.

5.3 De wijze van melding aan de Reclasseringsraad

Het eerder genoemde art. 59.5 W.v.Sv. houdt in dat de Reclasseringsraad *onmiddellijk* in kennis dient te worden gesteld van een bevel tot inverzekeringstelling (Zie ook bijlage 5). Dit geschiedt in alle gevallen *schriftelijk*. De per post verzonden meldingen komen vanzelfsprekend enige tijd na het tijdstip van inverzekeringstelling aan. In de meeste gevallen gebeurt dat na 24 tot 48 uur, veelal echter later, afhankelijk van het feit of de verschillende politiebureaus de meldingen onmiddellijk verzenden.

Naast de schriftelijke meldingen zijn echter in bijna alle arrondissementen regelingen getroffen om de reclassering sneller te berichten dan per post mogelijk is. Onderdeel van een dergelijke regeling kan zijn dat niet de Reclasseringsraad als eerste op de hoogte wordt gesteld, maar een reclasseringsinstelling of een individuele reclasseringsmaatschappelijk werker.

Zo worden in de arrondissementen waar met de *indirecte procedure* gewerkt wordt, de Reclasseringsraden *telefonisch* op de hoogte gesteld wanneer de verdachte te kennen geeft dat hij reclasseringscontact wenst. In de arrondissementen met de *directe procedure* wordt de Reclasseringsraad (of de reclasseringsinstelling c.q. een maatschappelijk werker al naar gelang de getroffen regeling) telefonisch, per semafoon of mondeling op de hoogte gesteld. In de meerderheid van deze arrondissementen worden de inverzekeringstellingen die plaatsvinden *tijdens de kantooruren,* meestal binnen 1 uur, maar nooit na een periode langer dan 8 uur gemeld. Voor de periode *buiten de kantooruren* zijn vele en verschillende regelingen getroffen (zie bijlage 5).

Het zal duidelijk zijn dat de snelheid van berichtgeving een belangrijke factor is welke de omvang beïnvloedt van het aantal inverzekeringgestelden met wie een bezoek van reclasseringswege gerealiseerd wordt. Hierop zal later nog teruggekomen worden (7.1).

5.4 Verdeling van de meldingen over de reclasseringsinstellingen

Wanneer de meldingen van de inverzekeringstellingen eenmaal bij de reclassering ontvangen zijn, dan is de volgende fase in de organisatie van de vroeghulp de verdeling van de ontvangen meldingen over de reclasseringsinstellingen met het oog op het bezoeken van de inverzekeringgestelden. Een drietal verschillende systemen [3]) voor de verdeling is te onderscheiden, te weten:
1 totaal piket;
2 gedeeltelijk piket;
3 geen piket.

5.4.1 *Totaal piket*

In een zevental arrondissementen worden alle meldingen doorgegeven aan het totaal piket. Wat wordt bedoeld met de term piket? Het piket is een zodanige regeling dat bij de betrokkenen (Reclasseringsraad, politie, reclasseringsinstellingen) bekend is welke reclasseringsmaatschappelijk werker dienst doet en daardoor bereikbaar is om de vroeghulp te verrichten.

Wanneer in een arrondissement het systeem van het totaal piket gehanteerd wordt, worden *alle* meldingen doorgegeven aan de piketinstelling of piketambtenaar. Er vindt dan geen selectie plaats op de Reclasseringsraad. Onderstaand schema kan het bovenstaande verduidelijken:

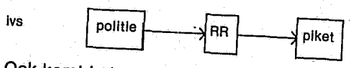

Ook komt het voor dat de meldingen door de politie zonder tussenkomst van de Reclasseringsraad, doorgegeven worden aan het piket.

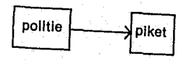

5.4.2 *Gedeeltelijk piket (Contactinstellingen bekenden/piket onbekenden)*

In 7 andere arrondissementen wordt weliswaar ook een piketregeling gehanteerd, maar wordt er eerst op de Reclasseringsraad een selectie gemaakt in de meldingen die naar het piket gaan of naar de zgn. contactinstelling. De contactinstelling is de reclasseringsinstelling waar de inverzekeringgestelde al 'bekend' is doordat hij vóór de inverzekeringstelling al in contact stond met deze reclasseringsinstelling. De namen van de 'bekende' inverzekeringgestelden worden dan doorgegeven aan de instelling waarmee zij al contact onderhielden. De namen van de 'onbekenden' worden doorgegeven aan het piket. In schema:

2) Rapport Adviescommissie Vroeghulp, november 1977, Uitgave VVRI te 's-Hertogenbosch, blz. 12 t/m 14. Deze commissie is ingesteld door de VVRI en het Departement van Justitie. Vertegenwoordigers van beide instanties hadden erin zitting. In het rapport worden o.m. aanbevelingen gedaan over de wijze waarop de vroeghulp dient plaats te vinden.

3) De hier beschreven systemen gelden tijdens de kantooruren. Buiten de kantooruren kunnen andere regelingen getroffen zijn. Verdere onderscheidingen van piketsoorten worden behandeld in bijlage 7.

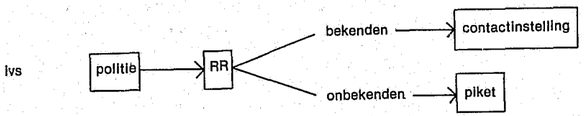

Vanwege het feit dat de begrippen 'bekend' en 'onbekend' in verschillende arrondissementen verschillend gedefinieerd worden, zal hierop nog worden teruggekomen.

5.4.3 *Geen piket (Contactinstellingen bekenden/ad hoc-instellingen onbekenden)*
In 5 arrondissementen wordt het piketsysteem niet gehanteerd. In deze arrondissementen komt de melding bij de Reclasseringsraad binnen en verdeelt de Raad de meldingen over de instellingen. Ook hier worden 'bekenden' naar de contactinstelling verwezen. De 'onbekenden' worden op basis van andere criteria verdeeld over de reclasseringsinstellingen (deze criteria worden in bijlage nr. 8 behandeld).
In schema:

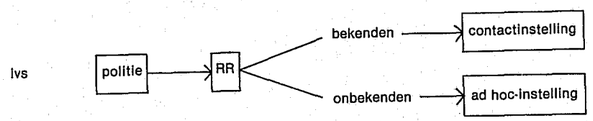

Hierboven is het criterium 'bekendheid' ter sprake geweest. Naast dit criterium worden soms nog andere gebruikt, zoals bv. verslavingsproblematiek, regionaal werkterrein van de werkeenheden, werkvoorraad etc. Overigens is gebleken dat het begrip 'bekend' enigszins verschillend gedefinieerd wordt. De volgende betekenissen komen voor:
— er loopt een aanvraag tot voorlichtingsrapportage;
— een opdracht tot hulpverlening is van kracht;
— een opdracht tot hulpverlening is enige jaren opgeheven;
— recentelijk is een voorlichtingsrapport uitgebracht.
Ook verschillen de betekenissen in de tijdsduur waarop zij betrekking hebben (nl. van drie maanden tot een onbeperkt aantal jaren). Zie voor een overzicht bijlage 8.

Tenslotte zij vermeld dat in bijlage 6 een overzicht opgenomen is waarin per arrondissement wordt aangegeven wat het daar gehanteerde systeem is om de meldingen over de reclasseringsinstellingen te verdelen.

5.4.4 *Nadere beschouwing van de verdelingssystemen*
De hierboven beschreven variatie in de verdelingssystemen behoeft nadere beschouwing en wel omdat men zich kan afvragen wat de achtergronden zijn van deze variatie en hoe de verschillende verdelingssystemen in de praktijk functioneren.

Agendaverstorend karakter van de vroeghulp
Een van de praktische problemen die aan de vroeghulp verbonden zijn, is — wat men wel heeft genoemd — het agendaverstorende karakter ervan. Immers, inverzekeringstellingen vinden op elk moment van de dag plaats, de meldingen bereiken op verschillende tijdstippen de reclassering en wil de reclassering op korte termijn de verdachten bezoeken, dan moeten andere geplande werkzaamheden worden verschoven. Door middel van piketregelingen kan het agendaverstorende karakter van de vroeghulp sterk gereduceerd worden doordat de dienstdoende piketambtenaar gedurende zijn dienst speciaal

voor het verlenen van vroeghulp beschikbaar is.

Bezoek aan de bekende inverzekeringgestelde door de contactambtenaar
Wanneer men, om wat voor reden dan ook, van mening is dat de verdachte die al bij de reclassering bekend is, bezoek dient te ontvangen van de maatschappelijk werker waarmee hij contact onderhield — de zgn. contactambtenaar —, dan ligt het voor de hand dat geopteerd wordt voor een verdelingssysteem waarin dit zoveel mogelijk gerealiseerd wordt. Dit systeem brengt echter wel met zich mee dat de contactambtenaar plotseling opgeroepen zal worden om de vroeghulp te verrichten en dat daarmee het aspect van de agendaverstoring zijn intrede doet.
In het vervolgonderzoek zal nagegaan worden hoe de maatschappelijk werkers de verschillende verdelingssystemen waarderen. Daarbij zal er vooral op gelet worden of de belasting die de vroeghulp met zich meebrengt in de verschillende systemen uiteenloopt en hoe de maatschappelijk werkers er tegenover staan dat hun eigen cliënten door anderen bezocht worden.

5.5 Avond- en weekenddienst

In deze paragraaf zal ingegaan worden op de vraag of buiten de kantooruren vroeghulp wordt verleend.
Slechts in twee arrondissementen, nl. in Dordrecht en Middelburg, functioneren de *avonddiensten:* daar stelt de politie rechtstreeks de piketambtenaar op de hoogte, ook in de avonduren. In dringende gevallen onderneemt de piketambtenaar inderdaad actie.
In de overige arrondissementen zijn er geen avonddiensten. Weliswaar kan de politie in een aantal arrondissementen 's avonds de namen van de inverzekeringgestelde inspreken op een telefonisch beantwoordingsapparaat bij de Raad, maar niet in alle arrondissementen maakt de politie hiervan gebruik. (Van twee arrondissementen is bekend dat de politie ongaarne op een dergelijk apparaat inspreekt, omdat men weet dat toch pas de volgende dag het bandje wordt afgeluisterd.)
In de arrondissementen waar de politie wel gebruik maakt van het beantwoordingsapparaat, wordt pas de volgende morgen door de reclassering actie ondernomen.
In het volgende overzicht staat vermeld in welke arrondissementen op 1 juni 1977 *weekenddiensten* verzorgd werden

wel weekenddienst	*geen weekenddienst*
Almelo	Alkmaar
Assen [1]	Amsterdam
Dordrecht	Arnhem
Groningen	Breda
Leeuwarden	's-Gravenhage
Middelburg	Haarlem
Utrecht - stad	's-Hertogenbosch [2]
Zutphen	Maastricht
Zwolle	Roermond
	Rotterdam
	Utrecht - provincie
8½	10½

1) Weliswaar staat Assen vermeld als een arrondissement met weekenddienst, maar de weekenddienst blijkt nog niet goed te functioneren.
2) Onlangs heeft men in Den Bosch een proef genomen met weekenddiensten.

Gezien de hierboven geconstateerde verschillen rijst de vraag waarom men in sommige arrondissementen avond- en weekenddiensten ingesteld heeft. Ver-

ondersteld mag worden dat de reclassering in deze arrondissementen de mening is toegedaan dat zoveel mogelijk inverzekeringgestelden door haar bezocht dienen te worden. Derhalve zou de reclassering ook buiten de kantooruren in actie moeten komen om deze doelstelling te realiseren.

Is het vanuit deze doelstelling inderdaad noodzakelijk dat de reclassering buiten de kantooruren bereikbaar is en avond- en weekenddiensten ingesteld heeft? Wat de *bereikbaarheid* betreft: twee secretarissen brachten naar voren dat een telefonisch antwoordapparaat onmisbaar is, daar de politie in staat moet zijn om ook de inverzekeringstellingen die buiten de kantooruren plaatsvinden, door te geven. Anders zou het gevaar aanwezig zijn dat men deze tijdens de kantooruren alsnog vergeet te melden. Wat nu de *noodzaak* van deze *avonddiensten* betreft kan opgemerkt worden dat deze niet erg aanwezig lijkt te zijn. Zo blijkt b.v. dat onder de arrondissementen waar relatief gezien een hoog aantal inverzekeringgestelden bezocht wordt — over de cijfers meer in hoofdstuk 6 — zich er enkele bevinden waar geen avonddiensten ingesteld zijn. Ook in Dordrecht en Middelburg waar wel avonddiensten functioneren, zijn de bezoeken in de avonduren relatief weinig talrijk. Dit hoeft geen verwondering te wekken aangezien in de meeste gevallen waarbij 's avonds geen bezoek is afgelegd, daarna nog voldoende tijd overblijft voor een bezoek op het politiebureau.

Belangrijker echter dan de avonddiensten zijn de *weekenddiensten.* Wanneer de reclassering in het weekend geen vroeghulp zou verlenen, kan immers maximaal twee en een halve dag verloren gaan (uitgaande van het feit dat het weekend loopt van vrijdagavond 18.00 uur tot maandagmorgen 9.00 uur). Als gevolg van dit tijdverlies kunnen de inverzekeringgestelden al naar huis gezonden zijn voordat bezoek of vroeghulprapportage kan plaatsvinden. Uit de cijfers blijkt ook (zie hoofdstuk 7) dat de weekenddienst een bepalende factor is t.a.v. het aantal inverzekeringgestelden dat bezoek van de reclassering op het politiebureau krijgt.

5.6 Organisatieverschillen binnen de arrondissementen

In het voorgaande zijn enkele aspecten van de diverse vroeghulporganisaties beschreven. Hierbij kwamen verschillen tussen de arrondissementen naar voren. Ook zijn evenwel binnen sommige arrondissementen verschillen te zien. Op deze plaats zal hierover niet in detail worden getreden (zie hiervoor bijlage 11). Volstaan wordt hier met de volgende opsomming:

— in 6 arrondissementen wordt niet in het gehele arrondissement vroeghulp verleend;
— in 2 arrondissementen wordt in bepaalde delen de directe procedure gehanteerd, terwijl in andere delen de indirecte procedure (folder) geldt;
— in 2 arrondissementen verschilt de methode en daarmee de snelheid waarmee inverzekeringstellingen gemeld worden aan de reclasseringsraad;
— in 1 arrondissement is de weekenddienst in een beperkt gebied aanwezig.

5.7 Samenvatting van de verschillende organisatorische aspecten

Nu hierboven de belangrijkste aspecten van de organisatie van de vroeghulp besproken zijn, kunnen thans de verschillende aspecten met elkaar in verband worden gebracht. Dit zal gebeuren in figuur 1. Voor de overzichtelijkheid zullen niet alle aspecten in beeld gebracht worden. De figuur beperkt zich tot de volgende aspecten:

1 procedure van het hulpaanbod (al dan niet gebruik van de folder)
2 wijze van melding (telefonisch, schriftelijk, mondeling, per semafoon; uitgegaan is van de wijze van melding welke doorgaans gehanteerd wordt)
3 eerste meldingspunt (Reclasseringsraad of reclasseringsbureau)
4 verdelingssystemen (piket, contactinstelling, ad hoc-instelling)
5 verschillen binnen de arrondissementen.

De volgende aspecten zijn niet in de figuur opgenomen:

1 weekenden, avonden
2 snelheid van melden (zie voor deze aspecten bijlage 5).

Figuur 1. Schematisch overzicht van de procedurele gang van zaken bij de vroeghulp in de verschillende arrondissementen.

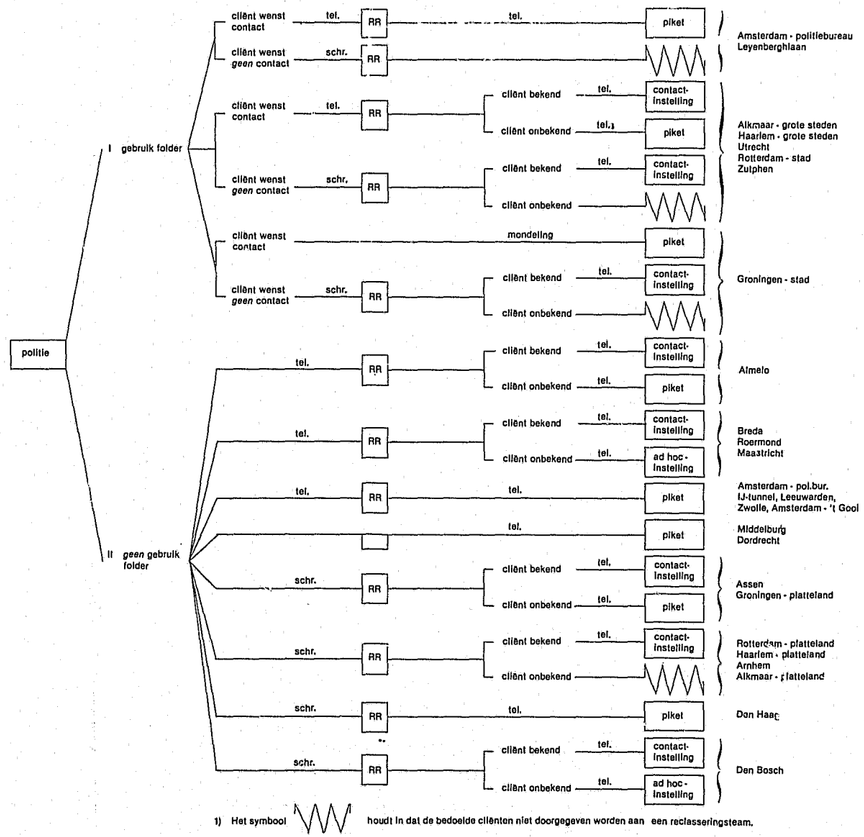

1) Het symbool houdt in dat de bedoelde cliënten niet doorgegeven worden aan een reclasseringsteam.

5.8 Recente ontwikkelingen in de vroeghulporganisatie

De vroeghulp is een verschijnsel dat zich in sterke mate in ontwikkeling bevindt. Dit wordt weerspiegeld in de zich voortdurend wijzigende organisatievormen en in de bezinning hierop welke regelmatig in de verschillende arrondissementen plaatsvindt. Aan de hand van enkele elementen uit de vroeghulpprocedure zullen de recente ontwikkelingen worden toegelicht.

5.8.1 Hulpaanbod in het gehele of in een gedeelte van de arrondissementen

Hoewel in de meeste arrondissementen in het jaar 1974 met de vroeghulp begonnen werd, betekent dit niet dat ook in het gehele gebied van de arrondissementen vroeghulp werd verleend. In een aantal arrondissementen wilde men op kleine schaal beginnen om van daaruit te bezien op welke wijze en in welk tempo de vroeghulp uitgebreid moest worden. Thans kan echter gesteld worden dat men er meer en meer toe over gegaan is het hulpaanbod in het gehele arrondissement te doen of, indien zulks nog niet heeft plaatsgevonden, dat men er zich over beraadt tot deze uitbreiding over te gaan.

5.8.2 Het direct bezoek of de folder

Ook de procedure van het hulpaanbod is sterk in beweging. In 4 van de 7 arrondissementen, waar op 1 juni 1977 nog in het gehele of in een gedeelte van het arrondissement met een folder werd gewerkt, overweegt men thans over te gaan tot het hulpaanbod in de vorm van het directe bezoek.

5.8.3 Telefonische of schriftelijke melding

In een drietal arrondissementen waar met de directe procedure wordt gewerkt, werd op 1 juni 1977 (nagenoeg) uitsluitend schriftelijk gemeld. In Den Haag, waar men thans ook overgaat tot vroeghulp buiten de stad Den Haag, vormen de telefonische meldingen een punt van aandacht. In Den Bosch en Assen is men bezig om de meldingen zoveel mogelijk telefonisch te doen ontvangen.

5.8.4 Weekenddiensten

Op 1 juni 1977 was in een kleine meerderheid van de arrondissementen geen weekenddienst gerealiseerd. Inmiddels is in Den Bosch een proef genomen met de weekenddienst. In een aantal arrondissementen waar men thans bezig is zich te bezinnen over de organisatie van de vroeghulp, wordt ook aan dit aspect aandacht besteed.

5.8.5 Conclusie

Uit het bovenstaande blijkt dat de organisatie van de vroeghulp sterk in beweging is. Zo worden het directe bezoek, de telefonische melding en de weekenddienst meer en meer ingevoerd of overweegt men deze in te voeren; bovendien wordt er veelal naar gestreefd het hulpaanbod in het gehele arrondissement plaats te doen plaatsvinden. Deze ontwikkeling gaat geleidelijk, en wel vanuit plaatselijke initiatieven (n.a.v. invoering van de wetsartikelen van 1-1-1974) naar organisatievormen die, arrondissementsgewijs bezien, steeds meer overeenkomst lijken te gaan vertonen. Bij de verdere ontwikkeling zullen ongetwijfeld het rapport van de eerdergenoemde Adviescommissie Vroeghulp (waarin o.m. een aantal uitgangspunten over de organisatie geformuleerd worden) en de recente Kamervragen over dit onderwerp (tijdens de behandeling van de justitiebegroting 1978) een rol spelen.

6 Kwantitatieve gegevens over de vroeghulp

In dit hoofdstuk zullen kwantitatieve gegevens over de vroeghulp gepresenteerd en kort beschreven worden, te weten:
1 het aantal van reclasseringswege gerealiseerde bezoeken aan meerderjarige inverzekeringgestelden op het politiebureau; [1]) en
2 de frequentie van de vroeghulprapportage.

6.1 De bezoeken op het politiebureau

In totaal werden in het eerste halfjaar van 1977 10.541 verdachten in verzekering gesteld. Daarvan werden er 2846 bezocht of wel 27%. De vraag of men deze 27% hoog of laag vindt, zal o.m. afhankelijk zijn van het belang dat men aan de vroeghulp toekent. Gaat men er echter zoals de Adviescommissie Vroeghulp vanuit, dat alle verdachten reclasseringsbezoek dienen te krijgen, dan is men nog ver van dat ideaal verwijderd.

Figuur 2

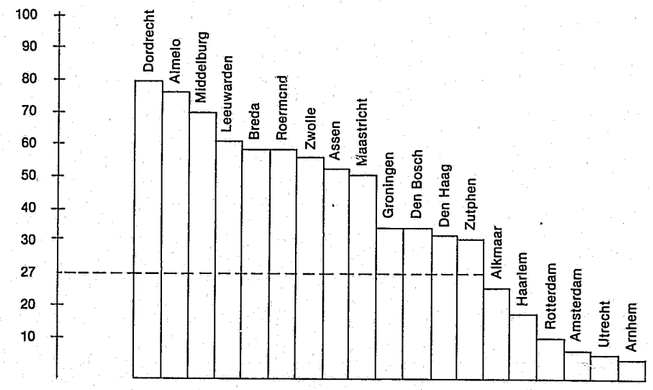

Percentage bezochte inverzekeringgestelden, per arrondissement (landelijk gemiddelde = 27%)

Overigens zijn er zeer grote verschillen tussen de arrondissementen te constateren wat het bezoekpercentage betreft: de bovenstaande figuur brengt dat duidelijk in beeld. Daarin zien we dat 6 arrondissementen onder het landelijk gemiddelde bezoekpercentage van 27 zitten en voorts dat 9 arrondissementen een bezoekpercentage van 50 of meer realiseren. In geen enkel arrondisse-

1) Enkele gegevens over de vroeghulp aan in verzekeringgestelde minderjarigen zijn te vinden in bijlage 3.

ment wordt een bezoekpercentage aangetroffen dat de 100 benadert. Aangenomen mag worden dat dit voor een gedeelte verklaard wordt door de zgn. 'technische inverzekeringstelling': de verdachte wordt bijvoorbeeld doordat het verhoor of onderzoek niet binnen de periode van aanhouding kan worden afgesloten, nog voor enige uren in verzekering gesteld. Voordat de reclassering de verdachte kan bezoeken, is hij meestal door de politie al weer heen gezonden.

De omvang van de technische inverzekeringstellingen is niet bekend. Om hiervan een indruk te krijgen is aan een drietal secretarissen van de Reclasseringsraden gevraagd wat naar hun mening de omvang hiervan is. Dit betreft de secretarissen uit Almelo, Dordrecht en Middelburg, waar de vroeghulp zeer effectief georganiseerd lijkt te zijn (direct hulpaanbod, weekenddiensten, snelle melding door de politie naar de reclassering) en waar gemiddeld 77% van de inverzekeringgestelden wordt bezocht. De frequentie van de technische inverzekeringstellingen wordt door deze Secretarissen geschat op 10% van het totaal aantal inverzekeringstellingen. Wanneer men veronderstelt dat in de overige arrondissementen de omvang van de technische inverzekeringstellingen ook 10% is, dan kan men opnieuw berekenen welk percentage inverzekeringgestelden bezocht wordt van het totaal aan inverzekeringgestelden die — theoretisch gesproken — voor een bezoek te bereiken zijn.

In kolom IV van de tabel op pagina 19 is het gecorrigeerde percentage bezochte inverzekeringgestelden vermeld.

6.2 De vroeghulprapportage

In tabel 1 is te zien dat de frequentie van de vroeghulprapportage, zowel absoluut als relatief sterk uiteenloopt. Verder lijkt de mondelinge rapportage het meest gangbaar te zijn. Opvallend is overigens dat in twee arrondissementen waar — absoluut en relatief — de vroeghulprapportage veel voorkomt, deze ook in *alle* gevallen schriftelijk plaatsvindt. De vraag dringt zich op waar de vermelde verschillen mee samenhangen en hoe de justitiële functionarissen en de reclasseringsmaatschappelijk werkers de vroeghulprapportage, naar frequentie, vorm en naar inhoud waarderen. Het tweede deelonderzoek zal er op gericht zijn hierover informatie te verzamelen.

Over één belangrijk aspect van de inhoud van de vroeghulprapportage kan thans reeds het volgende gezegd worden. De meeste secretarissen ontvangen afschriften van de schriftelijke vroeghulprapportage of worden door middel van zgn. terugkoppelingsformulieren (zie verder bijlage 4 over de registratie) geïnformeerd over de inhoud van de mondelinge rapportage. In ongeveer de helft van de uitgebrachte vroeghulprapporten of terugkoppelingsformulieren wordt aangegeven of 'normale' voorlichtingsrapportage wenselijk is. De berichtgeving aan de secretaris over de wenselijkheid van de voorlichtingsrapportage is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van één doel dat men met de wetsartikelen (art. 59.5 en 64.4 W.v.Sv.) wilde bereiken, nl. het in een vroeg stadium beginnen met een voorlichtingsrapport. Immers, eerst wanneer de 'piketambtenaar' de secretaris op de hoogte stelt van de wenselijkheid van voorlichtingsrapportage, kan de laatste de voorlichtingsprocedure in werking stellen. Uit het onderzoeksmateriaal blijkt dat de secretaris over de wenselijkheid van de voorlichtingsrapportage in een groot aantal gevallen op de hoogte wordt gesteld, doch dat zulks nog niet overal systematisch geschiedt.

Tabel 1 Basisgegevens over de vroeghulp per arrondissement over het eerste halfjaar van 1977. 1)

arrondissement	*I aantal inverz. gestelden (ivgn)*	*II aantal op het pol.bur. bezochte ivgn*	*III percentage bezochte ivgn*	*IV % bez. ivgn gecorr. voor de techn. inverzekeringst.*	*V aantal vroeghulprapp.*	*VI percentage vroeghulp rapp. van II*	*VII vorm rapportage*		
							nagenoeg alleen schriftelijk	*nagenoeg alleen mondeling*	*schriftelijk en mondeling*
Amsterdam	*2645*	208	8	9	?	*26-50*			
Rotterdam	1158	132	11	13	104	79		+	
Den Haag	944	*294*	31	35	84	29	+		
Den Bosch	668	219	33	36	?	*10-25*			+
Arnhem	612	*24*	4	4	?	?			+
Utrecht	581	37	6	7	32	86	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Breda	546	*317*	58	65	?	*11*	+		
Groningen	427	141	33	37	2	1			+
Maastricht	401	202	50	56	0	0		+	
Almelo	388	300	77	86	47	16	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Haarlem	371	65	18	19	11	17		+	
Zutphen	283	85	30	33	39	46		+	
Alkmaar	273	60	22	24	?	*0-10*		+	
Leeuwarden	261	159	61	68	112	70		+	
Zwolle	261	144	55	61	13	9	+		
Roermond	247	143	58	64	37	26		+	
Assen	182	94	52	57	27	29		+	
Dordrecht	163	131	80	89	131	100			+
Middelburg	130	91	70	78	61	67	+		
									+
totaal	10.541	2846	27%	30%					

1) De *gecursiveerde* cijfers zijn bij afwezigheid van exacte gegevens, gebaseerd op schattingen van de secretarissen van de Reclasseringsraden.

7 Verband tussen de organisatievormen en kwantitatieve gegevens over de vroeghulp

In de vorige hoofdstukken zijn grote verschillen geconstateerd tussen de arrondissementen t.a.v. de wijze waarop de vroeghulp organisatorisch geregeld is en t.a.v. het aantal vroeghulpcontacten en de vroeghulprapportage. In dit hoofdstuk zal nagegaan worden of deze aspecten met elkaar samenhangen. Een dergelijke samenhang ligt voor de hand. Men kan immers verwachten dat in die arrondissementen waarin de mensen direct op het bureau bezocht worden, het percentage vroeghulpcontacten groter zal zijn dan in die arrondissementen waar de folder gehanteerd wordt.

7.1 Organisatievormen

Gebleken is in hoofdstuk 5 dat in de organisatie van de vroeghulp een aantal belangrijke aspecten te onderscheiden is, te weten:

1 het gebruik van de directe of indirecte procedure;
2 het al dan niet telefonisch melden van een inverzekeringstelling aan de reclasseringsraad;
3 het al dan niet functioneren van weekenddiensten;
4 het gehanteerde systeem om de meldingen over de reclasseringsinstellingen te verdelen.

Op basis van deze 4 factoren kunnen de arrondissementen ingedeeld worden. Dit is weergegeven in figuur 3 (zie blz. 21). Zie voor een toelichting bijlage 9.

De boomstructuur

De in figuur 3 weergegeven 'boomstructuur' is het resultaat van de opsplitsingsprocedure. Onderaan de 'boom' staan de namen van de arrondissementen vermeld, alsmede het percentage inverzekeringgestelden (van het totaal aantal inverzekeringgestelden in een arrondissement) dat door de reclassering op het politiebureau bezocht is.

Uit de figuur blijkt dat onze veronderstelling t.a.v. het percentage vroeghulpcontacten in relatie met de organisatie van de vroeghulp bevestigd wordt. Uit de boomstructuur blijkt nl. dat de vraag of de directe dan wel de indirecte procedure wordt gevolgd, de belangrijkste factor is bij het uiteindelijke percentage totstandgekomen vroeghulpcontacten. Daarnaast is de vraag of er weekenddienst is en of er telefonische meldingen gehanteerd worden, eveneens van belang voor het percentage inverzekeringgestelden dat bezocht is. Over de vierde factor, het verdelingssysteem, moet de conclusie voorzichtiger zijn, omdat de aantallen aan het eind van de uitsplitsingsprocedure erg klein zijn. Wel bestaat de indruk dat deze factor als zodanig geen doorslaggevende invloed uitoefent op de omvang van het percentage bezochte inverzekeringgestelden. Immers, de drie verschillende verdelingssystemen komen in de 'boom' van links tot rechts voor, zowel bij arrondissementen met een hoog als met een laag percentage bezochte inverzekeringgestelden.

Geconcludeerd kan derhalve worden dat er, althans wat de eerste drie factoren betreft, een sterke samenhang is tussen de wijze waarop de vroeghulp organisatorisch geregeld is en de cijfers betreffende de bezoekpercentages. Deze conclusie levert een aanwijzing op voor de wijze waarop de vroeghulp georganiseerd dient te worden, wanneer men van mening is dat een zo groot mo-

gelijk aantal inverzekeringgestelden bezocht moet worden.

In de 'boom' is ook het percentage vroeghulprapporten vermeld (tussen haakjes), welke n.a.v. de gerealiseerde contacten met inverzekeringgestelden worden opgemaakt. De *conclusie* hieruit moet zijn dat er geen samenhang is tussen de wijze waarop de organisatie is ingericht en het percentage uitgebrachte vroeghulprapporten.

Figuur 3

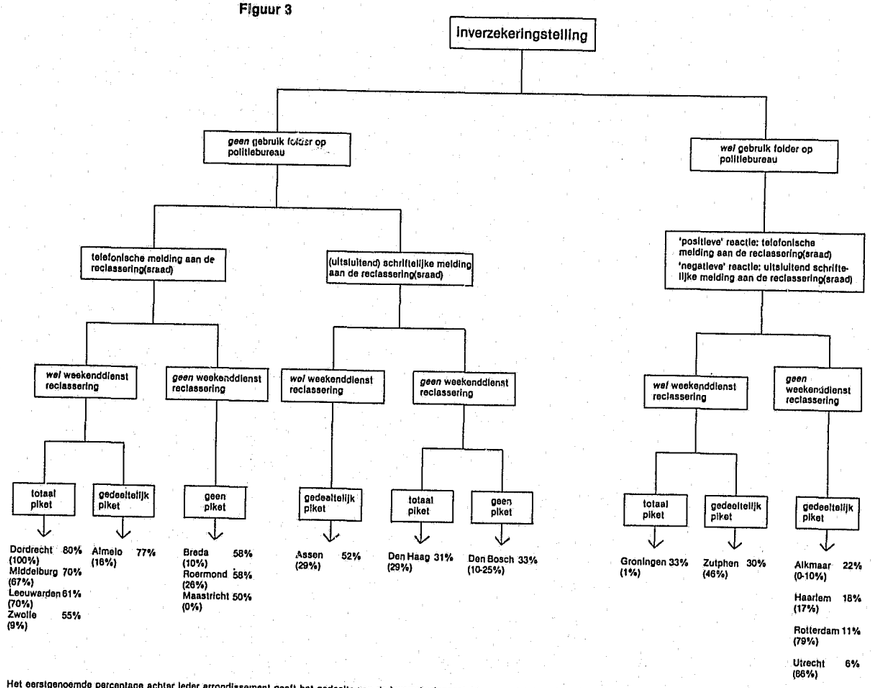

Het eersgenoemde percentage achter ieder arrondissement geeft het gedeelte van de inverzekeringgestelden aan, dat door de reclassering op het politiebureau werd bezocht.
Het percentage tussen haakjes vermeldt in hoeveel van de gevallen een vroeghulprapport werd uitgebracht.

7.2 Werkbelasting

Men kan de verwachting uitspreken dat de wijze waarop de vroeghulp in een bepaald arrondissement gestalte heeft gekregen, samenhangt met de mogelijkheden die de reclassering in dat arrondissement had om zich daadwerkelijk met de vroeghulp te gaan bezighouden. Die mogelijkheden zijn vanzelfsprekend afhankelijk van de bemanning van de reclasseringsbureaus en van de werkzaamheden die in het betreffende arrondissement kunnen worden verricht. Wat die werkzaamheden betreft moet er onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds, wat men zou kunnen noemen, de normale werkzaamheden en anderzijds de werkzaamheden in het kader van de vroeghulp. Tot de normale werkzaamheden behoren o.a. het uitbrengen van voorlichtingsrapporten, het verlenen van hulp, etc. In het kader van de vroeghulp kunnen werkzaamheden worden verricht als het bezoeken van mensen op het politiebureau en het uitbrengen van het vroeghulprapport. Aan te nemen valt nu dat, naar-

mate de normale werkzaamheden voor een belangrijk deel beslag leggen op de tijd van de maatschappelijk werker, er minder mogelijkheden zijn om in het betreffende arrondissement een stuk tijd naar de vroeghulp te verschuiven. Hieronder zal in de eerste plaats getracht worden een indruk te krijgen van de werkbelasting van de maatschappelijk werkers t.a.v. de normale werkzaamheden en ten tweede welk beslag de vroeghulp kan leggen op de activiteiten van de maatschappelijk werkers. Dat laatste zou tot uitdrukking kunnen komen in de verhouding tot het aantal inverzekeringgestelden per arrondissement en het aantal daar aanwezige maatschappelijk werkers.

7.2.1 *De normale werkbelasting*

Over de werkbelasting van de reclasseringsmaatschappelijk werker (rmw) is weinig bekend. Zo zijn bijvoorbeeld landelijke cijfers over het aantal cliënten en hun kenmerken (b.v. aard problematiek) niet beschikbaar. Op dit moment moet dus volstaan worden met de aanwezige indicatoren, te weten:

a de voorlichtingsproduktie per rmw en
b de geografische oppervlakte per rmw.

Het aantal uitgebrachte voorlichtingsrapporten per rmw

Als maat voor de werkbelasting kan het aantal uitgebrachte voorlichtingsrapporten (inclusief de aanvullende rapporten) per rmw genomen worden. Immers, de rapportaanvrage vanwege het Openbaar Ministerie en de Rechter-Commissaris is veelal de weg waarlangs de reclassering in contact komt met de verdachte. Bovendien mag verondersteld worden dat tijdens de voorlichtingsfase het contact met de verdachte het meest frequent plaatsvindt.

Bij de interpretatie van deze maat moet men zich wel bewust zijn van de beperkingen: ten eerste is er geen eenstemmigheid over wat nu wel en wat nu niet als een (in de registratie op te nemen) rapport moet worden aangemerkt en ten tweede kan het aantal uitgebrachte voorlichtingsrapporten beïnvloed worden door het aanvragebeleid van het Openbaar Ministerie. Wat blijkt nu wanneer de cijfers over het aantal uitgebrachte rapporten per rmw gelegd worden naast de cijfers over het aantal bezochte inverzekeringgestelden per rmw? Er blijkt een tamelijk hoog positief verband te zijn (nl. $r = 0.58$). Anders gezegd: in de arrondissementen waar een hoog aantal inverzekeringgestelden per rmw bezocht wordt is de werkbelasting gemeten in het uitbrengen van voorlichtingsrapporten gemiddeld zelfs hoger dan in de arrondissementen met een laag aantal bezochte inverzekeringgestelden per rmw. (Voor cijfers raadplege men bijlage 10, tabel 2).

De geografische oppervlakte per rmw

Tenslotte zal men als een zeer grove maat voor de werkbelasting het aantal km² kunnen nemen dat de individuele rmw theoretisch te bestrijken heeft. (Dit getal is te vinden door de geografische oppervlakte van een arrondissement te delen door het aantal uitvoerende maatschappelijk werkers in dat arrondissement.) Bezien we deze samenhang, dan blijkt wederom dat wanneer het aantal bezochte inverzekeringgestelden per rmw hoog is, het aantal km² per maatschappelijk werker gemiddeld zeker niet lager, eerder zelfs iets hoger is ($r = 0.31$). (Voor cijfers raadplege men bijlage 10, tabel 3).

7.2.2 *Het aantal potentiële vroeghulpcliënten per rmw*

Zijn de verschillen tussen de arrondissementen m.b.t. de vroeghulpcontacten wellicht te verklaren door de arrondissementsgewijze verschillen in het aanbod van inverzekeringgestelden? Eerder werd al gezien (zie tabel 1) dat het aantal inverzekeringgestelden per arrondissement sterk uiteenloopt. Het spreekt echter vanzelf dat de absolute hoogte van het inverzekeringgestelde aanbod niet zozeer van belang is, maar dat het inverzekeringgestelde aanbod per uitvoerend maatschappelijk werker een cruciaal gegeven is. Dit cijfer is voor de arrondissementen Rotterdam en Den Haag in verhouding tot de andere arrondissementen hoger en voor Amsterdam zelfs zeer hoog (zie bijlage 10, tabel 4).

Maar ook m.b.t. de andere arrondissementen is een tendens te zien dat in die arrondissementen waar het aantal inverzekeringgestelden per rmw hoger is, het percentage bezochte inverzekeringgestelden lager is en andersom. Aangenomen mag derhalve worden dat de mate waarin aan vroeghulp wordt gedaan, beïnvloed wordt door het aantal rmw's dat per inverzekeringgestelde beschikbaar is. Niettegenstaande dit gegeven, zou men mogen verwachten dat in die arrondissementen waar procentueel minder aan vroeghulp wordt gedaan, het aantal vroeghulpcontacten per rmw gelijk is aan dat in de overige arrondissementen. Dit blijkt niet het geval te zijn. In die arrondissementen waar relatief weinig aan vroeghulp wordt gedaan, hebben de rmw's ook gemiddeld minder vroeghulpcontacten dan in die arrondissementen waar relatief meer aan vroeghulp wordt gedaan (zie bijlage 10. tabel 5).

Teneinde de verschillen tussen arrondissementen te adstrueren zijn in onderstaande tabel nog eens een aantal gegevens berekend. Hierbij zijn de arrondissementen gegroepeerd, op basis van de positieve of negatieve afwijking van het landelijk gemiddelde bezoekpercentage (27%).

Zes arrondissementen wijken negatief af (groep I); de overige dertien hebben een hoger bezoekpercentage dan 27% (groep II).

Tabel 2 Gegevens over twee groepen arrondissementen die resp. positief en negatief afwijken van het landelijk gemiddelde bezoekpercentage

	aantal arr.	*afwijk. v. h. gemiddelde*	*aantal ivgn*	*aantal vr.hulp bezoeken*	*% bezoek*	*aantal rmw's*	*aantal bez. per rmw*	*aantal ivgn per rmw*	*aantal voorl. rapp. per rmw*	*aantal km² per rmw*
groep I	6	negatief	5640	526	9%	344	1.53	16.4	8.25	30.6
groep II	13	positief	4901	2320	47%	454.5	5.1	10.8	10.09	62.6

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in de eerste groep (6 arrondissementen) ruim 700 verdachten meer inverzekering worden gesteld dan in de tweede groep (13 arrondissementen). Het bezoekpercentage van groep I is 9%, dat van groep II 47%. De conclusie daaruit moet zijn dat het landelijk bezoekpercentage (27%) zeer sterk gedrukt wordt door de eerste groep waarin zich zoveel inverzekeringgestelden bevinden.

Voorts is in de tabel te zien dat het aantal potentiële vroeghulpcliënten per rmw in groep I 1,5 x zo hoog is als in groep II. Tenslotte is in groep I het aantal bezoeken per rmw ruim 3 x zo klein als in groep II, terwijl men zou mogen verwachten dat dit gegeven voor beide groepen gelijk zou zijn. [1] In dit verband moet gewezen worden op het feit dat in groep I zich een drietal grote steden bevinden (Amsterdam, Rotterdam en Utrecht). Het is bekend dat het absolute aantal inverzekeringgestelden in deze steden erg hoog is; bovendien is hier een groot aantal van de inverzekeringgestelden buitenlander. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat zowel de politie als de reclassering hiermee niet zo goed raad weet en men als het ware ervoor terugschrikt om de vroeghulp op ruime schaal te gaan verrichten.

Samenvattend kan het volgende gesteld worden. In de arrondissementen waar relatief meer aan vroeghulp wordt gedaan, is de werkbelasting t.a.v. de normale werkzaamheden — gemeten naar de hier behandelde criteria — en de werkbelasting t.a.v. de vroeghulp — gemeten naar het aantal gerealiseerde vroeghulpcontacten — gemiddeld hoger dan elders. Voorts vormt het aantal potentiële vroeghulpcliënten per rmw slechts ten dele een verklaring voor de grote

1) Zouden in groep I de rmw's evenveel inverzekeringgestelden bezoeken als in groep II dan zouden er 344 rmw's x 5,1 = 1754 bezocht worden, dat is 1228 meer dan het huidige aantal bezoeken.

arrondissementsgewijze verschillen in omvang van de vroeghulpactiviteiten. Deze gegevens doen vermoeden dat bedoelde verschillen tussen de arrondissementen ook bepaald worden door factoren als kenmerken van de verdachten (b.v. al dan niet buitenlander), de opvattingen die leven bij de reclassering, het Openbaar Ministerie en de politie, en de verstandhouding tussen betrokkenen. Verder onderzoek hiernaar is dan ook noodzakelijk.

8 Het hulpaanbod bij de voorgeleiding

In een viertal arrondissementen doet de reclassering, al dan niet naast het hulpaanbod op het politiebureau, een hulpaanbod vlak voor of na de voorgeleiding van de verdachte aan de Officier van Justitie of Rechter-Commissaris. [1]) Hieronder zal op deze vorm van vroeghulp worden ingegaan.

8.1 Oude wortels

In drie van de vier arrondissementen waar deze vorm van vroeghulp plaatsvindt, was men hiermee al geruime tijd voor de wetswijziging van 1 januari 1974 gestart. Zo begon men in Den Haag begin 1971, en in Arnhem en Zutphen in 1972. In Den Bosch startte men daadwerkelijk in januari 1974. Opvallend is dat in de overige arrondissementen deze vorm van vroeghulp, naast de gewone, slechts sporadisch voorkomt (in ieder geval niet systematisch is opgezet) en dat die in genoemde arrondissementen, ook na de wetswijziging, nog steeds functioneert. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat de vroeghulp op het politiebureau in deze arrondissementen moeizaam van de grond kwam. Wellicht werd de in de wetsartikelen bedoelde vorm van vroeghulp zelfs minder snel ontwikkeld juist doordat een andere vorm van vroeghulp aanwezig was. Dit geldt in ieder geval voor het arrondissement Arnhem: daar wordt het gehanteerde systeem gehandhaafd omdat op deze wijze een groep verdachten bereikt kan worden, waarvan mag worden verondersteld dat reclasseringsinterventie hoogstwaarschijnlijk nodig en effectief zal zijn; en wel de groep verdachten waarvan de justitiële problematiek dermate ingewikkeld of ernstig is, dat overwogen wordt de bewaring te (laten) bevelen.

Naar de mening van de onderzoeker mag echter niet uitgesloten worden geacht dat de reclassering in het arrondissement Arnhem tevreden is over het feit dat zij t.o.v. de meeste andere arrondissementen een voorlopersfunctie heeft vervuld, maar dat tegelijkertijd deze voldoening een remmende werking heeft gehad op de verdere ontwikkeling van de vroeghulp. Inmiddels hebben de reclasseringsinstellingen te Arnhem besloten de vroeghulp op het politiebureau in fasen uit te voeren.

8.2 Tijdstip van contact met de verdachte

De wetsartikelen 59.5 en 64.4 W.v.Sv. waren heel duidelijk gericht op de rapportage aan de Officier van Justitie, nog voordat hij de inbewaringstelling van de verdachte vordert. In de vier hier genoemde arrondissementen echter vindt het contact met de verdachte doorgaans plaats *nadat* de preventieve hechtenis door de Officier van Justitie al gevorderd is en, met uitzondering van Den Bosch, *nadat* de verdachte veelal door de Rechter-Commissaris in bewaring is gesteld. Anders gezegd: een reclasseringsbijdrage aan de beslissing van de Officier en de Rechter-Commissaris is niet meer mogelijk. Dit betekent echter niet dat de activiteiten van de reclassering in deze fase overbodig zijn: immers, in overleg met de Rechter-Commissaris kan nagegaan worden of een eventuele schorsing van de preventieve hechtenis tot de mogelijkheden be-

1) Voor informatie over de vraag of het hulpaanbod tijdens de voorgeleiding bestempeld moet worden tot vroeghulp in de eigenlijke zin, zij verwezen naar het *Rapport Adviescommissie Vroeghulp*, 's-Hertogenbosch, november 1977, blz. 7 en 8.

hoort, en of het uitbrengen van een voorlichtingsrapport en bijstand van de verdachte wenselijk is. Naar verluidt vindt er in de genoemde arrondissementen veelvuldig communicatie plaats tussen de Rechter-Commissaris en de reclassering.

8.3 Cijfers

In Zutphen, 's-Gravenhage, 's-Hertogenbosch en Arnhem werden respectievelijk 18, 17, 24 en 20% van de verdachten bezocht die nog niet eerder tijdens de inverzekeringstelling contact met de reclassering hadden. Nu echter in de eerste drie arrondissementen een steeds groter aantal inverzekeringgestelden op het politiebureau bereikt wordt, neemt daardoor ook het aantal verdachten dat zowel op het politiebureau als in het Paleis van Justitie bezocht wordt, toe. Het spreekt vanzelf dat t.a.v. deze personen de reclassering meer relevante gegevens kan verzamelen en daarover tijdig aan de justitiële functionarissen kan rapporteren dan in de gevallen waarin de verdachten éénmalig omstreeks het tijdstip van de voorgeleiding worden bezocht.

9 Politie en reclassering in de vroeghulpfase

In de enquête en de interviews werden enige aspecten van de relatie politie-reclassering aan de orde gesteld, nl. de afspraken en regelingen tussen beide instanties en de toegang op de politiebureaus. Deze aspecten worden hieronder behandeld.

Opgemerkt moet worden dat deze aspecten in het vervolgonderzoek nader onderzocht moeten worden. Ook al zijn de secretarissen van de Reclasseringsraden in het algemeen goed op de hoogte van het reilen en zeilen van de vroeghulp, een zo volledig mogelijk beeld van de relatie reclassering-politie kan immers slechts verkregen worden door degenen in het onderzoek te betrekken die de vroeghulp dagelijks meemaken.

9.1 Afspraken en regelingen tussen de reclassering en de politie

Zoals vermeld werd in de enquête niet alleen gevraagd naar afspraken maar ook naar bestaande regelingen. Dit werd gedaan omdat verondersteld werd dat niet in elk arrondissement bij het begin van de vroeghulp duidelijke en uitgebreide afspraken zijn gemaakt. Bij de beantwoording van bovenstaande vraag brachten de secretarissen weinig onderscheid aan tussen afspraken enerzijds en regelingen of gegroeide gewoonten anderzijds. Toch is gepoogd om de formele afspraken te onderscheiden van gegroeide regelingen. Door de formele afspraken te vergelijken met de praktische uitvoering kan namelijk nagegaan worden hoe de relatie tussen de politie en reclassering zich ontwikkeld heeft.

In totaal werden in 14 arrondissementen min of meer uitgebreide formele afspraken aangetroffen. Daarnaast zijn in vier arrondissementen vaste gewoonten of regelingen gegroeid, terwijl in één arrondissement — waar hoegenaamd geen vroeghulp plaatsvindt — noch afspraken, noch regelingen getroffen of gegroeid zijn.

Hieronder zal de inhoud van de afspraken behandeld worden. Daarbij zal géén aandacht worden besteed aan die aspecten die reeds eerder onder de organisatie van de vroeghulp behandeld werden. Alleen voor twee aspecten daarvan zullen eerst nog enige opmerkingen gemaakt worden.

1 De folder. In de arrondissementen waar het hulpaanbod d.m.v. een folder plaatsvindt is met de politie de afspraak gemaakt dat *elke* inverzekeringstelling *tegelijk* met het uitreiken van het bevel tot inverzekeringstelling de folder aan de verdachte uitreikt. [1]) Vermeld moet worden dat door enkele secretarissen voorzichtige, en in één arrondissement ernstige, twijfels werden geuit of deze afspraak altijd werd nagekomen. Daarbij werd overigens aangetekend dat in voorkomende gevallen veelal sprake zal zijn van vergissingen bij de politie.

1) Een uitzondering hierop is de stad Utrecht, waar de folder bij het ontbijt aan de verdachte wordt uitgereikt.

2 *De telefonische melding.* In vele arrondissementen is de reclassering met de politie overeengekomen dat de inverzekeringstellingen telefonisch worden gemeld aan de Reclasseringsraad of de reclassering. In het algemeen blijkt deze afspraak goed te functioneren. Uitzonderingen doen zich echter voor. Ten eerste zijn daar zgn. 'technische inverzekeringstellingen'. Daar de politie het voornemen heeft de verdachte zeer spoedig heen te zenden, wordt de reclassering niet telefonisch ingelicht. Bezwaren van de zijde van de secretarissen tegen deze gegroeide gewoonte heeft de onderzoeker niet vernomen.

Voorts komt het incidenteel voor dat de politie abusievelijk niet telefonisch meldt. Ook echter, en dit is verschillende malen genoemd, weigeren sommige politiekorpsen de meldingen telefonisch aan de Raad door te geven. Bij twee politiekorpsen wordt dit gemotiveerd door het ontbreken van officiële 'instructies'. Nogmaals moet hier gesteld worden dat de weigering om telefonisch te melden over het geheel genomen relatief weinig voorkomt en bijna altijd terug te voeren is op enkele gemeenten.

Thans zal worden overgegaan tot de inhoud van de gemaakte afspraken tussen de politie en de reclassering. Daarbij beperken we ons tot die 14 arrondissementen waar min of meer duidelijke en uitgebreide afspraken werden gemaakt. De elementen uit de verschillende afspraken worden in de volgorde van aflopende frequentie behandeld. Deze frequentie staat tussen haakjes aangegeven. Tevens wordt achter het plusteken (+) vermeld hoe vaak hetzelfde element ook voorkwam bij die arrondissementen waar zich louter gegroeide gewoonten voordoen.

1 *Afwezigheid politiefunctionaris bij gesprek tussen verdachte en maatschappelijk werker* (11 maal + 1). In vier arrondissementen is vastgelegd dat het gesprek tussen de verdachte en de maatschappelijk werker gevoerd wordt zonder de aanwezigheid van een politiefunctionaris. In zeven arrondissementen is de afspraak gemaakt dat bij uitzonderingsgevallen een politiefunctionaris aanwezig mag zijn. In deze laatste arrondissementen komt de aanwezigheid van een politiefunctionaris bij het gesprek in de praktijk uiterst zelden of niet voor.

2 *Telefonisch contact van de reclassering met de politie alvorens naar het politiebureau te gaan* (10 maal + 3). Deze afspraak wordt strikt nagekomen. Ook voor de reclassering is het een nuttige afspraak, doordat onnodig wachten op het politiebureau voorkomen wordt.

3. *Legitimatie* (5 maal). De afspraak dat de reclasseringsmaatschappelijk werker zich dient te legitimeren is weliswaar in het begin regelmatig ten uitvoer gebracht, maar thans hoeven de maatschappelijk werkers zich uiterst zelden of nooit te legitimeren.

4 *Onderzoek mag niet belemmerd worden* (5 maal). Deze afspraak kan men tegenkomen in verschillende vormen. Nu eens staat hij geformuleerd als het onthouden van activiteiten om het onderzoek te belemmeren, dan weer dat de maatschappelijk werker geen verzoeken van de verdachte uitvoert zonder dat hij overleg met de betrokken rechercheur gepleegd heeft. Voor zover bekend blijkt deze afspraak in de praktijk geen problemen op te leveren.

5 *Vaste piketmedewerkers* (4 maal). In vier arrondissementen had de politie er bezwaar tegen dat de vroeghulpcontacten door een wisselend aantal maatschappelijk werkers verzorgd werden. Daar waar nu gewerkt wordt met een vast piket lijkt dit naar ieders tevredenheid te functioneren.

6 *Weigering toegang tot de verdachte i.v.m. onderzoek* (4 maal). Vier maal is in de afspraken opgenomen dat de politie zich het recht voorbehoudt het reclasseringscontact niet toe te staan of naar een later tijdstip te verschuiven indien het belang van het onderzoek zulks eist. In de praktijk blijkt echter dat

deze weigering met bovengenoemde motivering uiterst zelden of niet voorkomt. Komt de weigering wel voor, dan gaat het meestal om ernstige en ingewikkelde strafzaken die b.v. moeilijk 'rond' zijn te krijgen. Overigens gebeurt het wel (± 5% van de gevallen) dat de politie de reclassering verzoekt om op een ander tijdstip of de volgende dag te komen, in verband met het nog lopende verhoor of omstandigheden van huishoudelijke aard (b.v. verdachte moet nog eten).

7 *Bij verschillende verdachten in één zaak verschillende maatschappelijk werkers* (3 + 1). Deze afspraak houdt in dat de politie kan eisen dat niet één en dezelfde maatschappelijk werker optreedt indien bij één strafzaak meerdere verdachten betrokken zijn. In enkele gevallen verzoekt de politie inderdaad conform deze afspraak.

8 *Afhandeling gerezen problemen* (3 + 1). Enkele malen zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop gerezen kwesties tussen de politie en de reclassering zouden moeten worden opgelost. In één arrondissement dient men zich te wenden tot de Hoofdofficier van Justitie, in andere tot de secretaris van de Reclasseringsraad. De indruk bestaat dat ernstige conflicten zich nauwelijks hebben voorgedaan.

9.2 Slotopmerkingen

Welke voorlopige conclusie kan uit bovenstaande gegevens getrokken worden? Ten eerste dat de afspraken die bij de start van de vroeghulp gemaakt werden, tot doel hadden een onbelemmerde uitvoering van de opsporingstaak van de politie te garanderen. Ten tweede dat de bevoegdheden die de politie krachtens de afspraken heeft, zelden en in sommige arrondissementen nooit worden toegepast.

Nu is verschillende malen de vraag gesteld [2]) naar de wenselijkheid van het wettelijk regelen van verschillende organisatorische aspecten van de vroeghulp (b.v. recht van toegang tot verdachte, recht van gesprek onder vier ogen, verplichting telefonische melding Raad). Bij het antwoord op deze vraag spelen twee zaken een rol. Ten *eerste* zal meer zekerheid over bovenvermelde gegevens verkregen moeten worden in het vervolgonderzoek. Ten *tweede* lijkt het gepresenteerde materiaal te suggereren dat de politie en de reclassering in het algemeen niet belemmerd worden in de uitoefening van ieders taak en functie; toch komt het — weliswaar relatief weinig — voor dat er zich problemen op genoemde terreinen voordoen. Bij de beantwoording van de vraag of enige aspecten van de vroeghulporganisatie wettelijk geregeld moeten worden, speelt dan ook de *waardering* van de zich voordoende problemen een doorslaggevende rol. *Tenslotte* moet in dit verband nogmaals gewezen worden op het feit dat in vele arrondissementen slechts een gering aantal inverzekeringgestelden door de reclassering bezocht wordt. Hoe b.v. de politie er tegenover zal staan indien de reclassering zoveel mogelijk inverzekeringgestelden wil gaan bezoeken, is niet duidelijk. Haar opstelling zal vermoedelijk niet los gezien kunnen worden van het bestaan van bedoelde wettelijke regelingen.

2) o.m. door Th. H. VAN HAAREN, *Reclassering en politie,* in Justitie en reclassering, red. Th. W. v. Veen, 1977, Alphen a/d Rijn, blz. 18. Ook in het rapport van de Adviescommissie Vroeghulp is aandacht aan dit aspect besteed.

10 Slotbeschouwing

Alvorens de resultaten van het onderzoek samen te vatten en daaraan een korte beschouwing te wijden, moet eraan herinnerd worden dat het voorliggende rapport betrekking heeft op de eerste fase van het onderzoek dat in een drietal fasen verricht zal worden. Derhalve is het op basis van het huidige onderzoeksmateriaal te vroeg om definitieve conclusies te trekken.

Wanneer we nu de resultaten van dit onderzoek nog eens in hoofdlijnen samenvatten, dan kunnen we drie dingen constateren.

In de *eerste* plaats dat het met het oog op het aantal inverzekeringgestelden dat bezocht kan worden, het van zeer groot belang is op welke wijze de vroeghulp is georganiseerd. Zo is uit het onderzoek gebleken dat het aantal vroeghulpcontacten aanzienlijk groter is in die arrondissementen waarbij men als reclasseringsmaatschappelijk werker de inverzekeringgestelde op het politiebureau bezoekt, dan in die arrondissementen waarin uitsluitend met een folder wordt gewerkt. Daarnaast bleken telefonische meldingen van inverzekeringstellingen door de politie aan de reclasseringsraad en de aanwezigheid van een weekenddienst van aanvullende invloed op het totaal aantal vroeghulpcontacten.

Tweede belangrijke resultaat van het onderzoek is de geconstateerde tendens dat de drie elementen die samenhangen met een effectieve organisatie van de vroeghulp (te weten direct bezoek, weekenddienst en telefonische melding), meer en meer ingevoerd gaan worden. Hieruit zou afgeleid kunnen worden dat de reclassering zelf in toenemende mate de mening is toegedaan, dat meer of zoveel mogelijk inverzekeringgestelden moeten worden bezocht.

In verband hiermee is tenslotte nog een *derde* resultaat van het onderzoek van belang. Er zijn nl. geen aanwijzingen gevonden dat de zogenaamde overige werkbelasting van de reclassering in die arrondissementen, waarin nu nog een relatief klein aantal inverzekeringgestelden wordt benaderd, een belemmering zal vormen voor een uitbreiding van de werkzaamheden op het terrein van de vroeghulp. Weliswaar is het aantal inverzekeringgestelden per maatschappelijk werker in die arrondissementen een factor 1½ groter dan in de arrondissementen die relatief veel vroeghulpcontacten hebben, maar daar staat tegenover dat de overige werkbelasting in de eerstgenoemde arrondissementen, gemeten volgens de twee criteria die in ons onderzoek zijn gehanteerd, beneden het niveau liggen van arrondissementen met relatief veel vroeghulpcontact.

Op basis van deze resultaten zou men kunnen concluderen dat de mogelijkheden niet ongunstig lijken voor een verdere uitbouw van de vroeghulp in die zin dat uiteindelijk de meeste inverzekeringgestelden door een reclasseringsmaatschappelijk werker op het politiebureau worden bezocht.

Toch rijzen hier nog wel enige vragen.

Zo kan men zich ten *eerste* afvragen hoe de politie er tegenover zal staan indien de reclassering, ook in die arrondissementen waar thans slechts een gering aantal inverzekeringgestelden wordt bezocht, zoveel mogelijk verdachten wil bezoeken. De opstelling van de politie zal een wezenlijke factor bij de uitbouw van de vroeghulp vormen.

Een *tweede* vraag is of ook de reclassering niet prioriteiten zal moeten gaan stellen. Het onderzoeksmateriaal lijkt weliswaar te suggereren dat de

huidige werkbelasting ruimte biedt voor een uitbreiding van de vroeghulpactiviteiten, daar staat echter tegenover dat een grotere nadruk op de vroeghulp mogelijk ten koste gaat van (een optimalisering van) de andere werkzaamheden. In dit verband kan men de vraag stellen of het inderdaad juist is uit te gaan van de gedachte dat iedere inverzekeringgestelde moet worden bezocht en of het niet wenselijk zou zijn hierin een zekere selectie aan te brengen. Men zou zich kunnen voorstellen dat in een aantal gevallen het aanbieden van vroeghulp niet of minder nodig zou zijn en de tijd die daarmee gemoeid is beter aan andere reclasseringsactiviteiten zou kunnen worden besteed. In het kader van een zinvolle prioriteitenstelling lijkt een dergelijke gedachte geheel op zijn plaats.

Tenslotte lijkt het ook van belang de vraag te stellen of in de toekomst wanneer een groter aantal inverzekeringgestelden op het politiebureau bezocht zou worden, daarmee ook een belangrijke doelstelling van de vroeghulp wordt gerealiseerd, te weten het terugdringen van de voorlopige hechtenis. Deze doelstelling vloeit direct voort uit de amendementen van het Tweede Kamerlid Roethof. Het spreekt vanzelf dat voorwaarde voor het bereiken van deze doelstelling het bezoeken is van inverzekeringgestelden, maar tevens ook dat n.a.v. deze vroeghulpcontacten overleg met of rapportage aan het Openbaar Ministerie resp. de Rechter-Commissaris plaatsvindt. Momenteel is deze vroeghulprapportage landelijk bezien nog zeer beperkt. In het vervolgonderzoek zal getracht worden na te gaan of de vroeghulp een geschikt middel is om de voorlopige hechtenis terug te dringen. Hierbij is het van belang na te gaan welke informatie, waaronder ook die over eventuele alternatieven voor de voorlopige hechtenis, het Openbaar Ministerie nodig heeft. Ook zal nagegaan moeten worden of de reclassering überhaupt, gezien de korte spanne tijds, in staat is om de benodigde informatie te verschaffen.

In de vervolgonderzoeken hopen we de hier opgeworpen vragen te beantwoorden teneinde een wezenlijke bijdrage te leveren aan een verantwoorde besluitvorming inzake de richting waarin de vroeghulp verder uitgebouwd moet worden.

Bijlagen

1	De leden van de werkgroep ter begeleiding van het onderzoek vroeghulp	35
2	Deelname van de reclasseringsinstellingen aan de vroeghulp	36
3	Vroeghulp aan minderjarige inverzekeringgestelden	37
4	Registratie m.b.t. de vroeghulp	39
5	Overzicht van de meldingspunten, wijze en snelheid van melding, in kantooruren, op doordeweekse avonden en in weekenden	44
6	Overzicht per arrondissement van het daar gehanteerde systeem om de meldingen over de reclasseringsinstellingen te verdelen	47
7	Piketsoorten	48
8	Criteria bij het doorgeven van meldingen tot inverzekeringstellingen door de Reclasseringsraad aan de reclasseringsinstellingen	50
9	Beslissingen i.v.m. vergelijking organisatievormen	52
10	Cijfers behorende bij hoofdstuk 7	54
11	Bijzonderheden over de vroeghulporganisatie per arrondissement	57
12	Inhoud vragenlijst enquête	79

Bijlage 1: De leden van de werkgroep ter begeleiding van het onderzoek vroeghulp

1 Mevr. Drs. M. v. d. Vaart, voorzitter van de werkgroep, hoofd van het Stafbureau Wetenschappelijk Adviezen van de Directie TBR en Reclassering, Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage.

2 Drs. L. C. M. Tigges, onderzoeker WODC te Rijswijk (Z.H.).

3 Dr. A. Coster, hoofd afdeling II WODC te Rijswijk (Z.H.).

4 Hr. P. Linckens, secretaris van de werkgroep, onderzoekassistent WODC te Rijswijk (Z.H.).

5 Hr. J. A. M. van Nooyen Kooy, maatschappelijk werkcoördinator regio Arnhem van de Algemene Reclasserings Vereniging te Arnhem.

6 Hr. A. J. v. d. Loo, sectie werkontwikkeling en onderzoek van de Algemene Reclasserings Vereniging te 's-Hertogenbosch.

7 Drs. A. Maris, stafmedewerker Reclassering/Leger des Heils te Amsterdam.

8 Drs. G. v. Essen, secretaris van de Reclasseringsraad te Middelburg.

Bijlage 2: Deelname van de reclasseringsinstellingen aan de vroeghulp

In de enquête waren ook vragen opgenomen over de deelname van de verschillende reclasseringsinstellingen aan de vroeghulp. In deze bijlage zal verslag worden gedaan van de resultaten terzake, die per reclasseringsinstelling gepresenteerd zullen worden.

A.R.V. en L.d.H.
In alle arrondissementen — met uitzondering van Arnhem waar bijna geen vroeghulp plaatsvindt — nemen de Algemene Reclasserings Vereniging en de Reclassering/Leger des Heils aan de vroeghulp deel. Vanwege het feit dat de A.R.V. veruit de grootste reclasseringsinstelling is, hoeft het dan ook geen betoog dat zij verhoudingsgewijs het leeuwedeel van de vroeghulpcontacten voor haar rekening neemt.

C.A.D.'s
De deelname van de Consultatiebureaus voor Alcohol en Drugs (C.A.D.'s) is in den lande verschillend en onduidelijk geregeld. Slechts in twee (of drie) arrondissementen zouden C.A.D.'s in gelijke mate als de andere reclasseringsinstellingen meedoen aan de vroeghulp. In de overige arrondissementen doen de C.A.D.'s mee aan het verzorgen van de eerste contacten op het politiebureau, maar dan in een verhoudingsgewijs geringere mate dan de andere instellingen, of opereren alleen als 'tweedelijnsinstantie': zij bezoeken alleen hun 'bekende' patiënten of worden ingeschakeld indien de maatschappelijk werkers van de andere reclasseringsinstellingen of de politie geconstateerd hebben dat bepaalde verdachten specifieke bijstand van de Consultatiebureaus behoeven. Tevens komt het voor dat de C.A.D.'s ook nog die inverzekeringgestelden toegewezen krijgen waarvan op grond van het delict de mogelijke aanwezigheid van verslavingsproblematiek verondersteld wordt.

Wat zijn de redenen voor het feit dat de C.A.D.'s in mindere mate meedoen aan de vroeghulp of als tweedelijnsinstantie opereren, waarnaar verdachten verwezen worden? Voor zowel de ene als de andere situatie worden nu eens argumenten aangevoerd van mankracht of tijdelijke overbelasting, dan weer argumenten die in één of andere vorm verwijzen naar het specialistische karakter van de C.A.D.'s.

Het feit dat de wijze en mate van participatie van de C.A.D.'s aan de vroeghulp in den lande verschillend plaatsvindt, brengt de Adviescommissie Vroeghulp in verband met de autonomie van de verschillende C.A.D.'s: mede daardoor zou een gemeenschappelijk standpunt inzake de vroeghulp ontbreken. Het hoeft geen betoog dat de werkbelasting die de vroeghulp met zich meebrengt, voor de andere reclasseringsinstellingen groter is naarmate de C.A.D.'s in mindere mate of alleen als verwijzingsinstantie meedoen aan de vroeghulp. Ook daarom lijkt het wenselijk dat de gezamenlijke C.A.D.'s een standpunt innemen over de genoemde punten.

Rijksreclasseringsambtenaren
Ook de deelname van de (aan de reclasseringsraden verbonden) rijksreclasseringsambtenaren (rra's) aan de vroeghulp geeft een enigszins wisselend beeld te zien. Zo zijn in de meeste arrondissementen de rra's naar mankracht ingeschakeld bij de vroeghulp. In enkele arrondissementen daarentegen doen de rra's niet mee, b.v. omdat de rra met een speciale taak is belast (b.v. de vreemdelingen), of omdat de rra moeilijk voor de volledige werktijd mee kan doen aan een vast piket of — als laatste voorbeeld — omdat de vroeghulp niet de primaire taak voor de rra wordt geacht. Wat hierboven werd opgemerkt over de consequenties van niet-deelname van de C.A.D.'s aan de vroeghulp voor de werkbelasting van de overige instellingen is ook van toepassing op de rra's (zij het in mindere mate vanwege het feit dat het aantal rra's per arrondissement erg gering is).

Bijlage 3: Vroeghulp aan minderjarige inverzekeringgestelden

Op 12 mei 1976 werd door een wetsaanvulling voorzien in een leemte in het Wetboek van Strafvordering. Deze leemte was ontstaan doordat volgens artikel 59.5 W.v.Sv. de politie de verplichting had de secretaris van de Reclasseringsraad onverwijld op de hoogte te stellen van de inverzekeringstelling van de verdachten, zonder dat daarbij een onderscheid was gemaakt tussen strafrechtelijk meerder- en minderjarigen. Zo gebeurde het dat de reclasseringsraad ook meldingen m.b.t. minderjarige verdachten ontving, terwijl de minderjarigen formeel tot het taakgebied van de Kinderbescherming dienen te worden gerekend. Het aanvullende wetsartikel 490 a W.v.Sv. bepaalde dat de inverzekeringstellingen van minderjarigen voortaan gemeld dienen te worden aan de secretaris van de Raad van de Kinderbescherming. Verschillende malen is er door de reclassering op gewezen dat de ontwikkeling van de vroeghulp aan minderjarigen ten achter bleef bij die van meerderjarigen, hetgeen als ongewenst werd gezien, niet alleen vanuit een oogpunt van rechtsongelijkheid, maar vooral omdat minderjarigen bijzondere aandacht en steun na hun arrestatie nodig zouden hebben. Bovendien voelde de reclassering zich, bij gebrek aan vroeghulpactiviteiten bij de Kinderbescherming, soms genoodzaakt om ook de minderjarigen vroeghulp te verlenen, wat haar ook niet zo goed van pas kwam, vanwege het feit dat ze toch al haar handen vol zou hebben aan de meerderjarigen.

3.1 Vroeghulp aan minderjarigen door de Kinderbescherming

De eerste voorwaarde voor het verlenen van vroeghulp aan minderjarigen is dat het coördinerend orgaan, de Raad voor de Kinderbescherming (verder: R.v.d.KB) van de inverzekeringstelling van personen jonger dan 18 jaar op de hoogte wordt gesteld. Door de bovengenoemde wetswijziging is hier formeel in voorzien, hetgeen echter niet wil zeggen dat de meldingen ook direct naar de R.v.d.KB verzonden werden. Zeker in het begin moest de politie eraan wennen dat voortaan niet meer de afschriften van *alle* bevelen tot inverzekeringstelling naar de Reclasseringsraad verzonden moesten worden, maar dat er een selectie diende plaats te vinden. In het eerste jaar na de genoemde wetswijziging ontvingen de Reclasseringsraden in een groot aantal arrondissementen nog steeds meldingen van inverzekeringstellingen van minderjarigen, zij het dat in het algemeen van een duidelijke afname sprake was.

Overigens zenden de secretarissen van de Reclasseringsraden die voornoemde meldingen ontvingen, deze door naar de R.v.d.KB'n (soms daarnaast telefonisch). Het spreekt vanzelf dat één en ander vertraging oplevert en een snelle hulpverlening aan minderjarigen, zo men al een procedure daarvoor heeft ontworpen, belemmert.

De tweede voorwaarde voor het verlenen van vroeghulp aan minderjarigen is dat de R.v.d.KB een procedure opzet om de vroeghulp te verlenen. De overgrote meerderheid van de secretarissen van de reclasseringsraden gaven te kennen of niet op de hoogte te zijn van enige vorm van vroeghulp vanwege de R.v.d.KB of zeker te weten dat dit niet plaatsvond. Slechts in vier arrondissementen zouden vanwege de R.v.d.KB regelmatig vroeghulpactiviteiten plaatsvinden.

In de gesprekken met de secretarissen van de Reclasseringsraden is soms naar voren gebracht wat de achtergrond kan zijn van de stagnerende ontwikkeling van vroeghulp aan minderjarigen. Probleem is nl. dat de vroeghulp twee wezenlijke aspecten heeft, nl. hulpverlening *en* voorlichting aan de justitie, terwijl de taak van de R.v.d.KB vooral gelegen is in de rapportage (de voorlichting dus) en de taak van de particuliere Kinderbeschermingsinstellingen vooral in de hulpverlening. Aldus zou de R.v.d.KB zich niet als eerste geroepen voelen om de hulpverlening aan minderjarigen te verzorgen en de particuliere instellingen zouden het veelal niet op hun weg vinden liggen de rapportage te

1) o.m. Th. H. VAN HAAREN, *Reclassering en politie*, in Justitie en reclassering, red. Th. W. v. Veen, 1977 Alphen a/d Rijn, blz. 23.

verzorgen. Wellicht kan de beschreven situatie als een patsituatie worden gekenschetst.

3.2 Vroeghulp aan minderjarigen door de reclassering

In hoeverre wordt nu door de reclassering aan minderjarigen vroeghulp verleend? De secretarissen hebben hierover cijfers verstrekt, of bij afwezigheid hiervan hun indrukken gegeven. Hieruit mag geconcludeerd worden dat de vroeghulp door de reclassering aan minderjarigen in enkele arrondissementen niet, en in de overige slechts zeer sporadisch voorkomt (b.v. één keer per maand). Bij de gevallen waar de reclassering wel vroeghulp aan minderjarigen verzorgt, gaat het bijna altijd om zgn. combinatiezaken. Dit zijn strafzaken waarbij zowel meerderjarige als minderjarige inverzekeringgestelden betrokken zijn. Juist omdat volgens de secretarissen de rechtsongelijkheid wel zeer duidelijk tot uiting zou komen wanneer de reclassering zich in deze combinatiezaken zou beperken tot de meerderjarigen, wordt, veelal na overleg met de R.v.d.KB, ook met de betrokken minderjarigen door de reclassering contact gelegd. Voorts komt het ook voor dat de reclassering in een aantal 'grensgevallen' vroeghulp verleent, nl. bij de 17-jarigen.

Bijlage 4: Registratie m.b.t. de vroeghulp

4.1 Inleiding

Voor een goede evaluatie van de organisatie en activiteiten m.b.t. de vroeghulp is registratie onontbeerlijk. In de enquête werd aan dit onderwerp aandacht besteed. In het onderstaande zal verslag worden gedaan van de antwoorden van de secretarissen m.b.t. de registratie.

4.2. Registratie bij de Reclasseringsraden

4.2.1 Wat wordt geregistreerd?

In de verschillende arrondissementen toont de vroeghulpregistratie een diversiteit naar *omvang* en *onderwerpen* (Een overzicht hiervan is opgenomen achter deze bijlage). Deze diversiteit is o.a. afhankelijk van plaatselijke omstandigheden. Wat de *omvang* betreft: gemiddeld worden er ± 20 onderwerpen m.b.t. de vroeghulp geregistreerd. De spreiding is echter groot: in één arrondissement wordt een zestal gegevens verzameld terwijl daarentegen in twee arrondissementen ± 5 x zoveel gegevens worden geregistreerd.

Wat nu de *onderwerpen* betreft: er is een aantal dat bijna in elk arrondissement geregistreerd wordt, zoals b.v.

— datum van inverzekeringstelling
— gemeente van inverzekeringstelling
— telefonische of schriftelijke ontvangst van de meldingen
— datum en evt. tijdstip doorgeven melding aan reclasseringsinstelling of piket
— al dan niet plaatsvinden van bezoek
— schriftelijke rapportage ex art. 62.4 W.v.Sv.

Andere onderwerpen worden slechts in één of enkele arrondissementen geregistreerd, zoals b.v. de voorkeur van de cliënt voor een bepaalde hulpverleningsinstelling, de reden van het niet plaatsvinden van het bezoek, de fricties met de politie.

4.2.2 Hoe wordt er geregistreerd?

Naast de vraag wat er geregistreerd wordt, is natuurlijk ook de vraag van belang op welke wijze er geregistreerd wordt. Met uitzondering van één arrondissement, nl. Arnhem, waar het verlenen van vroeghulp op het politiebureau bijna niet plaatsvindt, worden in alle arrondissementen zogenaamde terugkoppelingsformulieren gebruikt.

Dat zijn formulieren die worden ingevuld door de met de vroeghulp belaste reclasseringsmaatschappelijk werkers. Na invulling worden deze formulieren opgezonden aan de Raad. Na wat hierboven is opgemerkt over de onderwerpen die geregistreerd worden, hoeft het geen betoog, dat de terugkoppelingsformulieren naar inhoud aanzienlijk verschillen, ook al keert een aantal onderwerpen in alle of bijna alle terugkoppelingsformulieren terug.

Als de terugkoppelingsformulieren bij de Raad ontvangen zijn, is het de vraag wat de Raad er mee doet. Sommige Raden (± 7) brengen een aantal gegevens uit de formulieren over naar een verzamelstaat of registratieboek. Deze verzamelstaten of registratieboeken zijn dan meestal bedoeld om op eenvoudige wijze overzichten over een bepaalde periode samen te stellen, bijvoorbeeld t.a.v. de ontvangen meldingen, de wijze van ontvangst, het aantal gerealiseerde bezoeken en de uitgebrachte vroeghulprapportage. In de overige arrondissementen worden de gegevens uit de formulieren niet overgebracht in verzamelstaten, maar worden b.v. in ordners chronologisch opgeborgen. Het spreekt voor zich dat het destilleren van overzichten uit deze ordners, zo dit al plaats zou vinden, een zeer tijdrovende zaak is.

Tenslotte nog een tweetal opmerkingen. Hierboven werd vermeld dat in bijna alle arrondissementen terugkoppelingsformulieren gehanteerd worden. Evenwel wordt niet in elk arrondissement de afspraak nagekomen dat over elke inverzekeringgestelde een terugkoppelingsformulier wordt ingevuld en opgezonden aan de Raad. Het nakomen van deze afspraak is echter voorwaarde

voor het opstellen van betrouwbare overzichten. De tweede opmerking handelt over wetenschappelijk onderzoek. In een drietal arrondissementen werden gedurende een bepaalde periode terugkoppelingsformulieren gebruikt die niet alleen tot doel hebben het informeren van de Raad, maar ook als basismateriaal dienen voor wetenschappelijk onderzoek (Daarom is in deze arrondissementen het aantal geregistreerde gegevens hoog). Door de desbetreffende Raden wordt dan ook verwacht dat in eerste instantie de onderzoekinstituten de overzichten zullen samenstellen.

4.2.3 *Is de huidige registratie voldoende?*
In de enquête werd ook gevraagd of de secretaris met het oog op het evalueren van het beleid inzake de vroeghulp over voldoende gegevens beschikt. Van de 17 secretarissen die deze vraag beantwoord hebben, vonden 12 de huidige registratie voldoende, 1 onvoldoende, terwijl 4 hierover geen uitspraak konden doen.

De overgrote meerderheid gaf daarbij de toelichting dat de geregistreerde gegevens weliswaar voldoende waren wat het procedurele aspect van de vroeghulp betreft, maar dat er onvoldoende zicht is op de inhoud en het effect van de vroeghulp. Uit de gesprekken die met de secretarissen werden gevoerd bleek dat zij in meerderheid een evaluatie-onderzoek naar het inhoudelijk functioneren van de vroeghulp belangrijk vinden.

4.2.4 *Samenhang tussen de registratie en het functioneren van de vroeghulp*
Een vraag die vanzelfsprekend opkomt wanneer men de registratie bestudeert, is of er enig verband kan worden geconstateerd tussen de inhoud en de wijze van registratie enerzijds en het functioneren van de vroeghulp anderzijds. Deze vraag komt weer voort uit de achterliggende vraag of er een positief effect uitgaat van de registratie op het functioneren van de vroeghulp.

Zo kan gekeken worden naar het percentage van de door de reclassering bezochte inverzekeringgestelden op het totaal van de inverzekeringgestelde verdachten in een arrondissement.

Een samenhang met de inhoud van de registratie werd niet gevonden. In de meeste arrondissementen waar een groot aantal van dezelfde onderwerpen geregistreerd wordt, werden zowel hoge als lage percentages bezochte inverzekeringgestelden aangetroffen. Ook de wijze van registreren is niet kenmerkend verschillend voor de arrondissementen met een verschillend vroeghulppercentage. Uit de gesprekken met de secretarissen heeft de onderzoeker echter de indruk gekregen, dat niet zozeer de inhoud en de wijze van registratie van belang is, als wel de passieve of actieve *hantering* van de geregistreerde gegevens. Voorbeelden mogen dit verduidelijken. Men kan de terugkoppelingsformulieren op de Raad opbergen en deze raadplegen als er verdere bemoeiingen van reclasseringszijde geboden zijn, b.v. wanneer een voorlichtingsaanvrage bij de Raad binnenkomt. Ook kan men uit de terugkoppelingsformulieren tabellen of overzichten destilleren, indien daartoe een incidentele vraag komt (b.v. van het departement of een onderzoeker). Een andere manier van omgaan met de geregistreerde gegevens is het actief gebruiken van de gegevens voor de beleidsvoering of de bewaking van afspraken over de vroeghulpactiviteiten. Periodiek kunnen tabellen of overzichten gemaakt worden van de stand van zaken. Ook kan, indien nodig, naar aanleiding van de gegevens van de terugkoppelingsformulieren actie worden ondernomen, b.v. wanneer een melding door een politiebureau (te) laat wordt doorgegeven of indien de maatschappelijk werker om onduidelijke redenen geen bezoek aan de inverzekeringgestelde realiseert. Uit het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat, naar de stellige indruk van de onderzoeker, een goede registratie niet automatisch het functioneren van de vroeghulp beïnvloedt; wel maakt de registratie het mogelijk om 'de vinger aan de pols' te houden.

4.3 Registratie bij de reclasseringsinstellingen

Aan de secretarissen werd de vraag voorgelegd of bij de reclasseringsinstellingen gegevens over de vroeghulp verzameld worden. Uit de antwoorden

bleek het volgende. In vele arrondissementen behouden de instellingen een kopie van het terugkoppelingsformulier, met het oog op eventuele nadere bemoeiingen met de justitiabele. Voorts was de indruk van de secretarissen dat in het algemeen niet meer geregistreerd wordt dan te vinden is in het gehanteerde cliëntenregistratiesysteem, waarin de gespreksverslagen zijn opgenomen. Daarnaast worden de vroeghulpcontacten waarschijnlijk in de periodieke contacttellingen opgenomen. Een uitzondering vormen drie arrondissementen waar d.m.v. wetenschappelijk onderzoek getracht wordt een indruk te krijgen van het functioneren van de vroeghulp.

4.4 Slotopmerkingen

Het voorgaande was vooral gericht op de registratie bij de Raden. Thans zal worden ingegaan op de functie van de registratie voor het bepalen en voeren van het landelijk beleid inzake de vroeghulp.

De landelijke beleidsinstanties (het departement, de directeuren van de reclasseringsinstellingen) zullen over een aantal gegevens moeten beschikken om het beleid te vormen en eventueel bij te sturen. Belangrijke gegevens kunnen verzameld worden bij de Reclasseringsraden d.m.v. terugkoppelingsformulieren: Dit is alleen mogelijk wanneer één standaard terugkoppelingsformulier wordt gebruikt en wanneer de maatschappelijk werkers van de reclassering de formulieren goed invullen en opzenden naar de Raden. Voorts is het noodzakelijk dat de gegevens uit de formulieren periodiek, b.v. driemaandelijks, overgebracht worden op anonieme verzamelstaten. Deze verzamelstaten worden dan opgezonden naar de beleidsinstanties en bewerkt. Op deze wijze zou regelmatig een overzicht van het procedureel functioneren van de vroeghulp gemaakt kunnen worden. Op welke wijze kan tewerk worden gegaan bij het opstellen van een standaard terugkoppelingsformulier? Ten eerste zouden de beleidsinstanties moeten nagaan welke beleidsgegevens zij nodig hebben. Daarbij zou een onderscheid gemaakt worden tussen die gegevens die nodig zijn voor de verdere bemoeiingen met de justitiabele en gegevens die nodig zijn om het beleid inzake de vroeghulp te vormen en bij te sturen. Alleen deze laatste gegevens zouden overgebracht moeten worden in zgn. totaalstaten. Ten tweede zouden de nu gehanteerde terugkoppelingsformulieren bestudeerd en met elkaar vergeleken kunnen worden. Tenslotte zij opgemerkt dat, naar de ervaring leert, uitgebreide registratieformulieren veelal eerder in onbruik raken of slechter worden ingevuld dan beknopte, overzichtelijke formulieren.

4.5 Toelichting bij overzicht geregistreerde gegevens bij de reclasseringsraden

Het onderstaande overzicht 'geregistreerde gegevens bij de Reclasseringsraden' is samengesteld op basis van de door de secretarissen van de Reclasseringsraden verstrekte informatie. Bij het samenstellen van het overzicht is uitgegaan van de termen die gebruikt worden in het verstrekte materiaal. Deze termen verschillen aanzienlijk in abstractieniveau. Overwogen is om algemene rubrieken op te stellen teneinde de opgegeven onderwerpen onder gemeenschappelijke noemers te ordenen. Nog afgezien van [illegible] problemen die een dergelijke ordening met zich meebrengt, is hiertoe om de volgende redenen niet besloten. In een dergelijk geordend overzicht zou niet meer tot uiting komen dat dezelfde soorten onderwerpen in zodanig verschillende termen geregistreerd worden, dat een vergelijking op detailpunten tussen de arrondissementen niet mogelijk is. Een nadeel van de gedane keuze is wel dat de overeenkomst tussen de arrondissementen m.b.t. de soorten te registreren onderwerpen, in het overzicht enigszins versluierd wordt.

Tenslotte een opmerking over de registratie in het arrondissement Amsterdam. In dit arrondissement is de organisatie en daardoor ook de registratie van de vroeghulp verschillend voor de stad Amsterdam enerzijds en 't Gooi anderzijds. Daarom is in het overzicht de situatie voor genoemde gebieden afzonderlijk opgegeven. Om dubbeltellingen te vermijden, zijn in de totalen de gegevens van de twee afzonderlijke gebieden in het arrondissement samengevoegd tot één cijfer.

Overzicht geregistreerde gegevens bij Reclasseringsraden

geregistreerde gegevens \ arrondissement	Alkmaar	Almelo	Amsterdam 't Gooi	Amsterdam stad	Arnhem	Assen	Breda	Dordrecht	's-Gravenhage	Groningen	Haarlem	's-Hertogenbosch	Leeuwarden	Maastricht	Middelburg	Roermond	Rotterdam	Utrecht	Zutphen	Zwolle	aantal malen dat een gegeven geregistreerd wordt
gemeente waar ivs plaatsvindt	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	19
datum en/of tijdstip ivs	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	18
datum en/of tijdstip ontvangst meldingen	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	18
schriftelijke rapportage ex art. 62.4	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	18
telefonische meldingen	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	17
datum en/of tijdstip doorgeven melding aan rra, reclasseringsinstelling of piket	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x		x		x	x	x	16
al dan niet plaatsvinden van bezoek aan ivg	x	x	x			x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	x	16
datum en/of tijdstip bezoek aan ivg op politiebureau	x	x	x			x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x		x	15
naam rmw die vroeghulp (rapportage) verrichtte	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x		x			x	x	15
verzoek (wenselijkheid) voorlichtingsrapportage	x	x	x			x	x	x	x		x	x	x	x		x		x	x	x	15
mondelinge rapportage ex art. 62.4	x	x	x	x		x			x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	14
schriftelijke meldingen	x				x	x	x		x	x		x	x	x		x		x	x	x	13
bekend bij welke instelling (al dan niet levend reclasseringscontact)	x	x	x	x		x	x		x	x		x	x			x	x		x	x	13
bevindingen en/of activiteiten van de rmw t.a.v. de ivg	x	x	x	x		x	x		x			x	x		x		x	x		x	12
al dan niet door rmw opgenomen contact met andere hulpverleningsinstellingen	x	x	x	x		x	x		x		x	x	x					x		x	11
delict		x		x			x		x	x					x	x	x	x	x	x	11
tijdsinvestering (al dan niet inclusief reistijd)			x	x		x		x	x			x	x				x		x	x	9
problemen/hulpvragen ivg (ook alcohol en drugs)		x		x			x		x				x				x			x	7
plan rmw om contact te continueren							x				x		x	x	x	x			x		7
datum evt. inbewaringstelling van ivg	x							x	x			x		x	x	x					7
reden niet plaatsvinden bezoek							x		x			x		x	x	x			x		7
voorkeur (cliënt) hulpverleningsinstelling		x				x		x	x	x							x			x	7
verwijzing hulpverleningsinstelling		x				x		x	x	x							x			x	7
fricties/bijzonderheden in contacten met politie of justitie			x			x						x		x					x	x	6
formeel reclasseringscontact			x			x			x	x			x				x				6
contact met advocatuur		x		x										x		x		x	x		6
subtotaal	16	19	20		6	20	18	10	23	15	13	17	20	14	15	16	14	14	18	22	310

Vervolg overzicht geregistreerde gegevens bij Reclasseringsraden

	Alkmaar	Almelo	Amsterdam 't Gooi	Amsterdam stad	Arnhem	Assen	Breda	Dordrecht	's-Gravenhage	Groningen	Haarlem	's-Hertogenbosch	Leeuwarden	Maastricht	Middelburg	Roermond	Rotterdam	Utrecht	Zutphen	Zwolle	
transport subtotaal	16	19	20		6	20	18	10	23	15	13	17	20	14	15	16	14	14	18	22	310
burgerlijke staat cliënt				x					x	x								x	x	x	6
zinvolheid of resultaat vroeghulp				x			x		x			x								x	5
(verdere) bezoeken aan ivgn die preventief gedetineerd worden binnen twee weken na datum van ingang preventieve hechtenis							x		x			x		x		x					5
ontvangst terugkoppelingsformulieren			x				x			x			x								4
houding cliënt t.o. voorlichtingsrapportage			x							x	x								x		4
(verdere) bezoeken aan ivgn die uit de ivs zijn ontslagen binnen twee weken na ontslag							x		x											x	3
is verdergaande hulpverlening nodig?						x	x		x												3
is voorlichtingsrapportage gewenst?						x			x				x								3
aantal verreden km's								x				x	x								3
arrondissement waar ivg woonachtig is									x										x		2
behoefte cliënt aan justitiële informatie			x							x											2
instantie aanvraag voorlichtingsrapport	x								x												2
werksituatie ivg									x										x		2
datum voogeleiding				x												x					2
woonsituatie ivg				x					x												2
inkomen ivg				x					x												2
aanwezigheid rmw bij voorgeleiding				x					x												2
houding cliënt t.o. bezoek van ivg							x									x					2
aanwezigheid advocaat op het politiebureau												x									1
afspraak tot bezoek op politiebureau							x														1
contact met recherche				x																	1
wijze hulpaanbod (folder, in persoon)				x																	1
houding cliënt t.o. vroeghulprapport			x																		1
datum aanvraag voorlichtingsrapport	x																				1
ivs betreffende minderjarigen										x											1
contact voogdij-instelling													x								1
aantal geregistreerde gegevens per arrondissement	18	19	32		6	22	25	11	35	20	14	21	24	15	17	17	14	16	21	25	372

Bijlage 5: Overzicht van de meldingspunten, wijze en snelheid van melding, in kantooruren, op doordeweekse avonden en in weekenden

I Arrondissementen waar indirecte procedure wordt gehanteerd.
Toelichting: Het overzicht heeft alleen betrekking op degenen die positief op de folder reageren (de 'ja'-zeggers).

	doordeweek binnen kantooruren			doordeweek buiten kantooruren			weekend			
arrondissement	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	bijzonderheden bij toelicht.
Alkmaar	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	1), 2)
Amsterdam Leyenberghlaan	Raad Raad	telef.	gemiddeld ± 7 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	Raad	telef.	maandagmorgen	
Groningen - stad	piketambtenaar	mondeling	1 x p. dag (namiddag)	piketambtenaar	mondeling	de volg. dag (n.m.)	piketambtenaar	tel. en/of mondeling	1 x op zat. en zondag	3)
Haarlem	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	Raad	telef.	maandagmorgen	2), 4)
Rotterdam	Raad	telef.	< 8 uur	Raad	telef.	< 3 uur	Raad	telef.	< 3 uur	2), 5)
Utrecht - stad	piketambtenaar	mondeling	1 x p. dag	piketambtenaar	mondeling	de volgende morgen	piketambtenaar	telef.	1 x op zat. en zondag	6)
Utrecht - provincie	Raad	telef.	< 8 uur	Raad	schrift.	> 24 < 48 uur	Raad	schrift.	> 24 < 48 uur	7)
Zutphen	Raad	telef.	< 3 uur	Raad	schrift.	de volgende dag	Raad	schrift.	maandagmorgen	8)

Bijzonderheden bij overzicht I
1 De op de avonden en weekenden ingesproken meldingen op het telefonisch antwoordapparaat worden de volgende morgen, resp. de maandagmorgen afgeluisterd.
2 De folder wordt slechts in een gedeelte van het arrondissement gebruikt. In de rest van het arrondissement vindt alleen bij uitzondering vroeghulp plaats.
3 De piketambtenaar gaat 1 maal per dag, in de namiddag, naar het hoofdbureau en hoort of de verdachten 'positief' reageerden op de folder.
4 De meldingen worden in het weekend ook wel ingesproken op het telefonisch antwoordapparaat, dat op maandagmorgen wordt afgeluisterd.
5 De meldingen worden 's avonds en in het weekend ingesproken op de band, die de volgende dag, resp. maandagmorgen wordt afgeluisterd.
6 In de weekenden belt de piketambtenaar het politiebureau.
7 Er komen bijna geen 'positieve' reacties binnen vanuit de provincie. De meldingen worden dus schriftelijk doorgegeven.
8 Op de avonden en de weekenden bestaat de mogelijkheid dat de politie via het telefonisch beantwoordapparaat verneemt wie de piketambtenaar is. Van deze mogelijkheid wordt echter weinig gebruik gemaakt.

II Arrondissementen waar directe procedure wordt gehanteerd

	doordeweek binnen kantooruren			doordeweek buiten kantooruren			weekend			
arrondissement	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	1e meldingspunt reclassering	wijze van melding	tijd waarbinnen melding ontvangen wordt na tijdstip ivs	bijzonderheden bij toelicht.
Almelo	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	piketambtenaar	telef.	piketambt. belt naar centrale pol.post	
Amsterdam - 't Gooi	Raad	telef.	< 7 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	meestal: Raad uitzond.: piketambt.	telef. telef.	maandagmorgen < 1 uur	1)
Amsterdam - IJ-tunnel	Raad	telef.	< 7 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	Raad	telef.	maandagmorgen	
Arnhem	Raad	schrift.	na 48 uur	Raad	schrift.	na 48 uur	Raad	schrift.	na 48 uur	
Assen	Raad	meestal schrift.	> 12 < 48 uur	Raad	meestal schrift.	> 12 < 48 uur	Raad	meestal schrift.	> 12 < 48 uur	2)
Breda	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	3)
Dordrecht	piketambtenaar	telef.	< 1,5 uur	piketambtenaar	telef.	< 1,5 uur	piketambtenaar	telef.	< 1,5 uur	
Den Haag	Raad	schrift.	stad D.H.: > 12 < 24 provincie: > 48 uur	Raad	schrift.	zelfde als tijdens kantooruren	Raad	schrift.	zelfde als tijdens kantooruren	
Groningen - provincie	Raad	in meerderheid schrift.	> 12 < 48 uur	Raad	in meerderheid schrift.	> 12 < 48 uur	Raad	in meerderheid schrift.	> 12 < 48 uur	4)
Den Bosch	Raad Raad	± 70% schrift. ± 30% telef.	> 24 < 48 uur ± 2,5 uur	Raad	± 70% schrift. ± 30% telef.	> 24 < 48 uur ± 2,5 uur	Raad	± 70% schrift. ± 30% telef.	> 24 < 48 uur ± 2,5 uur	5)
Leeuwarden	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	< 1 uur	6)
Maastricht	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	Raad	meestal schrift.	> 12 < 48 uur	
Middelburg	piketambtenaar	semafoon	< 2 uur	piketambtenaar	semafoon	< 2 uur	piketambtenaar	semafoon	< 2 uur	
Roermond	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	Raad	telef.	maandagmorgen	
Zwolle	Raad	telef.	< 1 uur	Raad	telef.	de volgende morgen	piketambtenaar	telef.	piketambt. belt naar centrale pol.post	

Bijzonderheden bij overzicht II
1 De politie geeft de meldingen telefonisch door aan het Bureau voor Rechtshulp. Op werkdagen belt de Raad tweemaal per dag dit bureau om de meldingen te vernemen.

2 In de avonduren en de weekenden bestaat de mogelijkheid om de meldingen in te spreken op telefonisch beantwoordingsapparaat. Daar wordt echter weinig gebruik van gemaakt.
3 In de avonduren en weekenden worden de meldingen ingesproken op het telefonisch beantwoordingsapparaat. De band wordt echter de volgende morgen, resp. maandagmorgen afgeluisterd.
4 In avonduren en weekenden bestaat de mogelijkheid dat de politie meldingen inspreekt op het telefonisch beantwoordingsapparaat.
Het bandje wordt echter de volgende morgen, resp. maandagmorgen afgeluisterd.
5 Het bandje waarop een gedeelte van de avond- en weekendmeldingen wordt ingesproken, wordt de volgende morgen, resp. maandagmorgen afgeluisterd.
6 De band waarop de meldingen worden ingesproken, wordt wel in het weekend, maar niet op doordeweekse avonden afgeluisterd door de piketmaatschappelijk werker.

Bijlage 6: Overzicht per arrondissement van het daar gehanteerde systeem om de meldingen over de reclasseringsinstellingen te verdelen

arrondissement	*contact te leggen door*		
	totaal piket	*gedeeltelijk piket*	*geen piket*
Alkmaar		x	
Almelo		x	
Amsterdam	x		
Arnhem			x
Assen		x	
Breda			x
Dordrecht	x		
Den Haag	x		
Groningen	x		
Haarlem		x	
Den Bosch			x
Leeuwarden	x		
Maastricht			x
Middelburg	x		
Roermond			x
Rotterdam		x	
Utrecht		x	
Zutphen		x	
Zwolle	x		
totaal	7	7	5

Bijlage 7: Piketsoorten

In veertien arrondissementen is één of andere vorm van een piketregeling ingesteld, hetzij het totaal piket, hetzij het gedeeltelijk piket (zie hoofdstuk 5.4.). Deze beide piketregelingen kunnen weer onderscheiden worden in een vast en een wisselend piket en de laatste op zijn beurt in een bureaupiket of een reclasseringsmaatschappelijk werkerpiket.
In schema:

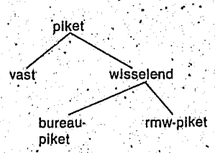

7.1 Het vast en wisselend piket

Bij het *wisselend* piket doen (nagenoeg) alle reclasseringsmaatschappelijk werkers bij toerbeurt aan de vroeghulp mee. Bij een *vast* piket (vroeghulpteam, piketteam) daarentegen is een beperkt aantal reclasseringsmaatschappelijk werkers aangewezen om de vroeghulp te verrichten.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de verschillende, per arrondissement gehanteerde, piketsoorten.

Overzicht gehanteerde piketsoorten per arrondissement

arrondissement	*vast piket*	*wisselend piket*	
		instellingspiket	*rmw-piket*
Alkmaar		x	
Almelo			x
Amsterdam	(stad) x	('t Gooi) x	
Assen		x	
Dordrecht			x
Den Haag	x		
Groningen	x		
Haarlem			x
Leeuwarden			x
Middelburg			x
Rotterdam		x	
Utrecht		x	
Zutphen			
Zwolle			x

In 4 van de 14 arrondissementen waar men één of ander piketsysteem kent, heeft men een vast piket. Waarom heeft men voor dit systeem gekozen? Belangrijke factor bij de beantwoording van deze vraag is dat in drie van deze vier arrondissementen de vroeghulp moeizaam van de grond is gekomen. In de steden Amsterdam en Groningen was een van de bezwaren van de politie tegen de vroeghulp dat zij niet kon werken met steeds wisselende maatschappelijk werkers. In Den Haag was de vroeghulp weliswaar al in januari 1974 gestart, maar ook daar liep de samenwerking tussen de politie en de reclassering niet geheel bevredigend. In het arrondissement Zutphen had zowel de politie als het Openbaar Ministerie 'overwegend bezwaar tegen een onoverzichtelijk aantal hulpverleners dat bij de politie weinig bekend is en omgekeerd zelf ook weinig 'thuis' is bij de politie'. In Den Haag en in Zutphen was de reclassering voorts van mening dat een kleine vaste kern van maatschappelijk werkers beter tot een goede relatie met de politie en de justitiële functionarissen kon komen. Bovendien speelde in Den Haag de gedachte mee dat d.m.v. een vroeghulpteam systematischer nagegaan kon worden hoe de vroeghulp inhoudelijk ontwikkeld zou kunnen worden. In de overige arrondissementen heeft men gekozen voor een *wisselend* piketsysteem. Veelal vond men dat van de vroeghulp geen specialisatie gemaakt moest worden en dat in principe iedere maatschappelijk werker aan de vroeghulp moest meedoen.

7.2 Het bureau- en rmw-piket

Het wisselend piket kan nog onderscheiden worden in het bureaupiket en het zgn. rmw-piket (afkorting van reclasseringsmaatschappelijk werkerpiket). Bij het bureaupiket is bij de betrokkenen (de Raad, reclasseringsinstellingen) bekend welke reclasseringsinstelling gedurende welke periode dienst heeft. Aan de instelling die piket heeft, wordt overgelaten welke maatschappelijk werker de binnengekomen meldingen behandelt. Bij het rmw-piket daarentegen is bij de betrokkenen bekend welke reclasseringsmaatschappelijk werker op welke dag piketdienst heeft. Veelal wordt het rooster voor het rmw-piket door de secretaris van de Reclasseringsraad, in overleg met de reclasseringsinstelling, opgesteld.

Bijlage 8: Criteria bij het doorgeven van meldingen tot inverzekeringstellingen door de Reclasseringsraad aan de reclasseringsinstellingen

In de arrondissementen waar het 'gedeeltelijk piketsysteem' of het 'geen piketsysteem' wordt gehanteerd, worden door de Reclasseringsraad bij het toewijzen van de inverzekeringgestelden aan de reclasseringsinstellingen enige criteria gehanteerd. De belangrijkste daarvan is het criterium 'bekenden/onbekenden'. Een overzicht van de gebruikte betekenissen van dit criterium is op de volgende bladzijde opgenomen.

Naast het criterium 'bekenden/onbekenden' worden soms ook enige andere criteria gehanteerd. Bij de onderstaande behandeling ervan moet een onderscheid gemaakt worden tussen de arrondissementen waar het 'gedeeltelijk piketsysteem' gehanteerd wordt en die waar het 'geen piketsysteem' functioneert.

8.1 Gedeeltelijk piket

In drie arrondissementen wordt alleen het criterium 'bekenden/onbekenden' gebruikt. Daarnaast wordt in vier andere arrondissementen, indien de verdachte onbekend is, ook nagegaan of mogelijke verslavingsproblematiek bij hem een rol speelt (af te leiden uit het delict waarvan bij verdacht wordt of uit telefonische mededelingen van de politie). Tenslotte wordt bij de toewijzing van de onbekende verdachten (in drie arrondissementen) rekening gehouden met de gemeente waar de verdachte inverzekering is gesteld, nl. indien in verschillende delen van de arrondissementen andere reclasseringsinstellingen piket hebben (b.v. in Zutphen waar twee piketteams opereren).

8.2 Geen piket

In alle vijf arrondissementen met het 'geen piketsysteem' worden ook andere criteria gehanteerd indien de verdachte onbekend is. Zo wordt in vier van de vijf arrondissementen het criterium 'mogelijke verslavingsproblematiek' gebruikt. Voorts wordt bij de verdeling soms rekening gehouden met het kanton waarin het politiebureau zich bevindt en wel omdat het regionale werkgebied van de werkeenheden van de reclassering samen kan vallen met de kantonnale indeling. Tenslotte wordt soms (2 maal) ook rekening gehouden met de werkvoorraad van de werkeenheden.

Overzicht van de gebruikte betekenissen van het begrip 'bekende' cliënt

de ivg wordt aangemerkt als bekend indien:	Alkmaar	Almelo	Arnhem	Assen	Breda	Groningen	Haarlem	Den Bosch	Maastricht	Roermond	Rotterdam	Utrecht	Zutphen	aantal malen dat een bepaalde betekenis gebruikt is
1 een aanvraag tot voorlichtingsrapportage loopt	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	13
2 een opdracht tot hulp- en steunverlening m.b.t. betrokkene van kracht is	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	13
3 de opdracht tot hulp- en steunverlening enige jaren is opgeheven	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	–	+	11
aantal jaren na opheffing van de opdracht waarin de ivg nog aangemerkt wordt als bekend	1	–	5	2	6	1) ∞	2	5	1) ∞	5	2	–	1	van 1 jaar tot onbep.
4 op grond van uitgebrachte rapportage hij (al of niet recentelijk) contact onderhield of onderhoudt met een inst. of rra.	+	–	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	12
aantal jaren na het laatste rapport waarin de ivg nog aangemerkt wordt als bekend	1	–	5	2	6	1) ∞	2	5	1) ∞	5	2	¼	1	van ¼ jaar tot onbep.
5 de cliënt uitsluitend bekend is uit een eerder vroeghulpcontact	–	–	–	–	+	–	+	+	–	–	+	–	–	4
6 de ivg in het kaartsysteem voorkomt	–	–	–	–	–	–	–	–	+	–	–	–	–	1
aantal gebruikte betekenissen per arrondissement	4	2	4	4	5	4	5	5	5	4	5	3	4	54

1) Het symbool ∞ betekent: onbeperkt

Bijlage 9: Beslissingen i.v.m. vergelijking organisatievormen

In hoofdstuk 7 werden de organisatievormen van de vroeghulp zoals die in de verschillende arrondissementen worden aangetroffen, met elkaar vergeleken. Daartoe worden de arrondissementen ingedeeld aan de hand van 4 factoren, te weten:

1 het gebruik van de directe of indirecte procedure;
2 het al dan niet telefonisch melden van een inverzekeringstelling aan de Reclasseringsraad;
3 het al dan niet functioneren van weekenddiensten;
4 het gehanteerde systeem om de meldingen over de reclasseringsinstellingen te verdelen.

Voordat begonnen kon worden met de uitsplitsing, moesten een aantal beslissingen genomen worden: *ten eerste* over de vraag of alle arrondissementen in de vergelijking opgenomen konden worden en *ten tweede* in welke volgorde van de vier factoren de uitsplitsing gemaakt moest worden.

Wat het *eerste punt* betreft, in bijlage 12 zijn eventuele verschillen *binnen* de arrondissementen beschreven. De vraag is nu of deze verschillen zodanig zijn dat indeling van een arrondissement nog wel mogelijk is. Zo moest het arrondissement Amsterdam uitgesloten worden vanwege het feit dat in dit arrondissement een drietal verschillende procedures te onderscheiden zijn; een gelijkschakeling van deze procedures — terwille van de vergelijking — tot één systeem, zou de werkelijkheid te veel geweld aandoen.

Voorts worden ook in de gemeente Groningen en in de provincie verschillende systemen gehanteerd. Vanwege het feit dat in de stad Groningen driemaal zoveel inverzekeringstellingen plaatsvinden als in de provincie, is bij de vergelijking uitgegaan van het gehanteerde systeem in de stad. Een vergelijkbare situatie doet zich voor in het arrondissement Den Haag, waarbij dezelfde beslissing genomen werd.

In een viertal arrondissementen (Haarlem, Alkmaar, Rotterdam en Utrecht) wordt niet in het gehele gebied vroeghulp verleend. Daar echter in het grootste gedeelte van deze arrondissementen wel vroeghulp plaatsvindt (of in die gemeenten met veruit de meeste inverzekeringgestelden) zijn deze arrondissementen wel in de vergelijking opgenomen.

Tenslotte leek het niet zinnig om het arrondissement Arnhem in de vergelijking op te nemen, omdat hier vrijwel geen vroeghulp plaatsvindt (volgens de schattingen worden hier hooguit 4 inverzekeringgestelden per maand op het politiebureau bezocht) en is derhalve geen organisatie van de vroeghulp aanwezig.

Het *tweede* punt waarover beslist moest worden, betrof de volgorde van de factoren aan de hand waarvan de arrondissementen uitgesplitst moesten worden. Men kan op logische en op statistische gronden voor een bepaalde volgorde kiezen. Beide methoden resu .eren in dezelfde volgorde.

Wat de *logische* gronden betreft, kan uitgegaan worden van de volgorde van de ingebouwde filters in de organisatievormen die het tot stand komen van vroeghulpcontacten belemmeren of bevorderen. Uit deze gedachte vloeit de volgorde, zoals deze hierboven werd opgesomd, als het ware automatisch voort.

Gaat men uit van de *statistische* bepaling van de volgorde, dan groepeert men de arrondissementen aan de hand van de vier factoren en bepaalt het verband met het criterium, nl. het percentage bezochte inverzekeringgestelden. De factor die het grootste verband vertoont wordt dan de eerste uitsplitsingsfactor; de factor welke het één na grootste verband vertoont, wordt de tweede uitsplitsingsfactor, etc. In het onderstaande schema zijn de factoren gerangschikt.

Schema bepaling volgorde uitsplitsingsfactoren

factor 1	*geen gebruik folder*	*wel gebruik folder*
arrondissementen	Almelo, Assen, Breda, Den Haag, Den Bosch, Dordrecht, Leeuwarden, Maastricht, Middelburg, Roermond, Zwolle	Alkmaar, Groningen, Haarlem, Rotterdam, Utrecht, Zutphen
% bezochte ivgn	50%	17%

factor 2	*tel. melding*	*(uitsluitend) schriftelijke melding*
arrondissementen	Almelo, Breda, Dordrecht, Leeuwarden, Maastricht, Middelburg, Roermond, Zwolle	Assen, Den Haag, Den Bosch
% bezochte ivgn	62%	34%

factor 3	*wel weekenddienst*	*geen weekenddienst*
arrondissementen	Almelo, Assen, Dordrecht, Groningen, Leeuwarden, Middelburg, Zutphen, Zwolle	Alkmaar, Breda, Den Haag, Den Bosch, Haarlem, Maastricht, Roermond, Rotterdam, Utrecht
% bezochte ivgn	55%	28%

factor 4	*totaal piket*	*geen piket*	*gedeeltelijk piket*
arrondissementen	Den Haag, Dordrecht, Groningen, Leeuwarden, Middelburg, Zwolle	Breda, Den Bosch, Maastricht, Roermond	Alkmaar, Almelo, Assen Haarlem, Rotterdam, Utrecht, Zutphen
% bezochte ivgn	44%	47%	24%

Bijlage 10: Cijfers behorende bij hoofdstuk 7

In deze bijlage worden een aantal tabellen gegeven, waarnaar verwezen wordt in hoofdstuk 7. Het zijn de volgende tabellen:
1 Aantallen uitvoerende reclasseringsmaatschappelijk werkers eind 1976.
2 Aantallen uitgebrachte voorlichtings- en aanvullende voorlichtingsrapporten per uitvoerend maatschappelijk werker over de eerste zes maanden van 1977.
3 Oppervlakte in km² per uitvoerend maatschappelijk werker.
4 Aantal inverzekeringgestelden per maatschappelijk werker (eerste zes maanden 1977).
5 Aantal bezochte inverzekeringgestelden per maatschappelijk werker (eerste zes maanden 1977).

Tabel 1 Aantallen uitvoerende reclasseringsmaatschappelijk werkers eind 1976

De onderstaande cijfers werden verzameld en ter beschikking gesteld door een lid van de Formatiecommissie van de Vereniging Van Reclasserings Instellingen.

arrondissement	*A.R.V.*[1]	*L.d.H.*[2]	*F.Z.A.*[2]	*Recl. R.*	*totaal*
Den Bosch	27	5	26	2	60
Breda	30	4	19	2	55
Maastricht	22	2	9	1	34
Roermond	14	1	8	1	24
Arnhem	30	7	11	1,5	49,5
Zutphen	15	3	9	2,5	29,5
Zwolle	10	4	6	1	21
Almelo	20	7	15	1	43
Den Haag	35,5	9	17	2	63,5
Rotterdam	30	9	37	1,5	77,5
Dordrecht	8	2	4	0,5	14,5
Middelburg	6	1	13	—	20
Amsterdam	51,5	10	37,5	3	102
Alkmaar	20	2	5	1	28
Haarlem	11	6	17	—	34
Utrecht	27	6	17	3	53
Leeuwarden	11	4	10	1	26
Groningen	19	6	11	1	37
Assen	11	1	14	1	27
totaal	398	89	285,5	26	798,5

1) excl. staf- en reglofunctionarissen
2) excl. staffunctionarissen

Tabel 2 Aantallen uitgebrachte voorlichtings- en aanvullende voorlichtingsrapporten per uitvoerend maatschappelijk werker over de eerste zes maanden van 1977 [1]

Den Bosch	11,48
Breda	11,22
Maastricht	12,18
Roermond	12,33
Arnhem	10,59
Zutphen	8,81
Zwolle	9,67
Almelo	10,16
Den Haag	7,83
Rotterdam	9,42
Dordrecht	12,34
Middelburg	8,85
Amsterdam	6,91
Alkmaar	7,96
Haarlem	9,50
Utrecht	6,28
Leeuwarden	9,65
Groningen	10,11
Assen	7,11

1) De gegevens over de voorlichtingsproduktie werden door de Directie TBR en Reclassering van het Ministerie van Justitie ter beschikking gesteld.

Tabel 3 Geografische oppervlakte in km² per uitvoerend maatschappelijk werker [1]

Den Bosch	49,95
Breda	37,41
Maastricht	20,30
Roermond	59,33
Arnhem	49,95
Zutphen	71,81
Zwolle	172,35
Almelo	40,72
Den Haag	14,77
Rotterdam	18,39
Dordrecht	73,08
Middelburg	137,25
Amsterdam	6,33
Alkmaar	132,46
Haarlem	18,09
Utrecht	30,18
Leeuwarden	148,58
Groningen	67,43
Assen	99,44

1) Bron: voor de geografische oppervlakte van de arrondissementen in km²: Centraal Bureau voor de Statistiek

Tabel 4 Aantal inverzekeringgestelden per maatschappelijk werker, in het eerste halfjaar van 1977, per arrondissement, gerangschikt van hoog naar laag (Tussen haakjes is het percentage bezochte inverzekeringgestelden vermeld)

Amsterdam	25,93	(8)
Rotterdam	14,94	(11)
Den Haag	14,87	(31)
Zwolle	12,42	(55)
Arnhem	12,36	(4)
Maastricht	11,79	(50)
Groningen	11,54	(33)
Dordrecht	11,24	(80)
Den Bosch	11,13	(33)
Utrecht	10,96	(6)
Haarlem	10,91	(18)
Roermond	10,29	(58)
Leeuwarden	10,04	(61)
Breda	9,93	(58)
Alkmaar	9,75	(22)
Zutphen	9,59	(30)
Almelo	9,02	(77)
Assen	6,74	(52)
Middelburg	6,50	(70)

Tabel 5 Aantal bezochte inverzekeringgestelden per uitvoerend maatschappelijk werker over de eerste zes maanden van 1977, gerangschikt van hoog naar laag (Tussen haakjes is het percentage bezochte inverzekeringgestelden vermeld)

Dordrecht	9,03	(80)
Almelo	6,98	(77)
Zwolle	6,86	(55)
Leeuwarden	6,12	(61)
Roermond	5,96	(58)
Maastricht	5,94	(50)
Breda	5,76	(58)
Den Haag	4,63	(31)
Middelburg	4,55	(70)
Groningen	3,81	(33)
Den Bosch	3,65	(33)
Assen	3,48	(52)
Zutphen	2,88	(30)
Alkmaar	2,14	(22)
Amsterdam	2,04	(8)
Haarlem	1,91	(18)
Rotterdam	1,70	(11)
Utrecht	0,70	(6)
Arnhem	0,48	(4)

Bijlage 11: Bijzonderheden over de vroeghulporganisatie per arrondissement

In deze bijlage zijn per arrondissement een aantal gegevens opgenomen over de volgende onderwerpen:
— organisatie;
— weekenddienst;
— cijfers over aantallen vroeghulpbezoeken en -rapportage;
— participatie reclasseringsinstellingen;
— ontwikkeling van de vroeghulp.

Ten aanzien van de *organisatie* is de stand van zaken weergegeven zoals deze in het eerste half jaar van 1977 werd aangetroffen. Eventuele ingrijpende wijzigingen na deze periode zijn apart vermeld.

De organisatie wordt schematisch weergegeven. Voor de duidelijkheid volgt hier een voorbeeld over de vroeghulporganisatie in het arrondissement Zutphen:

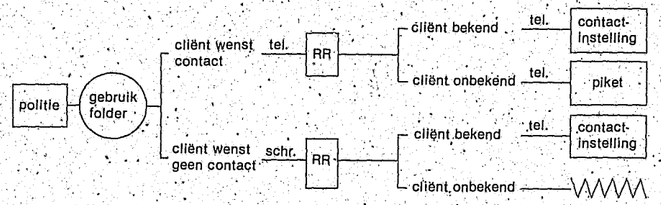

In het arrondissement Zutphen werd eind juni 1977 gewerkt met de folder. Indien de verdachte d.m.v. het invullen van de aan de folder gehechte strook te kennen geeft reclasseringscontact te wensen, geeft de politie dat telefonisch door aan de Reclasseringsraad (wenst de verdachte geen reclasseringscontact, dan ontvangt de Raad de melding louter schriftelijk). Op de Raad wordt nagegaan of de verdachte bekend is bij een bepaalde reclasseringsinstelling of -team. Zo ja, dan wordt de desbetreffende 'contactinstelling' telefonisch op de hoogte gesteld. Zo neen, dan wordt de piketinstelling telefonisch ingelicht. Ook t.a.v. degenen die geen reclasseringsbezoek wensen, wordt een onderscheid gemaakt tussen de 'bekenden' en de 'onbekenden'. De Raad geeft echter deze 'onbekenden' niet door aan het piket; dit wordt aangegeven met het symbool \/\/\/\

Wat de *ontwikkeling van de vroeghulp* betreft: voor zover bekend is ook de recente ontwikkeling weergegeven. De inventarisatie daarvan werd 15 april 1978 afgesloten.

De arrondissementen worden in alfabetische volgorde behandeld.

Alkmaar

Organisatie:
1 In: Alkmaar-stad, Hoorn, Enkhuizen, Den Helder, Egmond aan Zee, Egmond-Binnen, Heerhugowaard, Bergen, Castricum

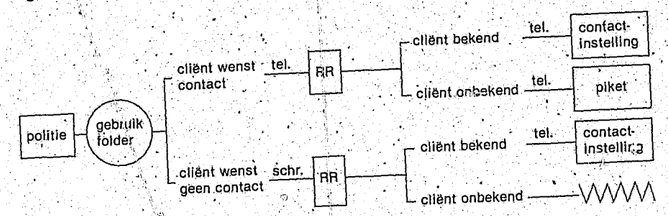

2 In rest van arrondissement

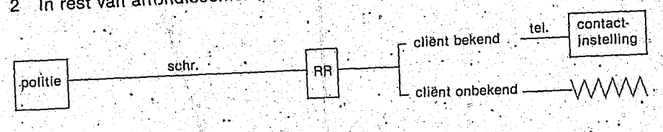

Weekkenddienst: geen

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulp-rapportage*	*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*% van II*	
1976	485	93	19	0-10 (schatting)	nagenoeg alleen mondeling
eerste helft 1977	273	60	22		

Participatie reclasseringsinstellingen aan de vroeghulp: alle instellingen doen mee aan de vroeghulp, zij het dat het CAD in mindere mate in het piketrooster is opgenomen (vanwege onderbezetting bureau). Per 1 augustus 1977 ging het CAD uitsluitend fungeren als instantie waarnaar verwezen kan worden (en is dus niet meer opgenomen in het piketrooster).

Ontwikkeling van de vroeghulp: De vroeghulp is langzamerhand uitgebreid tot het hele arrondissement. Begin 1974 werd begonnen in Alkmaar, Hoorn en Den Helder. Op 1 oktober 1975 volgden de steden Bergen, Heiloo, Castricum en de Egmonden. Vervolgens werd op 1 juni 1977 gestart in Heerhugowaard. Tenslotte volgden eind 1977 Purmerend en de plaatsen die in de kop van Noord-Holland liggen.

Binnen de Reclasseringsraad en de reclasseringsinstellingen wordt momenteel gediscussieerd over de vraag of de vroeghulp niet moet geschieden d.m.v. de directe procedure en of weekenddiensten ingesteld moeten worden. Hiermee zal waarschijnlijk eind 1978, althans in de grotere steden, gestart worden.

Almelo

Organisatie:

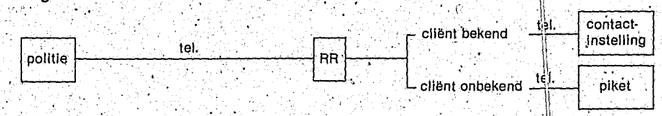

Weekenddienst: aanwezig. Alle inverzekeringgestelden worden door de politie doorgegeven aan de wachtcommandant van de gemeentepolitie te Almelo. Deze wordt zowel op zaterdag als zondag, steeds om 16.00 uur opgebeld door de dienstdoende piketambtenaar van de reclassering in het rayon Almelo. Deze laatste geeft de gegevens van de eventuele inverzekeringstellingen door aan zijn collega's in de rayons Hengelo en Enschede. Ten aanzien van deze inverzekeringstellingen wordt géén onderscheid gemaakt tussen 'bekenden' en 'onbekenden'. In schema:

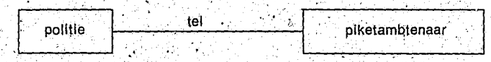

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	639	470	74	64	14	nagenoeg
eerste helft 1977	388	300	77	47	16	alleen mondeling

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan de vroeghulp, alleen neemt het CAD in de verhouding 1:2 deel. (Reden hiervoor: 1 hoge case-load; 2 CAD is categorale instelling en ontmoet in vroeghulp veel cliënten wier problematiek meer op het terrein van de andere reclasseringsinstellingen ligt.)

Ontwikkeling van de vroeghulp: Met de vroeghulp werd direct na het van kracht worden van de wetswijzigingen begonnen. Tot juli 1975 werd daarbij de volgende procedure gehanteerd. Indien de inverzekeringgestelde een 'bekende' cliënt is, wordt dat doorgegeven aan de contactinstelling. Bij 'onbekende' inverzekeringgestelden vraagt de piketadvocaat of de verdachten reclasseringscontact wensen. Zo ja, dan wordt dat aan de reclasseringsraad doorgegeven. Vanaf juli 1975 ging men over tot de procedure zoals deze hierboven onder 'organisatie' geschetst is. Sindsdien zijn er geen wijzigingen opgetreden.

Amsterdam

Organisatie:
1 Het Gooi en het politiebureau IJ-tunnel in de gemeente Amsterdam:

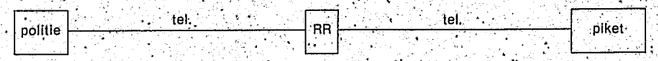

2 Politiebureau Leyenberghlaan in de gemeente Amsterdam:

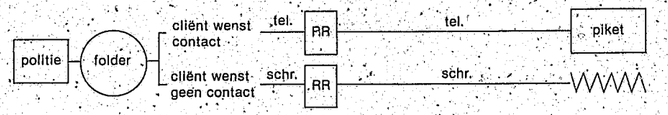

3 In de rest van het arrondissement:

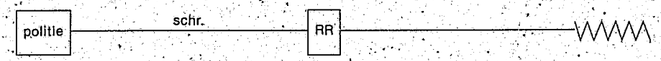

N.B. In de gemeente Amsterdam is één vast piket voor beide politiebureaus.

Weekenddienst: Alleen in het Gooi is voor noodgevallen een weekenddienst aanwezig.

Cijfers:

	I aantal lvsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage % van II*	*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*		
1976	5736	?	?		nagenoeg
eerste helft 1977	2645	208	8	26-50	alleen mondeling

De getallen onder I zijn deels geschat. In 1976 resp. de eerste helft van 1977 ontving de RR 5463 resp. 2519 meldingen van inverzekeringstellingen t.a.v. meerderjarigen. Door vergelijking van deze aantallen met die welke het Bureau voor Rechtshulp ontvangt, schat de RR dat ± 5% van de inverzekeringstellingen niet bij haar wordt gemeld.

Participatie reclasseringsinstellingen: Het CAD en de ARV-SPW zijn niet in het piket vertegenwoordigd en treden in principe alleen op indien specifieke, op het terrein van deze instellingen liggende, problematiek aanwezig lijkt te zijn bij de inverzekeringgestelden.

Ontwikkeling van de vroeghulp: De vroeghulp in Het Gooi gaf een aanzienlijk snellere start te zien dan in de gemeente Amsterdam. Evenals in de gemeente

Amsterdam bestonden hier bij de politie vragen over de wettelijke verplichting om de reclassering in het stadium van de inverzekeringstelling tot de verdachten toe te laten. In november 1974 waren in heel het Gooi met de verschillende politiekorpsen afspraken gemaakt voor tweemaandelijkse experimenten m.b.t. de vroeghulpactiviteiten. Deze activiteiten zijn tot op heden voortgezet. Wat betreft de vroeghulp in de gemeente Amsterdam werd op 14-2-1974 door de gezamenlijke reclasseringsinstellingen de werkgroep 'Vroegtijdige hulpverlening' ingesteld. Op 18 september van dat jaar werd door de genoemde werkgroep een voorstel gedaan om met de vroeghulp voorlopig op één politiebureau te starten. De realisering hiervan stagneerde, omdat de Amsterdamse politie grote bezwaren had tegen het (bij de huidige bezetting) toelaten van de reclassering, naast de advocatuur, tot de verdachte, in de korte tijd die voor het afronden van het opsporingsonderzoek beschikbaar is. Een discussie in een vergadering van het door de burgemeester van Amsterdam ingestelde Kontinu-Overleg Drugs Amsterdam, leidde ertoe dat de burgemeester op 24-3-1976 een bespreking belegde met de politie, het OM, het Bureau voor Rechtshulp en de Reclasseringsraad, en de reclasseringsinstellingen.

Het compromisvoorstel van de Hoofdcommissaris van Politie werd aangenomen om een proef te nemen op één politiebureau, waarbij de inverzekeringgestelden d.m.v. een folder op de hoogte zou worden gebracht van reclasseringsbezoek. Als voorwaarde werd gesteld dat het aantal maatschappelijk werkers dat aan deze proef zou meewerken, limitatief zou zijn. Op 5-10-1976 werd met deze proefneming gestart op het Bureau Leyenberghlaan. Het resultaat van de evaluatie na de eerste drie maanden was aanleiding om door te gaan en de vroeghulp in een tweede politiebureau in te voeren. Bij wijze van experiment werd hier gewerkt met een direct bezoek (i.p.v. de folder) aan de inverzekeringgestelde. Binnen de Amsterdamse reclasseringsinstellingen wordt momenteel gediscussieerd over de vraag of niet meer tijd en energie aan vroeghulp besteed moet en kan worden.

Arnhem

Organisatie:

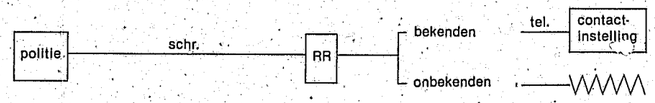

Voorgeleiding RC: De piketambtenaar verneemt van het Kabinet RC welke verdachten voorgeleid worden aan de RC. Deze verdachten worden voor of na de voorgeleiding door de piketambtenaar bezocht.

Weekenddienst: afwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	II frequentie vroeg-hulpbezoeken		III frequentie vroeg-hulprapportage		IV frequentie bezoeken bij voorgeleiding		V vorm rapportage
		absoluut	% van I	absoluut	% van II	absoluut	% van I	
1976	1317	?	?	?	?	?	?	—
eerste helft 1977	612	*24*	4	n.v.t.	n.v.t.	121	20	n.v.t.

Het getal 24 bij absolute frequentie vroeghulpbezoeken is gebaseerd op een schatting (per maand zouden hoogstens 4 inverzekeringgestelden op het politiebureau worden bezocht).

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan het piket bij de voorgeleiding RC.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Al in 1972 zijn de reclasseringsinstellingen, op initiatief van de toenmalige RC, ertoe overgegaan om de verdachten te bezoeken die voorgeleid worden aan de RC. Dit systeem zou tot ieders tevredenheid functioneren. Vroeghulp op de politiebureaus heeft tot nu toe zeer zelden plaatsgevonden. Enige tijd geleden (november 1977) hebben de reclasseringsinstellingen besloten om ook vroeghulp op de politiebureaus te gaan verlenen. Thans worden voorbereidingen daartoe getroffen. Hoogstwaarschijnlijk zal het hulpaanbod d.m.v. een direct bezoek plaatsvinden. Weekenddiensten zullen voorlopig niet ingesteld worden. De piketdienst zal bemand worden door medewerkers van de ARV en het LdH. Er wordt naar gestreefd een en ander in het vroege najaar van 1978 te realiseren. Naast de 'gewone' vroeghulp blijft het hulpaanbod bij de voorgeleiding RC gehandhaafd.

Assen

Organisatie:

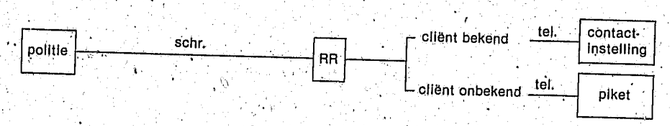

In de overgrote meerderheid van de gevallen wordt de RR alleen schriftelijk op de hoogte gesteld van de inverzekeringstellingen.

Weekenddienst: aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	II frequentie vroeg-hulpbezoeken		III frequentie vroeg-hulprapportage		IV vorm rapportage
		absoluut	% van I	absoluut	% van II	
1976	307	110	36	33	30	in de meer-
eerste helft 1977	182	94	52	27	29	derheid (± 80%) schrift.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren op gelijke basis aan de vroeghulp.

Ontwikkeling van de vroeghulp: In de eerste helft van 1974 werden de vroeghulpactiviteiten verricht door de secretaris van de RR en de rijksreclasseringsambtenaar. In mei 1974 werd een piketregeling met de reclasseringsinstellingen geschapen, voorlopig alleen van kracht tijdens de kantooruren. Vanaf januari 1975 werd ook de weekenddienst ingesteld. Daar de telefonische meldingen door de politie aan de RR weinig frequent plaatsvonden, hebben medio 1976 van raadswege besprekingen met de politie-autoriteiten plaatsgevonden om o.m. het belang van snelle telefonische meldingen te onderstrepen. In juni 1977 kreeg het bureau van de Raad de beschikking over een telefonisch beantwoordingsapparaat. Hiervan wordt echter door de politie slechts in een sterke minderheid van de gevallen gebruik gemaakt. Als gevolg daarvan is het aantal vroeghulpbezoeken in het weekend zeer beperkt.

Breda

Organisatie:

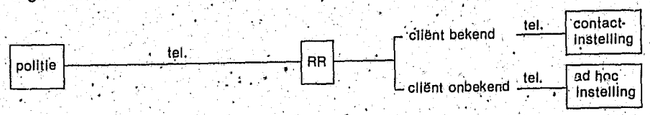

Weekenddienst: afwezig

Cijfers:

	I aantal lvsn	*II frequentie vroeghulpbezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	964	?	?	?	?	schrift. en
eerste helft 1977	546	*317*	58	*34*	11	mondel.

De absolute cijfers onder II en III zijn geschat. Van alle reclasseringswerkeenheden was bekend hoeveel contacten in het kader van de vroeghulp, ook na de inverzekeringstelling, hadden plaatsgevonden; niet echter was van elke werkeenheid bekend hoeveel contacten *tijdens* de inverzekeringstelling gerealiseerd waren. Op basis van de, van enkele werkeenheden bekende, verhouding tussen de bezoeken die enerzijds tijdens, en anderzijds na de inverzekeringstelling plaatsvonden, is het totale aantal vroeghulpbezoeken geschat.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen doen mee aan de vroeghulp; de ARV-SPW doet in principe alleen de vroeghulp bij de daar 'bekende' cliënten.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Al in 1971 werd een hulpaanbod gedaan aan degenen die werden voorgeleid aan de OvJ en/of RC, maar ook, zij het op geringere schaal, aan inverzekeringgestelden op het politiebureau. De contacten met de verdachten bij de voorgeleiding zijn regelmatig plaats blijven vinden tot 1974; de bezoeken op het politiebureau werden in veel mindere mate gebracht. Vanaf januari 1974 echter werden op grote schaal inverzekeringgestelden op het politiebureau bezocht. De vroeghulporganisatie is de afgelopen jaren dezelfde gebleven. In het werkbegeleidersoverleg wordt maandelijks de stand van zaken m.b.t. de vroeghulp geëvalueerd. Momenteel wordt binnen de reclasseringsinstellingen meer en meer de wenselijkheid van de weekenddienst naar voren gebracht.

Dordrecht

Organisatie:

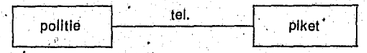

Weekenddienst: aanwezig (ook avonddienst)

Cijfers:

	I aantal lvsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	359	302	84	302	100	nagenoeg
eerste helft 1977	163	131	80	131	100	alleen schriftelijk

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan de vroeghulp, het CAD echter in mindere mate (i.v.m. hoge caseload).

Ontwikkeling van de vroeghulp: Begin 1974 werd de huidige procedure van kracht en is sindsdien niet gewijzigd.

's-Gravenhage

Organisatie:

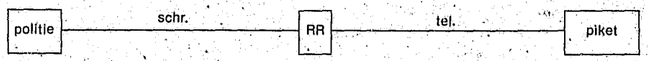

De gemeentepolitie te Den Haag zendt de inverzekeringstellingen d.m.v. een eigen koeriersdienst naar de RR. De meldingen van inverzekeringstellingen die plaatsvinden in de rest van het arrondissement komen via de PTT bij de RR binnen.

De RR geeft alle meldingen door aan het vroeghulpteam. Dat team bezoekt alle inverzekeringgestelden in de stad Den Haag en voorts al degenen die worden voorgeleid aan de OvJ en/of RC. Tot voor kort werd alleen in uitzonderingsgevallen een bezoek gebracht aan hen die buiten de gemeente Den Haag inverzekering werden gesteld. Thans worden door de ARV-teams te Leiden en Delft ook in deze steden inverzkeringgestelde personen bezocht.

Weekenddienst: niet aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeg-hulpbezoeken*		*III frequentie vroeg-hulprapportage*		*IV frequentie bezoeken bij voorgeleiding*		*V vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	*absoluut*	*% van I*	
1976	1986	252	13	?	?	411	21	schrift.
eerste helft 1977	944	294	31	84	29	164	17	en mond.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alleen de ARV en de reclassering Leger des Heils zijn in het vroeghulpteam opgenomen. Indien het vroeghulpteam verslavingsproblematiek constateert, worden de desbetreffende verdachten verwezen naar het CAD.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Al in maart 1971 ging een experiment van start waarbij een hulpaanbod werd gedaan aan de verdachten die werden voorgeleid aan de OvJ en/of RC.

Indien nodig werd contact met de laatsten door de reclassering opgenomen. Dit systeem functioneerde naar ieders tevredenheid en is dan ook tot op heden voortgezet.

Op 14 januari 1974 ging ook de vroeghulp op het hoofdbureau van politie te Den Haag van start. Blijkens de jaarverslagen van de RR was dit geen succes. Zo verliep de verhouding tussen de politie en de reclassering niet altijd vlekkeloos. Soms werd de reclassering niet tot de verdachte toegelaten of was een rechercheur bij het gesprek aanwezig. Voorts klaagden de rmw's over lange wachttijden op het politiebureau. Onder deze omstandigheden werd de vroeghulp niet als effectief ervaren. Eind 1975 werd een voorstel gedaan om een vast vroeghulpteam in het leven te roepen. Dat team ging op 1 november 1976 van start en schijnt naar ieders tevredenheid te functioneren.

Inmiddels zijn de plannen gerealiseerd om ook vroeghulp te verlenen aan hen die in Leiden en Delft inverzekering zijn gesteld.

Groningen

Organisatie: In de stad Groningen:

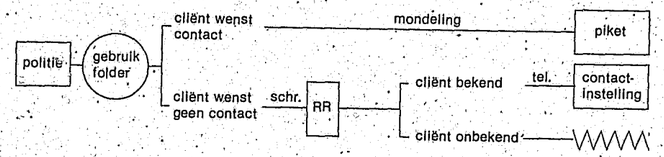

Eén keer per dag, in de namiddag, hoort de piketambtenaar (van het piketteam) op het hoofdbureau van politie welke verdachten reclasseringscontact willen.

In de rest van het arrondissement:

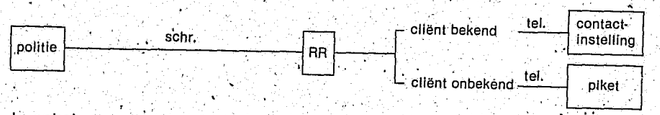

In enkele gevallen wordt de RR telefonisch ingelicht.

Weekenddienst: aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeg-hulpbezoeken*		*III frequentie vroeg-hulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	1086	?	?	?	?	n.v.t.
eerste helft 1977	427	141	33	2	1	1x mond. 1x schr.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen doen mee aan de vroeghulp. Het CAD heeft een eigen piketteam t.b.v. de inverzekeringgestelden die alcohol-of drugproblematiek hebben.

Ontwikkeling van de vroeghulp: De vroeghulp in de gemeente Groningen kwam laat op gang, voornamelijk doordat de korpschef de reclassering de toegang op het politiebureau ontzegde; hij redeneerde dat geen wettelijke regeling hem verplichtte tot het toelaten van de reclassering op het bureau. Voorts zou toelating op het politiebureau oponthoud bij het politie-onderzoek kunnen veroorzaken. Na bemiddeling door het Hoofd van het Arrondissementsparket werd besloten dat m.i.v. 1 december 1975 de vroeghulp van start ging onder o.m. de volgende voorwaarden:

— het hulpaanbod dient te geschieden d.m.v. de folder;
— het aantal piketambtenaren moet limitatief en daardoor te overzien zijn.

In het systeem zijn sindsdien geen ingrijpende wijzigingen opgetreden.

In de rest van het arrondissement startte de vroeghulp begin 1974. Afgesproken was dat de politie de RR telefonisch over inverzekeringstellingen zou inlichten, hetgeen in de praktijk slechts in minderheid van de gevallen gebeurde. In de maand maart heeft de secretaris van de RR nogmaals via een circulaire aan de hoofden van de politiekorpsen aangedrongen op de telefonische melding.

Haarlem

Organisatie:
1 In de steden Haarlem en Zaandam:

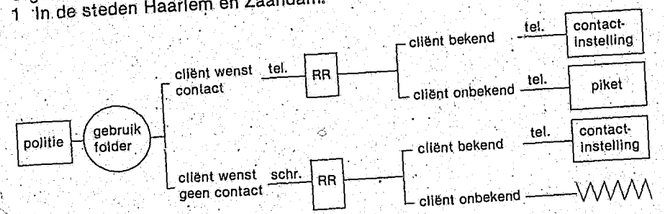

2 In de rest van het arrondissement:

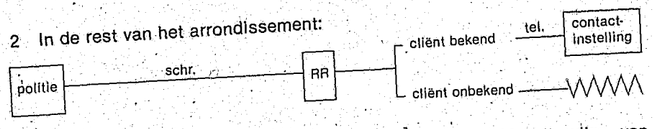

Sinds 1 oktober 1977 worden op verzoek van het OM, bij wijze van proefneming, inverzekeringgestelden bezocht, waarvan de voorgeleiding aan de officier van justitie zal plaatsvinden. Tot deze proefneming is de reclasseringovergegaan om te voorzien in de door het OM uitgesproken behoefte aan informatie, die nodig is bij de beslissing omtrent de preventieve hechtenis van de verdachte. Voorts werd met ingang van 1 april 1978 een direct hulpaanbod gedaan aan de verdachten die inverzekering worden gesteld in Beverwijk en Heemskerk.

Weekenddienst: niet aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulpbezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV bezoeken bij voorgeleiding OvJ/RC*		*V vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	*absoluut*	*% van I*	
1976	725	144	20	7	5	13	2	nagenoeg alleen
eerste helft 1977	371	65	18	11	17	15	4	mondeling

Participatie reclasseringsinstellingen: Het CAD was niet in het piketrooster van Zaandam opgenomen. Ook t.a.v. de piketdienst in de stad Haarlem bestond het voornemen het CAD niet meer op te doen nemen in het piketrooster, maar ervan uit te gaan dat het CAD ingeschakeld wordt wanneer dat nodig is. Dit voornemen is inmiddels gerealiseerd.

Ontwikkeling vroeghulp: In de gemeente Haarlem was reeds eind 1972 een experiment van start gegaan, waarbij d.m.v. een folder aan de inverzekeringgestelden reclasseringshulp werd aangeboden. Na de wetswijzigingen is dit systeem, dat naar ieders tevredenheid functioneerde, gecontinueerd; eerst echter m.i.v. 1 mei 1977 is het uitgebreid tot de stad Zaandam. Het voornemen bestaat om t.z.t. de vroeghulp in de vorm van het directe hulpaanbod, in te voeren in het hele arrondissement. Bij wijze van experiment is men hiermee reeds begonnen in Heemskerk en Beverwijk. Het aantal bezoeken in de stad Haarlem is sterk omhoog gegaan nadat men bij wijze van proefneming alle inverzekeringgestelden is gaan bezoeken die worden voorgeleid. Het aantal contacten met het OM is daardoor ook aanzienlijk toegenomen.

's-Hertogenbosch

Organisatie:

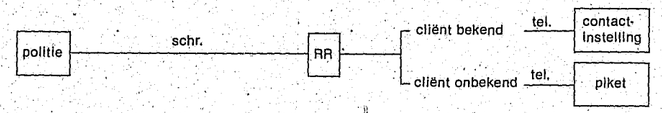

In het arrondissement werd op 1 juni 1977 ± 30% van de inverzekeringstellingen telefonisch gemeld. Sinds september 1977 is hierin tijdelijk verandering gekomen, toen met de gemeentepolitie van Eindhoven overeengekomen werd de Raad van de inverzekeringstellingen zoveel mogelijk telefonisch te berichten. (De Bossche gemeentepolitie meldde al telefonisch.)

In de maand oktober werd naar schatting 60% van de inverzekeringstellingen in dit arrondissement telefonisch gemeld. Thans is dit percentage weer teruggevallen tot ± 40%.

Weekenddienst: Op 1 juni 1977 was nog geen weekenddienst aanwezig. Vanaf oktober 1977 t/m 31 december heeft men een proef met de weekenddienst genomen. Om twee redenen heeft men dit experiment tijdelijk gestopt: ten eerste omdat de stuurset mankementen vertoonde, met behulp waarvan de rmw de meldingen kan vernemen die door de politie op het telefonisch beantwoordingsapparaat zijn ingesproken; ten tweede omdat de politie weinig frequent (in 20% van de gevallen) de inverzekeringstellingen telefonisch doorgaf.

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeg-hulprapportage*	*IV frequentie bezoeken bij voorgeleiding*		*V vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*		*absoluut*	*% van I*	
1976	1413	227	16		324	23	schrift. en
eerste helft 1977	668	219	33	± 10-25% van II	157	24	mond.

Voorgeleiding RC: Alle verdachten die zullen worden voorgeleid aan de RC en met wie de rmw van een van de reclasseringsinstellingen nog geen contact op het politiebureau heeft gehad, worden door de rra of de secretaris van de Raad bezocht.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren met dien verstande dat het CAD-Den Bosch, in tegenstelling tot het CAD-Helmond en -Eindhoven, alleen de daar 'bekende' inverzekeringgestelden bezoekt (gebrek aan mankracht).

Ontwikkeling van de vroeghulp: Vanaf mei 1973 werden voorbereidingen getroffen om verdachten te gaan bezoeken die voorgeleid worden voor de RC. In januari 1974 begon men met deze bezoeken. Daarnaast werd ook de 'gewone' vroeghulp ingevoerd. De evaluatierapporten die over de jaren 1974 en 1975 werden gemaakt, wezen uit dat de vroeghulp op de politiebureaus kwantitatief gezien nauwelijks functioneerde. Daarvoor waren twee oorzaken aan te wijzen: ten eerste werden alleen de 'bekende' inverzekeringgestelden bezocht, ten tweede werden de meeste inverzekeringstellingen niet telefonisch gemeld bij de Reclasseringsraad. Naar aanleiding van de evaluatierapporten werd besloten om vanaf 1 september 1976 ook de niet-'bekende' inverzekering-

gestelden te bezoeken. Daarmee werd een forse toename van bezoeken gerealiseerd. Ook heeft de Reclasseringsraad moeite gedaan om de term 'onverwijld' in art. 59.5 Sv. uit te doen leggen als onmiddellijke telefonische melding. Na een aanvankelijke verbetering — het percentage bezoeken nam daarmee in de maand oktober toe tot 50% — verminderde het aantal telefonische meldingen weer. Thans is men doende om wederom een gespreksronde met de politie te organiseren. Daarna zal geprobeerd worden het experiment met de weekenddienst weer van start te laten gaan.

Leeuwarden

Organisatie:

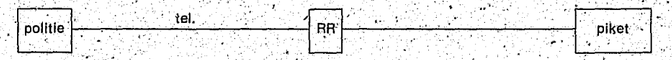

Bij dit schema dient te worden opgemerkt dat de piketambtenaar van de RR verneemt of de verdachten 'bekend' zijn. Indien dit laatste het geval is, kan de piketambtenaar contact opnemen met de betrokken contactambtenaar om te overleggen wie de inverzekeringgestelde gaat bezoeken.

Weekenddienst: aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	388	259	67	196	76	nagenoeg
eerste helft 1977	261	159	61	112	70	alleen schrift.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan de vroeghulp.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Reeds in januari 1974 ging de vroeghulp in de hierboven geschetste organisatorische vorm van start. De weekenddienst werd op 1 februari 1977 ingevoerd. Momenteel wordt binnen de reclassering gewerkt aan een discussienota waarin vooral werkinhoudelijke aspecten aan de orde worden gesteld.

Maastricht

Organisatie:

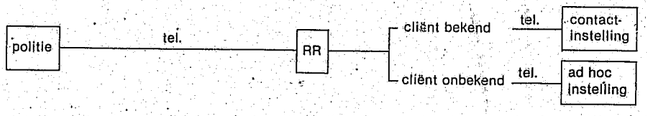

Weekenddienst: niet aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulpbezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	728	400	55	0	—	
eerste helft 1977	401	202	50	0	—	n.v.t.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan de vroeghulp, met dien verstande dat het SPW-team van de ARV voornamelijk alleen haar 'eigen' cliënten bezoekt.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Direct na het van kracht worden van de wetswijziging is de vroeghulp van start gegaan. Ingrijpende wijzigingen m.b.t. de organisatie hebben zich sindsdien niet voorgedaan. Ook in dit arrondissement leeft binnen de reclassering de vraag of de tijd en de energie die in de vroeghulp gestoken worden opwegen tegen de resultaten ervan. Niettemin wijzen de onlangs gemaakte beleidsafspraken binnen de ARV erop (1-2-1977) dat men de vroeghulp in kwantitatieve en kwalitatieve zin verder wil uitbouwen. De mogelijkheid tot vroeghulprapportage wordt thans bestudeerd.

Middelburg

Organisatie

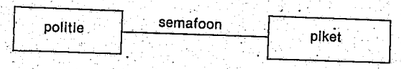

Weekenddienst: aanwezig (ook avonddienst)

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulp/rapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	172	123	72	90	73	schriftelijk
eerste helft 1977	130	91	70	61	67	en mond-deling

Participatie reclasseringsinstellingen: Het Zeeuwsch Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs wordt alleen ingeschakeld wanneer sprake is van verslavingsproblematiek bij inverzekeringgestelden.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Op 11 januari 1974 werden op een bespreking, belegd door de hoofdofficier van justitie, afspraken met de reclassering gemaakt over de organisatie van de vroeghulp. Sindsdien zijn geen belangrijke wijzigingen in de organisatie opgetreden. Binnen de reclassering werd in de zomer van 1977 de vraag opgeworpen of de vroeghulpactiviteiten niet ten koste gaan van de andere reclasseringsactiviteiten en of de tijd en energie die in de vroeghulp gestoken worden wel opwegen tegen de resultaten ervan. Mede n.a.v. de discussie hierover werden de volgende afspraken gemaakt:
— de inverzekeringgestelden die voorgeleid worden aan de OvJ/RC worden door de reclassering bezocht; zo mogelijk wordt een vroeghulprapport opgemaakt;
— aan de piketambtenaar wordt overgelaten of degenen die niet worden voorgeleid, worden bezocht. De niet-bezochte inverzekeringgestelden ontvangen een brief waarin informatie over de reclasseringsinstellingen gegeven wordt.

Roermond

Organisatie:

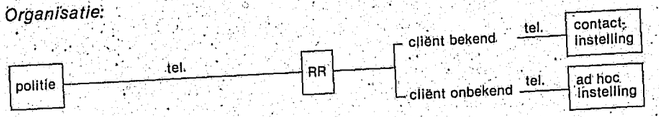

Weekenddienst: niet aanwezig.

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	554	206	37	42	20	schriftelijk
eerste helft 1977	247	143	58	37	26	en mondeling

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen participeren aan de vroeghulp. Het SPW-team van de ARV ontvangt alleen meldingen van haar 'eigen' cliënten. Gezien het feit dat de vroeghulp niet als primaire taak van de rijksreclasseringsambtenaar wordt gezien, heeft hij geen praktische, wel organisatorische bemoeienis met de vroeghulp.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Direct na het van kracht worden van de wetswijziging is de vroeghulp van start gegaan. Ingrijpende wijzigingen m.b.t. de organisatie hebben zich sindsdien niet voorgedaan. Ook in dit arrondissement leeft binnen de reclassering de vraag of de tijd en de energie die in de vroeghulp gestoken worden opwegen tegen de resultaten ervan. Niettemin wijzen de onlangs gemaakte beleidsafspraken binnen de ARV erop (1-2-1977) dat men de vroeghulp in kwantitatieve en kwalitatieve zin verder wil uitbouwen.

Rotterdam

Organisatie

1 Rotterdam-stad + steden in het oosten van het arrondissement

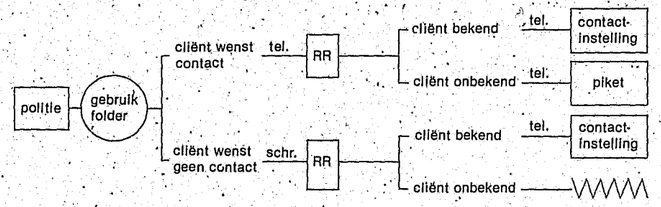

2 Rotterdam-provincie (= de rest van het arrondissement)

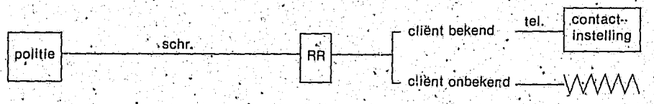

Weekenddienst: niet aanwezig

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	2149	233	11	204	88	nagenoeg
eerste helft 1977	1158	132	11	104	79	alleen schrift.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alle reclasseringsinstellingen en -teams doen aan de vroeghulp mee, met dien verstande dat het CAD en het SPW-team van de ARV alleen hun eigen bekende cliënten bezoeken. Daar de rijksreclasseringsambtenaar specifiek belast is met de hulpverlening aan vreemdelingen, participeert hij niet aan de vroeghulp.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Op 1 mei 1973 startte het experiment Eerste Reclasserings Hulp: bij de verlenging van de inverzekeringstelling kon de wachtcommandant de verdachte aanbieden om contact met de reclassering tot stand te brengen. Door de geringe respons van de verdachten raakte het experiment naar de achtergrond. Na de wetswijziging bezon men zich op een nieuwe regeling welke op 2 september 1974 van start ging: het hulpaanbod werd naar het begin van de inverzekeringstelling verschoven en geschiedt d.m.v. de folder-procedure. Deze regeling is nog steeds van kracht. Thans buigt een commissie binnen de ARV zich over de vraag of, gezien de geringe respons, de vroeghulp niet op een andere wijze georganiseerd moet worden. Daarbij komen allerlei aspecten aan de orde, zoals het direct bezoeken van de verdachte door een totaal piket, weekenddienst etc. Aan werkinhoudelijke en methodische aspecten van de vroeghulp wordt uitvoerig aandacht besteed. Verwacht wordt dat eind 1978 de werkzaamheden van deze commissie kunnen worden afgerond.

Utrecht

Organisatie:

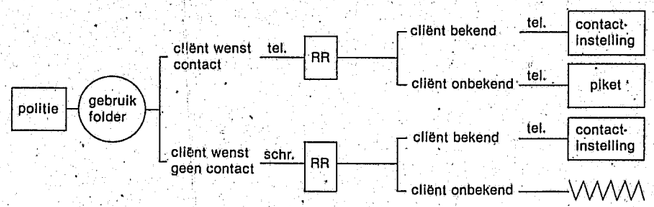

Met ingang van 25 april 1977 dagelijks spreekuur op het hoofdbureau van politie te Utrecht. De inverzekeringgestelden krijgen bij het ontbijt de folder uitgereikt en kunnen zich dan opgeven voor het spreekuur.

Weekenddienst: aanwezig sinds eind april, alleen op hoofdbureau van politie te utrecht.

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp bezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	1176	44	4	42	95	nagenoeg alleen schriftelijk
eerste helft 1977	581	37	6	32	86	schriftelijk

Participatie reclasseringsinstellingen: Het CAD en de Sociaal-Psychiatrische Werkeenheid van de ARV opereren als tweedelijnsinstantie (d.w.z.: verdachten met problematiek op terrein van genoemde instellingen worden naar het CAD en het SPW doorverwezen).

Ontwikkeling van de vroeghulp: Nadat in februari 1974 de vroeghulpcommissie werd ingesteld, werd in september en november van dat jaar geëxperimenteerd met het bezoeken van alle inverzekeringgestelden. De evaluatie van dat experiment wees uit dat in de meerderheid der gevallen geen hulpvraag aanwezig bleek. Op basis van deze evaluatie werd besloten om de folderprocedure in te voeren (1-9-1975). De geringe respons leidde er vervolgens toe dat eind april 1977 een spreekuur ingesteld werd op het hoofdbureau van politie te Utrecht. Thans heeft de commissie vroeghulp een plan opgesteld om wederom over te gaan tot het direct bezoeken van alle inverzekeringgestelden in het arrondissement (3-3-1978). Het is echter nog een open vraag of dit plan voldoende instemming van de betrokken reclasseringsinstellingen en -teams zal krijgen.

Zutphen

Organisatie:

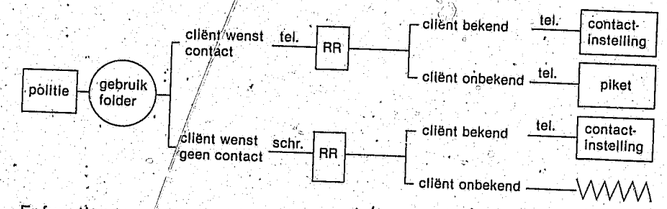

Er functioneren 2 piketteams, 1 in het kanton Apeldoorn en 1 in de kantons Deventer, Zutphen en Groenlo.

M.i.v. 15-11-1977 in de kantons Deventer, Zutphen en Groenlo:

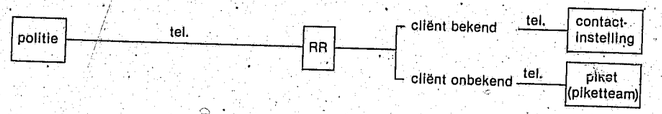

Voorgeleiding RC: al degenen die voorgeleid worden bij de RC worden bezocht:

Weekenddienst: aanwezig. De politie belt naar de RR en hoort via telefonisch beantwoordingsapparaat welke rmw piketdienst heeft.

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulp-bezoeken*		*III frequentie vroeghulp-rapportage*		*IV bezoeken bij voorgeleiding*		*V vorm rapportage*
		abs.	*% van I*	*abs.*	*% van II*	*abs.*	*% van I*	
1976	487	118	24	36	31	77	16	± 15% schr.
eerste helft 1977	283	85	30	39	46	50	18	± 85% mond.

Participatie reclasseringsinstellingen: Alleen in het piketteam van het kanton Zutphen deed het CAD-Zutphen wegens onderbezetting niet mee. Inmiddels doet dit CAD-team wel mee.

Ontwikkeling van de vroeghulp: Op 1 september 1974 startte de vroeghulp in het kanton Apeldoorn (foldersysteem). Begin 1976 werd de vroeghulp uitgebreid tot het gehele arrondissement. In het kanton Deventer werd m.i.v. 15 november 1977 vervolgens overgegaan tot de directe procedure. Tenslotte streeft men ernaar om in het najaar van 1978 het directe hulpaanbod in het gehele arrondissement in te voeren.

Zwolle

Organisatie:

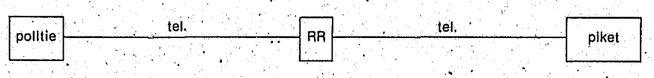

Weekenddienst: aanwezig. De piketambtenaar belt één keer per dag, op zaterdag en zondag, de wachtcommandant te Zwolle en hoort of inverzekeringstellingen plaatsgevonden hebben.

Cijfers:

	I aantal ivsn	*II frequentie vroeghulpbezoeken*		*III frequentie vroeghulprapportage*		*IV vorm rapportage*
		absoluut	*% van I*	*absoluut*	*% van II*	
1976	343	230	67	18	8	nagenoeg
eerste helft 1977	261	144	55	13	9	alleen mondeling

Participatie reclasseringsinstellingen: Het CAD deed wegens sterke onderbezetting niet mee aan de vroeghulp tot 1-1-1978; daarna zijn zij op gelijke basis mee gaan doen.

Ontwikkeling van de vroeghulp: In 1974 werd nog geen vroeghulp verleend. In september van dat jaar kwam de commissie bijeen die de vroeghulp voorbereidde. In november 1975 werd in het gehele arrondissement met de vroeghulp begonnen. Sindsdien zijn geen belangrijke wijzigingen opgetreden. Overigens is vermeldenswaard dat sedert enige tijd de piketambtenaar na zijn bezoek aan de inverzekeringgestelde een visitekaartje uitreikt. Voorts geeft de piketambtenaar op het terugkoppelingsformulier aan of het uitbrengen van een voorlichtingsrapport gewenst is. Zo ja, dan verstrekt de Reclasseringsraad de opdracht hiertoe (voorheen werd de opdracht van de Officier van Justitie afgewacht).

Bijlage 12: Inhoud vragenlijst enquête

Arrondissement: .....

1 **Ontwikkeling van de vroeghulp**
De wetswijzigingen, waardoor de vroeghulp een wettelijke basis kreeg, werden op 1 januari 1974 van kracht. Over de ontwikkelingen die voor en na deze datum op het gebied van het vervroegen van het reclasseringscontact plaatsvonden, volgen nu enige vragen.

1.1 Hebben er vóór *1-1-1974* in uw arrondissement initiatieven of experimenten plaatsgevonden die erop gericht waren het reclasseringscontact te vervroegen?

☐ neen → door naar 1.2.
☐ ja

Zo ja, kunt u zoveel mogelijk per initiatief of experiment aangeven op welk tijdstip het plaatsvond, de tijdsduur ervan, welke instellingen hierbij betrokken waren, wat de inhoud ervan was en de resultaten ervan?

Eerste initiatief/experiment .....

Tweede initiatief/experiment .....

Derde initiatief/experiment .....

Indien u beschikt over beschrijvingen of artikelen van de door u genoemde initiatieven of experimenten, wilt u dan een fotocopie daarvan bijsluiten?

Bijlage: ☐ ja
☐ neen

1.2 Zoudt u in het kort aan willen geven welke activiteiten nà 1-1-1974 ontwikkeld werden welke geleid hebben tot de huidige organisatievorm van de vroeghulp in uw arrondissement en op welke data deze activiteiten plaatsvonden?

1.3 Zijn er in 1976 en in 1977 belangrijke wijzigingen opgetreden in de afspraken en regelingen m.b.t. de vroeghulporganisatie en zo ja, op welk tijdstip gingen deze veranderingen in?

☐ neen
☐ ja, nl. .....

1.4 Zijn er in de naaste toekomst belangrijke wijzigingen in de vroeghulporganisatie te verwachten?

☐ neen
☐ ja, nl. .....

2 **Afspraken en regelingen**
Zoudt u willen aangeven welke afspraken tussen de hieronder te noemen instanties *thans* gelden t.a.v. de organisatie van de vroeghulp in uw arrondissement?

2.1 Afspraken reclasseringsraad en reclasseringsinstellingen enerzijds en politie anderzijds; te denken valt aan bijvoorbeeld: vorm van hulpaanbod, tijdstip en afspraak bezoek, contact met rechercheur of wachtcommandant, meerdere verdachten, ontkennende verdachten, aanwezigheid politiefunctionaris bij gesprek, wijze van melding aan de reclasseringsraad of instellingen.

2.2 Afspraken tussen reclasseringsraad en reclasseringsinstellingen (te denken valt aan vorm en plaats van hulpaanbod, participatie van instellingen, onderlinge communicatie, registratie etc. etc.):

2.3 Afspraken tussen de reclasseringsraad en de instellingen enerzijds en de justitiële instanties anderzijds:

2.4 Afspraken tussen reclasseringsraad en instellingen enerzijds en advocatuur anderzijds (te denken valt aan intermediërende rol van advocaat bij totstandkomen vroeghulpcontacten, uitwisselen piketrooster, etc.):

2.5 Afspraken tussen reclasseringsinstellingen en reclasseringsraad enerzijds en de Raad voor de Kinderbescherming anderzijds:

Indien de gemaakte afspraken tussen de hierboven genoemde instanties neergelegd zijn in notulen, verslagen, etc. zoudt u dan een exemplaar hiervan bij willen sluiten?

Bijlage: ☐ ja
☐ neen

2.6 Welke overleginstanties binnen de reclassering en tussen de reclassering en andere instanties functioneerden er sinds 1976 t.a.v. de vroeghulp in uw arrondissement?

2.7 Participeren alle instellingen en de rra aan de vroeghulp?

☐ ja
☐ neen, nl. de volgende instellingen niet:

2.8 Kunt u aangeven of er verschillen zijn in de mate waarin de diverse instellingen participeren?

☐ geen verschil ⟶ door naar 3.
☐ wel verschil, nl.:

2.9 Waarom participeren sommige instellingen niet of in verschillende mate?

Antwoord:.....

3 De procedure van het hulpaanbod

Er worden verschillende procedures gehanteerd door middel waarvan de ivg geïnformeerd wordt over het hulpaanbod van de reclassering. In deze procedures kan men een onderscheid maken en wel in de mate van directheid waarmee het hulpaanbod plaatsvindt. In de *indirecte procedure* maakt de reclassering gebruik van tussenpersonen zoals politiefunctionarissen die een folder aan de ivg uitreiken of mondeling de reclassering introduceren, waarna de ivg, via de politie, kenbaar kan maken of hij contact met de reclassering wil. In de *directe procedure* vindt het hulpaanbod plaats d.m.v. een gesprek tussen een reclasseringsmedewerker en de ivg, zonder dat derden daarbij, afgezien van het doorgeven van namen, een intermediërende rol spelen.

3.1 Hoe wordt in uw arrondissement de ivg *doorgaans* geattendeerd op het hulpaanbod van de reclassering?
(Beide antwoorden mogelijk)

☐ d.m.v. de directe procedure ⟶ door naar 3.6. (B)
☐ d.m.v. de indirecte procedure

Indien beide procedures gangbaar zijn, wilt u dan een toelichting geven, met name gericht op de verschillende gemeentes of regio's waar de onderscheiden procedures gehanteerd worden?

Wilt u beide series vragen onder A en B beantwoorden indien beide procedures gangbaar zijn?

A. De indirecte procedure

3.2 Op welke wijze wordt de ivg doorgaans geïnformeerd over de mogelijkheid van het hulpaanbod?

☐ d.m.v. een folder uit te reiken door de politie ⟶ door naar 3.3.
☐ d.m.v. een mondelinge introductie door de politie ⟶ door naar 3.5
☐ beide ⟶ door naar 3.3
☐ anderszins, t.w.: ..... ⟶ door naar 4

3.3 Welke afspraak bestaat er met de politie over het moment waarop de folder wordt uitgereikt?

☐ geen afspraak
☐ tegelijkertijd met uitreiken bevel tot ivs aan verdachte
☐ anderszins, t.w.: .....

3.4 Is afgesproken dat iedere ivg de folder krijgt uitgereikt?

☐ ja
☐ neen. Toelichting:.....

3.5 Welke actie onderneemt de politie wanneer de ivg gebruik wil maken van het hulpaanbod?

☐ inschakelen reclasseringsraad ⟶ door naar 3.9
☐ inschakelen piketdienst of piketambtenaar ⟶ door naar 3.34
☐ anderszins, t.w.: ..... ⟶ door naar 4.

B Het directe hulpaanbod door de reclassering

3.6 Wie ontvangt doorgaans als eerste, *buiten de kantooruren,* met uitzondering van het weekend, van de politie de mededeling van een inverzekeringstelling?

☐ de reclasseringsraad
☐ de piketdienst of piketambtenaar
☐ anderszins, t.w.: .....

Toelichting:

3.7 En wie in het *weekend*?

☐ de reclasseringsraad
☐ de piketdienst of piketambtenaar
☐ anderszins, t.w.: .....

Toelichting:

3.8 Wie ontvangt doorgaans als eerste, *tijdens de kantooruren,* van de politie melding van een inverzekeringstelling?

☐ de reclasseringsraad
☐ de piketdienst of ambtenaar ⟶ door naar 3.34

Toelichting:

C De melding naar de Reclasseringsraad

3.9 Op welke wijze stelt de politie de Reclasseringsraad op de hoogte van de ivsn tijdens de kantooruren?

☐ nagenoeg uitsluitend telefonisch
☐ nagenoeg uitsluitend schriftelijk
☐ doorgaans telefonisch met schriftelijke bevestiging
☐ anders, t.w.: .....

3.10 Geldt deze procedure ook in het weekend?
☐ ja
☐ neen. Toelichting:.....

3.11 Hoe vaak wordt naar schatting van dit meldingspunt in het weekend gebruik gemaakt?
☐ geen
☐ 0- 25% van de ivsn in het weekend
☐ 26- 50% van de ivsn in het weekend
☐ 51- 75% van de ivsn in het weekend
☐ 76-100% van de ivsn in het weekend

3.12 Geldt de procedure beschreven in 3.9 ook buiten de kantooruren (met uitzondering van het weekend)?

☐ ja
☐ neen. Toelichting:.....

3.13 Binnen doorgaans hoeveel tijd nadat het bevel tot ivs is gegeven, wordt naar schatting de Reclasseringsraad op de hoogte gesteld?

Tijdens kantooruren:
☐ binnen 8 uur
☐ na meer dan 8 uur maar binnen 12 uur
☐ na meer dan 12 uur maar binnen 24 uur
☐ na meer dan 24 uur maar binnen 48 uur
☐ na meer dan 48 uur

Buiten de kantooruren, maar met uitzondering van het weekend:
☐ dezelfde avond
☐ de volgende morgen

Gedurende het weekend (vrijdagavond tot maandagmorgen):
☐ binnen..... uur (aantal uren aangeven)
☐ alle meldingen worden op maandagmorgen doorgegeven
☐ anderszins, t.w.: .....

Indien de indirecte procedure (folder, mondelinge introductie politie) gangbaar is, door naar 3.15.

3.14 Heeft u de indruk dat de reclasseringsraad van doorgaans *alle* gevallen van een bevel tot ivs in kennis wordt gesteld?

☐ ja ⟶ door naar 3.18
☐ neen ⟶ door naar 3.16

3.15 Heeft u de indruk dat de reclasseringsraad in kennis wordt gesteld van alle personen die gebruik willen maken van het hulpaanbod?

☐ ja ⟶ door naar 3.18
☐ neen

3.16 Van hoeveel gevallen wordt de reclasseringsraad, naar schatting, *niet* op de hoogte gesteld?

☐ minder dan 5%
☐ 5-10%
☐ 11-15%
☐ meer dan 15%, t.w.: ..... %

3.17 Wat zijn, naar uw indruk, doorgaans de redenen en/of omstandigheden dat de reclasseringsraad niet van alle gevallen op de hoogte wordt gesteld? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ daar ivg spoedig na het afgeven van het bevel heen wordt gezonden, vindt de politie het overbodig de reclasseringsraad op de hoogte te stellen van het bevel
☐ de politie vindt bezoek van reclassering niet opportuun
☐ anders, t.w.: .....

3.18 Welke acties onderneemt de reclasseringsraad nadat de kennisgeving van een bevel is ontvangen?

☐ *elke* melding wordt *altijd* volgens een vast systeem, doorgegeven aan de piketdienst ⟶ door naar 3.36
☐ afhankelijk *per geval* worden uiteenlopende beslissingen ondernomen

3.19 Maakt u gebruik van het criterium *'bekenden/onbekenden'* bij de beslissing de melding door te geven aan een reclasseringsinstelling?

☐ neen ⟶ door naar 3.22
☐ ja

3.20 Welke beslissing over de bekenden neemt u indien u gebruik maakt van het criterium bekenden/onbekenden?

☐ de bekenden worden aan de reclasseringsinstelling, team of de rra waar zij bekend zijn, doorgegeven
☐ anderszins, t.w.: .....

3.21 Wanneer wordt de ivg aangemerkt als bekend?

Indien:
☐ een aanvraag tot voorlichtingsrapportage loopt
☐ een opdracht tot hulp- en steunverlening m.b.t. betrokkene van kracht is
☐ de opdracht tot hulp- en steunverlening enige jaren is opgeheven (Hoeveel jaar na opheffing van de opdracht wordt de ivg nog aangemerkt als bekende? Antwoord: maximaal: ..... jaar)
☐ op grond van uitgebrachte rapportage hij (recentelijk) contact onderhield of onderhoudt met een instelling of rra (Hoeveel jaar na het laatste rapport wordt de ivg nog aangemerkt als bekend? Antwoord: maximaal ..... jaar)
☐ de cliënt uitsluitend bekend is uit een eerder vroeghulpcontact
☐ anderszins, t.w.: .....

3.22 Maakt u gebruik van het criterium *'(mogelijke) verslavingsproblematiek van de ivgn'* bij de beslissing of en zo ja aan welke instelling/team de melding wordt doorgegeven?

☐ neen ⟶ door naar 3.24
☐ ja. Toelichting: .....

3.23 Welke beslissing neemt u indien u het criterium 'mogelijke verslavingsproblematiek' hanteert?

☐ de namen van de ivgn die (mogelijke) verslavingsproblematiek hebben, worden aan geen enkele instelling doorgegeven
☐ de namen van genoemde personen worden doorgegeven aan het CAD
☐ anderszins, t.w.: .....
Eventuele toelichting: .....

3.24 Worden voor de rra speciale gevallen geselecteerd?

☐ neen
☐ ja, t.w.: .....
Eventuele toelichting: .....

3.25 In sommige arrondissementen wordt bij de beslissing aan welke instelling de naam van de ivg ter behandeling wordt doorgegeven (ook) het criterium betrokken wat het *regionale werkterrein* van de instelling of teams is. Maakt u van dit criterium gebruik?

☐ neen
☐ ja
Eventuele toelichting: .....

3.26 In sommige arrondissementen wordt bij de beslissing over de vraag aan welke instelling of team een naam van de ivg ter behandeling wordt gezonden, ook rekening gehouden met de *werkvoorraad* van de teams op basis van recente voorlichtingsverzoeken en/of recente vroeghulpgevallen. Maakt u gebruik van het criterium'werkvoorraad'?

☐ neen
☐ ja
Eventuele toelichting: .....

3.27 In de hierboven gestelde vragen werd geïnformeerd naar de criteria waarvan u gebruik maakt bij het verdelen van de namen van de ivgn over de instellingen en de teams. Gevraagd werd naar de criteria 'bekenden/onbekenden', '(mogelijke) verslavingsproblematiek', 'speciale gevallen voor rra', 'regionaal werkterrein' en 'werkvoorraad'. Maakt u bij de verdeling van vroeghulpgevallen nog gebruik van andere, hier niet genoemde criteria en zo ja, welke?

☐ neen
☐ ja, t.w.: .....
Eventuele toelichting: .....

3.28 Indien u meerdere criteria hanteert, wilt u dan aangeven hoe zwaar de verschillende criteria t.o.v. elkaar wegen? De zwaarte kunt u aangeven door het toekennen van een rangnummer per gehanteerd criterium. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat het cijfer 1 het zwaarste criterium aanduidt, het cijfer 2 het één na zwaarste, etc. Elk rangnummer mag uiteraard slechts één keer worden gebruikt. Zet u eerste een kruisje bij de door u gehanteerde criteria?

gehanteerd criterium	*rangnummer*
☐ bekenden/onbekenden	
☐ verslavingsproblematiek	
☐ speciale gevallen voor rra	
☐ regionaal werkterrein	
☐ werkvoorraad	
☐ anderszins, t.w.:	
☐ anderszins, t.w.:	

3.29 Hierboven gaf u aan welke criteria u hanteert bij het verdelen van de vroeghulpgevallen over de instellingen en teams. Wilt u nu aangeven wat u met de 'overige' gevallen doet, waarop de door u vermelde criteria niet van toepassing zijn?

De overige gevallen worden:
☐ niet aan een instelling, team of rra doorgegeven ⟶ door naar 4
☐ volgens een bepaalde verdeelsleutel doorgegeven aan een instelling, team of rra ⟶ door naar 3.30
☐ doorgegeven aan de piketdienst of -ambtenaar ⟶ door naar 3.34
☐ doorgegeven aan de rra ⟶ door naar 3.31
☐ anderszins, t.w.: ..... ⟶ door naar 4.

3.30 U heeft aangegeven dat de overige gevallen volgens een bepaalde verdeelsleutel doorgegeven worden aan de reclasseringsinstellingen en/of -teams, en/of rra. Kunt u aangeven welke verdeelsleutel u hanteert?

3.31 Hoeveel tijd verloopt er doorgaans tussen het tijdstip waarop de RR in kennis wordt gesteld van het bevel en het inschakelen van de reclasseringsinstelling en/of rra?

☐ binnen 8 uur
☐ meer dan 8 maar binnen 12 uur
☐ meer dan 12 maar binnen 24 uur
☐ meer dan 24 uur

3.32 Welke actie onderneemt de instelling/team nadat de melding ontvangen is? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ bezoek aan ivg
☐ telefonisch contact met politiebureau
☐ anderszins, t.w.: .....

3.33 Binnen hoeveel tijd wordt er doorgaans bij uw weten actie ondernomen nadat de melding door de instelling/team/rra is ontvangen?

☐ binnen 8 uur
☐ na meer dan 8 maar binnen 12 uur
☐ na meer dan 12 maar binnen 24 uur
☐ na meer dan 24 uur

→ door naar 4

D. Piketdienst of piketambtenaar

3.34 Zendt of geeft de politie de afschriften van de bevelen aan de piketdienst of aan de Reclasseringsraad?

☐ naar de Reclasseringsraad → door naar 3.36
☐ naar de piketdienst

3.35 Zendt de piketdienst de afschriften door naar de RR?

☒ ja
☐ neen

3.36 Op welke wijze verloopt de berichtgeving naar het piket *tijdens de kantooruren?*

☐ nagenoeg uitsluitend telefonisch
☐ nagenoeg uitsluitend schriftelijk
☐ doorgaans telefonisch met schriftelijke bevestiging
☐ anderszins, t.w. .....

3.37 Geldt deze procedure ook *in het weekend?*
☐ ja
☐ neen. Toelichting: .....

3.38 Hoe vaak wordt er naar schatting van het fungerende meldingspunt in *het weekend* gebruik gemaakt?

☐ geen
☐ in 0- 25% van de ivsn in het weekend
☐ in 26- 50% van de ivsn in het weekend
☐ in 51- 75% van de ivsn in het weekend
☐ in 76-100% van de ivsn in het weekend

3.39 Geldt de procedure beschreven in 3.36 ook *buiten de kantooruren* (met uitzondering van het weekend)?

☐ ja
☐ neen. Toelichting: .....

3.40 Binnen hoeveel tijd nadat het bevel tot ivs is gegeven, ontvangt het piket doorgaans daarvan bericht?

Tijdens de kantooruren:
☐ binnen 8 uur
☐ na meer dan 8 uren maar binnen 12 uur
☐ na meer dan 12 uur maar binnen 24 uur
☐ na meer dan 24 uur

Buiten de kantooruren, maar met uitzondering van het weekend:
☐ dezelfde avond
☐ de volgende morgen

gedurende het weekend (vrijdagavond tot maandagmorgen)
☐ binnen ..... uur
☐ alle meldingen worden op maandagmorgen doorgegeven
☐ anderszins, t.w. .....

Indien de indirecte procedure (folder, etc.) gangbaar is, dan door naar 3.42

3.41 Heeft u de indruk dat het piket van doorgaans *alle* gevallen van een bevel tot ivs in kennis wordt gesteld?

☐ ja → door naar 3.45
☐ neen → door naar 3.42

3.42 Heeft u de indruk dat het piket in kennis wordt gesteld van alle personen, die gebruik willen maken van het hulpaanbod?

☐ ja → door naar 3.45
☐ neen

3.43 Van hoeveel gevallen wordt hert piket, naar schatting, niet op de hoogte gesteld?

☐ minder dan 5%
☐ 5-10%
☐ 11-15%
☐ meer dan 15%, t.w. .....% (percentage invullen)

3.44 Wat zijn, naar uw indruk, doorgaans de redenen dat het meldingspunt niet in alle gevallen op de hoogte wordt gesteld: (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ daar ivg spoedig na het afgeven van het bevel wordt gezonden, vindt de politie het overbodig het meldingspunt op de hoogte te stellen van het bevel
☐ politie vindt bezoek van de reclassering niet opportuun
☐ anderszins, t.w. .....

3.45 Hoeveel meldingen ontving het piket in 1976 en in de eerste maanden van 1977?

mnd. / jr.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
1976													
1977													

Zijn de ingevulde cijfers geschat of geteld?

☐ geschat
☐ geteld

3.46 Behandelt het piket alle ontvangen meldingen of worden sommige gevallen doorgegeven aan een andere instelling of team?

☐ het piket behandelt alle ontvangen meldingen → door naar 3.49
☐ het piket geeft sommige gevallen door aan andere instellingen of teams

3.47 Welke meldingen worden doorgegeven aan andere instellingen of teams en waarom?

3.48 Welke actie onderneemt het piket nadat de melding ontvangen is? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ doorgeven meldingen aan andere instelling of team
☐ rondt de vroeghulp zelf af
☒ anderszins, t.w. .....

3.49 Binnen gemiddeld hoeveel tijd wordt er bij uw weten actie ondernomen nadat de melding door het piket ontvangen is?

☐ nog op dezelfde dag van melding
☐ één dag na de melding
☐ later

3.50 Welke samenstelling heeft het piket? Zijn aan het piket een aantal vast reclasseringsmaatschappelijk werkers verbonden die voor de vroeghulp geheel of gedeeltelijk zijn vrijgesteld of heeft het piket een steeds wisselende samenstelling, b.v. op basis van een rooster?

Het piket heeft:
☐ een vaste samenstelling
☐ een wisselende samenstelling

4 *Contacten op de politiebureaus en latere contacten*

4.1 Vindt het hulpaanbod op alle politiebureaus plaats in uw arrondissement?

☐ ja → door naar 4.3
☐ neen, nl. alleen op de volgende politiebureaus: .....

4.2 Waarom vindt in de overige politiebureaus geen hulpaanbod plaats?

Antwoord: .....

4.3 Weigert de politie wel eens de toegang tot het politiebureau?
☐ neen → door naar 4.6
☐ ja

4.4 In hoeveel gevallen weigert de politie, naar schatting, de toegang?

☐ in 0- 25% der gevallen
☐ in 26- 50% der gevallen
☐ in 51- 75% der gevallen
☐ in 76-100% der gevallen

4.5 In welke gevallen weigert de politie de toegang?

☐ tijdstip van bezoek komt ongelegen (bv. verhoor moet nog afgerond worden)
☐ verdachte ontkent
☐ anderszins, t.w.: .....

4.6 Hoeveel afschriften van bevelen ontving u in 1976 en in de eerste zes maanden van 1977?

jr. \ mnd.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
1976													
1977													

Zijn de door u ingevulde cijfers geteld of geschat?

☐ geteld
☐ geschat

4.7 Hoeveel ivgn werden op het politiebureau bezocht in 1976 en in de eerste helft van 1977?

jr. \ mnd.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
1976													
1977													

Zijn de door u ingevulde cijfers geteld of geschat?
☐ geteld
☐ geschat

4.8 Weet u hoeveel ivgn, die niet op het politiebureau werden bezocht, in het Paleis van Justitie en/of Kabinet RC werden bezocht?
☐ neen → door naar 4.9
☐ ja, nl.:

Aantal ivgn, bezocht in Paleis van Justitie/Kabinet RC

jr. \ mnd.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
1976													
1977							→ door naar 5.1						

4.9 Indien u geen tellingen hierover heeft, wilt u dan een schatting maken van het percentage ivgn (van het totaal aantal bij u gemelde ivgn) dat bezocht werd in het Paleis van Justitie/Kabinet RC? U kunt daarbij gebruik maken van de percentages 100, 75, 50, 25 of 0.

Geschat % thans bezochten in Paleis van Justitie/Kabinet RC:

5 Het hulpaanbod aan enkele bijzondere groeperingen

5.1 In sommige arrondissementen wordt het hulpaanbod, op grond van bepaalde afspraken en/of gegroeide gewoonten, aan bepaalde groeperingen niet gedaan (te denken valt hier aan gastarbeiders, andere buitenlanders, drugverslaafden, minderjarigen etc.). Komt een dergelijke situatie in uw arrondissement voor?

☐ neen
☐ ja
Indien ja, gaarne toelichting: .....

5.2 Op 12 mei 1976 werd een wetswijziging van kracht van het Wetboek van Strafrecht, die luidde, dat de Secretaris van de Raad voor de Kinderbescherming onverwijld van het bevel tot ivs in kennis dient te worden gesteld. Voorheen dienden de meldingen m.b.t. strafrechtelijke minderjarigen naar de Secretaris van de Reclasseringsraad gezonden te worden.
Ontving u na 31 mei 1976 nog bevelen tot ivs m.b.t. strafrechtelijk minderjarigen?

☐ neen
☐ ja

5.3 Kunt u aangeven om welke aantallen het gaat?

Aantal in 1976 ontvangen bevelen m.b.t. strafrechtelijk minderjarigen

juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal

Aantal in 1977 ontvangen bevelen m.b.t. strafrechtelijk minderjarigen

jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	totaal

5.4 Hoe vaak heeft na 31 mei 1976 nog een bezoek vanuit de reclassering plaatsgevonden aan de minderjarige ivgn?

juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal

Aantal vanuit de reclassering bezochte minderjarige ivgn in 1977

jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	totaal

6 Rapportage ex art. 62.4

6.1 Ontvangt u de voorschriften van de vroeghulprapportage?

☐ ja
☐ neen

6.2 Welke vorm heeft de vroeghulprapportage meestal?

☐ nagenoeg alleen schriftelijk
☐ nagenoeg alleen mondeling
☐ schriftelijk en mondeling

6.3 Weet u of in de vroeghulprapporten aangegeven wordt of het uitbrengen van een uitgebreid voorlichtingrapport wenselijk is?

☐ neen → door naar 6.4
☐ ja

Kunt u naar schatting aangeven in hoeveel gevallen van de uitgebrachte vroeghulprapporten aangegeven wordt of een uitgebreid voorlichtingsrapoport wenselijk is?

- ☐ nooit
- ☐ in 0- 25% van de uitgebrachte vroeghulprapporten
- ☐ in 26- 50% van de uitgebrachte vroeghulprapporten
- ☐ in 51- 75% van de uitgebrachte vroeghulprapporten
- ☐ in 76-100% van de uitgebrachte vroeghulprapporten

6.4 Indien bij u geen (nagenoeg) exacte gegevens bekend zijn over de vroeghulprapportage, door naar 6.5

Hoeveel vroeghulprapporten, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, werden in 1976 en in de eerste helft van 1977, *in het kader van de ivs*, door de reclassering uitgebracht?

Wanneer een vroeghulprapport zowel mondeling als schriftelijk werd uitgebracht, gelieve u deze slechts als één vroeghulprapportage te tellen.

Uitgebrachte vroeghulprapportage in 1976 en 1977

jr. \ mnd.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	totaal
1976													
1977													

Indien u deze vraag niet kunt beantwoorden wilt u dan vraag 6.5 beantwoorden? Indien u vraag 6.4 beantwoord hebt, gaat u door naar 6.6

6.5 Kunt u globaal aangeven wat de frequentie is van de vroeghulprapportage, voor zover die tijdens de ivs plaatsvindt?

- ☐ er wordt nooit gerapporteerd
- ☐ er wordt in 0- 25% van het aantal bezochte ivgn gerapporteerd
- ☐ er wordt in 26- 50% van het aantal bezochte ivgn gerapporteerd
- ☐ er wordt in 51- 75% van het aantal bezochte ivgn gerapporteerd
- ☐ er wordt in 76-100% van de geyallen gerapporteerd

6.6 Een verzoek tot een uitgebreide voorlichtingsrapportage kan o.m. uitgaan van de reclassering, de OvJ en de RC. Wanneer een dergelijk verzoek u bereikt over een cliënt met wie een vroeghulpcontact plaatsvond, aan welke instelling of team wordt het verzoek dan in principe doorgezonden?

- ☐ aan de instelling of het team die (dat) het vroeghulpcontact verzorgde
- ☐ aan een andere instelling of team

7 Registratie

7.1 Welke gegevens die betrekking hebben op de vroeghulp worden door u geregistreerd? (graag aankruisen wat van toepassing is)

- ☐ datum van ivs
- ☐ gemeente waar ivs plaatsvindt
- ☐ schriftelijke meldingen
- ☐ telefonische meldingen
- ☐ tijdstip ontvangst meldingen
- ☐ tijdstip doorgeven melding aan rra, reclasseringsinstelling of piket
- ☐ al dan niet plaatsvinden van bezoek aan ivg
- ☐ tijdstip bezoek aan ivg op politiebureau
- ☐ (verdere) bezoeken aan ivgn die uit de ivs zijn ontslagen binnen twee weken na ontslag
- ☐ (verdere) bezoeken aan ivgn die preventief gedetineerd worden binnen twee weken na datum van ingang preventieve hechtenis
- ☐ mondelinge rapportage ex art. 62.4
- ☐ schriftelijke rapportage ex art. 62.4
- ☐ naam rmw die vroeghulprapportage verrichtte
- ☐ verzoek voorlichtingsrapportage
- ☒ bevindingen en/of activiteiten van de rmw's t.a.v. de ivg
- ☐ al dan niet door rmw opgenomen contact met andere hulpverleningsinstellingen
- ☐ datum evt. in bewaringstelling van ivg
- ☐ anderszins, t.w. .....

7.2 Hoe worden de door u aangekruiste gegevens verzameld?
Indien bepaalde registratieformulieren worden gehanteerd, zoudt u dan een exemplaar daarvan bij willen sluiten?

Bijlage ☐ ja
☐ neen

7.3 Beschikt u met het oog op het evalueren van het beleid inzake de vroeghulp over voldoende gegevens?
Wilt u uw mening aangeven via een kruisje op de volgende lijn?

voldoende ——————————— onvoldoende

7.4 Worden er bij de reclasseringsinstellingen gegevens over de vroeghulp verzameld?

- ☐ neen
- ☐ ja, nl. over .....

8 Diversen

8.1 De vroeghulp vormde een nieuw element in het reclasseringswerk en had consequenties voor het samenwerken met en de organisatie tussen de politie, justitie, reclasseringsinstellingen. Hier en daar heeft men de ontwikkelingen willen begeleiden via evaluaties of soms via wetenschappelijke onderzoekingen.

Hebben dergelijke evaluaties of onderzoekingen in uw arrondissement plaatsgevonden? Zo ja, wie waren daarbij betrokken en wat hebben deze globaal opgeleverd?

Indien u over evaluatierapporten of onderzoekverslagen beschikt, zoudt u dan een exemplaar willen bijsluiten?

Bijlage ☐ ja
☐ neen

8.2 Zijn er op het ogenblik nog evaluaties of onderzoekingen in uw arrondissement gaande inzake de vroeghulp?

- ☐ neen
- ☐ ja

Zo ja, door wie worden ze verricht en wanneer zijn de verslagen ervan te verwachten?

8.3 In het bovenstaande heeft u een groot aantal vragen over de vroeghulp in uw arrondissement beantwoord. Het blijft echter mogelijk dat enkele belangrijke aspecten over het in deze enquête behandelde onderwerp nog niet aan de orde zijn geweest. Indien u over aanvullende informatie beschikt, kunt u deze hieronder vermelden.

8.4 Bij de beantwoording van deze vragenlijst is overleg geweest met of is gebruik gemaakt van:

- ☐ functionaris(sen), t.w. 1)
  2)
- ☐ verslagen/rapporten, t.w. 1)
  2)

8.5 Bij deze enquête zijn ..... (aantal) bijlage(n) gevoegd m.b.t.

- ☐ afspraken en regelingen
- ☐ beschrijving vroeghulpexperimenten vóór 1974
- ☐ evaluatieverslagen
- ☐ anderszins, t.w. .....

8.6 Deze enquête werd op ..... (datum) verzonden aan het Ministerie van Justitie, WODC, t.a.v. drs. L. C. M. Tigges, Plein 2 b, 's-Gravenhage.